

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
UNIVERSITY OF PIRAEUS

Πανεπιστήμιο Πειραιώς
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

**Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών για Στελέχη
Επιχειρήσεων EMBA**

*« Ο βαθμός επίδρασης του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας στο
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και στην ευημερία των πολιτών
στην Ελλάδα. »*

Επιβλέπων Καθηγητής : Νικόλαος Φίλιππας

Αντώνιος Κ. Μαννές

Πειραιάς, 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	6
Εισαγωγή	7
Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	10
1. Κεφάλαιο 1 ^ο – Η Έννοια του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας - Index of Economic Freedom Καθώς και Τρόποι Μέτρησης και Στοιχεία που την Ορίζουν σε Παγκόσμια Κλίμακα	10
1.1 Η Έννοια και τα Χαρακτηριστικά του Δείκτη Οικονομικής Ενημερίας (Index of Economic Freedom)	10
1.1.1 Ορισμός της Οικονομικής Ελευθερίας στη Σύγχρονη Εποχή	10
1.2 Οι Σύνθετοι Δείκτες στο Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας	12
1.3 Τρόπος Μέτρησης Οικονομικής Ελευθερίας και Στοιχεία από τα οποία αποτελείται.....	14
1.4 Ο Τρόπος Διαμόρφωσης της Ελεύθερης Οικονομίας	24
1.5 Οικονομική Ελευθερία ανά Περιφέρεια και Χώρα για το 2017	26
1.5.1 Κέρδη και Ζημίες για τις 103 Χώρες στο Δείκτη Οικονομικής Ενημερίας	30
1.6 Ο Αντίκτυπος της Οικονομικής Ελευθερίας στην Ανάπτυξη των Εθνών	34
2. Κεφάλαιο 2 ^ο – Στοιχεία Μέτρησης και Απόδοσης Οικονομικής Ελευθερίας και Ενημερίας	36
2.1 Παράγοντες Μέτρησης Οικονομικής Ελευθερίας	36
2.1.1 Ο Παράγοντας του Κανόνα Δικαίου και Κυβερνητικής Παρέμβασης..	36
2.1.2 Ο Παράγοντας του Κανόνα Δικαίου.....	43
2.1.3 Στοιχεία που Διαμόρφωσαν τον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας το 2017	46
2.2 Η Σημασία του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας	48
3. Κεφάλαιο 3 ^ο – Υλικά και Μέθοδος	54
3.1 Εισαγωγή στη Μεθοδολογία Έρευνας	54
3.2 Κριτήρια Εισόδου – Αποκλεισμού.....	55
3.2 Στρατηγική Ανάλυσης.....	58
4. Κεφάλαιο 4 ^ο – Αποτελέσματα Έρευνας	60
4.1 Ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας και Ενημερίας στην Ελλάδα	60
4.2 Στατιστικά Στοιχεία και Απεικόνιση Ποσοστών Αναφορικά με τους 12 Δείκτες Ελευθερίας και Ενημερίας Πολιτών για την Ελλάδα σε Σύγκριση με την Ευρώπη και Παγκοσμίως.....	61
4.2.1 Δείκτης Property Rights.....	61
4.2.2 Δείκτης Government Integrity	62
4.2.3 Δείκτης Tax Burden	63
4.2.4 Δείκτης Government Spending.....	64
4.2.5 Δείκτης Business Freedom	65
4.2.6 Δείκτης Labour Freedom	66
4.2.7 Δείκτης Monetary Freedom	67
4.2.8 Δείκτης Trade Freedom	68
4.2.9 Δείκτης Investment Freedom.....	69
4.2.10 Δείκτης Financial Freedom.....	70
4.3 Συνολικός Δείκτης Ενημερίας για την Ελλάδα, Ευρώπη και Διεθνώς.....	72
5. Κεφάλαιο 5 ^ο – Εμπειρικά Στοιχεία – Δημιουργία Μοντέλου Συσχέτισης.	75
5.1 Συλλογή Δεδομένων	75
5.2 Αποτελέσματα παλινδρόμησης με την μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων.....	78
5.3 Μαθηματική Παρουσίαση των οικονομετρικών μοντέλων.....	82

Επίλογος – Συμπεράσματα	83
Βιβλιογραφία	84

«Τρεις ψυχές, τρεις προσευχές:

Α' Δοξάρι είμαι στα χέρια σου Κύριε· τέντωσε με αλλιώς θα σαπίσω

Β' Μη με παρατεντώσεις Κύριε· θα σπάσω

Γ' Παρατέντωσέ με Κύριε, κι ας σπάσω!»

(Νίκος Καζαντζάκης, Αναφορά στον Γκρέκο)

Στη Νικόλ,
στη Νικόλ μου.

Πρόλογος

Στη παρούσα μεταπτυχιακή εργασία εξετάζεται ο βαθμός επίδρασης του δείκτη οικονομικής ελευθερίας (ΔΟΕ) στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ). Με απλά λόγια, εξετάζεται εάν ο βαθμός που η Ελλάδα είναι οικονομικά ελεύθερη επηρεάζει και τον πλούτο που απέκτησε και δύναται να αποκτήσει.

Η πρωτοτυπία της μελέτης αυτής είναι ότι απ'όσο γνωρίζουμε **για πρώτη φορά γίνεται προσπάθεια ανάλυση της σχέσης αιτίου αιτιατού μεταξύ του ΑΕΠ και του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας στην Ελλάδα**. Η όλη ανάλυση στηρίχθηκε αφ'ενός σε έγκυρη και σύγχρονη βιβλιογραφική ανασκόπηση και αφ'ετέρου στη στατιστική ανάλυση των δεδομένων με τη χρήση του κορυφαίου στατιστικού πακέτου της IBM, SPSS statistics analysis.

Χρησιμοποιώντας λοιπόν σύγχρονες μεθόδους και εργαλεία στατιστικής ανάλυσης και αναλυτικής σκέψης προέκυψαν πάνω από ένα γραμμικό μαθητικό μοντέλο μεταξύ των δύο αυτών μεγεθών και αποδείχθηκε ότι υπάρχει συσχέτιση και επιρροή.

Στην εργασία έγινε εκτενής αναφορά στην προσέγγιση της οικονομικής ελευθερίας, στους τρόπους και τις τεχνικές όπου χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των δεικτών και φυσικά χρησιμοποιήθηκαν αρκετές πηγές, Διεξήχθη τέλος και ποιοτική ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Εισαγωγή

Αποτελεί γεγονός πως για περισσότερες από δύο δεκαετίες, ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (*Index of Economic Freedom*) έχει επιχειρήσει να μετρήσει τον αντίκτυπο της ελευθερίας και των ελεύθερων αγορών σε όλο τον κόσμο με τελευταίες τις μετρήσεις του Δείκτη 2017, ο οποίος επιβεβαιώνει τη θεμελιώδη θετική σχέση ανάμεσα στην οικονομική ελευθερία και την πρόοδο των χωρών (The Heritage Foundation, 2017).

Ωστόσο, σήμερα, οι άνθρωποι ζούν στην πλέον ευημερούσα εποχή της ανθρώπινης ιστορίας. Η φτώχεια, οι ασθένειες και η άγνοια υποχωρούν σε ολόκληρο τον κόσμο, λόγω κυρίως της προώθησης της οικονομικής ελευθερίας. Το 2017 για παράδειγμα, οι αρχές της οικονομικής ελευθερίας που τροφοδότησαν αυτή τη μνημειώδη πρόοδο, μετριούνται και πάλι στον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας (The Heritage Foundation, 2017).

Επιχειρώντας μια σχετική ιστορική αναδρομή στην εφαρμογή και λειτουργία του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας (*Index of Economic Freedom*), σημειώνεται πως για περισσότερα από είκοσι χρόνια, δηλαδή από το 1995 και έπειτα, ο Δείκτης προσφέρει μια προσεκτική ανάλυση για μια σαφή και ευθεία απόδοση των δεικτών ευημερίας ενός κράτους σε κάθε ήπειρο.

Με τους νέους πόρους για τους χρήστες και έναν ιστότοπο προσαρμοσμένο στην έρευνα και την εκπαίδευση, ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (*Index of Economic Freedom*) είναι έτοιμος να βοηθήσει τους αναγνώστες να παρακολουθήσουν πάνω από δύο δεκαετίες την πρόοδο στην οικονομική ελευθερία, ευημερία και ευκαιρίες και να προωθήσουν αυτές τις ιδέες στους κατοίκους των διαφόρων χωρών (The Heritage Foundation, 2017). Ο Δείκτης καλύπτει ουσιαστικά δώδεκα (12) ελευθερίες, από δικαιώματα ιδιοκτησίας έως την οικονομική ελευθερία σε 186 χώρες.

Τι είναι όμως η οικονομική ελευθερία και πως αντικατοπτρίζεται στο Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας (*Index of Economic Freedom*); Η οικονομική ελευθερία λοιπόν, είναι το θεμελιώδες δικαίωμα κάθε ανθρώπου να ελέγχει τη δική του εργασία και ιδιοκτησία (Srinivasan, Bhagwati, 2001). Σε μια οικονομικά ελεύθερη

κοινωνία, τα άτομα είναι ελεύθερα να εργάζονται, να παράγουν, να καταναλώνουν και να επενδύουν με οποιονδήποτε τρόπο θέλουν. Στις οικονομικά ελεύθερες κοινωνίες, οι κυβερνήσεις επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία της εργασίας, του κεφαλαίου και των αγαθών και αποφεύγουν τον εξαναγκασμό ή τον περιορισμό της ελευθερίας πέρα από το βαθμό που είναι απαραίτητο για την προστασία και τη διατήρηση της ίδιας της ελευθερίας (Eliezer, Karras, 1998).

Τα οφέλη της οικονομικής ελευθερίας και όπως προκύπτουν από τα παραπάνω, αναφέροντα στο γεγονός πως η οικονομική ελευθερία φέρνει μεγαλύτερη ευημερία. Ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας τεκμηριώνει τη θετική σχέση μεταξύ οικονομικής ελευθερίας και ποικίλων θετικών κοινωνικών και οικονομικών στόχων. Τα ιδεώδη της οικονομικής ελευθερίας συνδέονται στενά με υγιέστερες κοινωνίες, καθαρότερα περιβάλλοντα, μεγαλύτερο κατά κεφαλήν πλούτο, ανθρώπινη ανάπτυξη, δημοκρατία και εξάλειψη της φτώχειας (The Heritage Foundation, 2017).

Η οικονομική ελευθερία όμως μετρείται βάσει δώδεκα (12) ποσοτικών και ποιοτικών παραγόντων, ομαδοποιημένων σε τέσσερις ευρείες κατηγορίες ή πυλώνες της οικονομικής ελευθερίας ως εξής (Weede, Kämpf, 2002):

- Κράτος δικαίου (δικαιώματα ιδιοκτησίας, ακεραιότητα του κράτους, δικαστική αποτελεσματικότητα)
- Κυβερνητικό μέγεθος (δημόσιες δαπάνες, φορολογική επιβάρυνση, φορολογική υγεία)
- Ρυθμιστική αποτελεσματικότητα (επιχειρηματική ελευθερία, ελευθερία εργασίας, νομισματική ελευθερία)
- Ανοικτές αγορές (ελευθερία του εμπορίου, ελευθερία επενδύσεων, οικονομική ελευθερία)

Κάθε μία από τις δώδεκα οικονομικές ελευθερίες εντός αυτών των κατηγοριών βαθμολογείται σε κλίμακα από 0 έως 100. Η συνολική βαθμολογία μιας χώρας προκύπτει από τον μέσο όρο των δώδεκα αυτών οικονομικών ελευθεριών, με το ίδιο βάρος να δίνεται σε κάθε μία.

Τα στοιχεία οικονομικής ελευθερίας επίσης, τα οποία είναι πιο σημαντικά, αναφέρονται στο γεγονός πως ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (*Index of Economic Freedom*) θεωρεί κάθε στοιχείο εξίσου σημαντικό για την επίτευξη των θετικών ωφελειών της οικονομικής ελευθερίας. Κάθε ελευθερία σταθμίζεται εξίσου στα αποτελέσματα των χωρών.

Οι χώρες που εξετάζουν τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις μπορεί να βρουν σημαντικές ευκαιρίες για τη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων σε εκείνους τους παράγοντες στους οποίους βαθμολογούν το χαμηλότερο. Αυτοί οι παράγοντες ενδέχεται να υποδηλώνουν σημαντικούς δεσμευτικούς περιορισμούς στην οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία (Eliezer, Karras, 1998).

Καταλήγοντας, θα λέγαμε πως ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για μια ποικιλία παροχής οικονομικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των ακαδημαϊκών, των πολιτικών, των δημοσιογράφων, των φοιτητών, των εκπαιδευτικών και των επιχειρήσεων και των οικονομικών. Ο Δείκτης θεωρείται ένα αντικειμενικό στοιχείο μεθοδολογίας για την ανάλυση 186 οικονομιών σε ολόκληρο τον κόσμο και κάθε χώρας αντίστοιχα (The Heritage Foundation, 2017).

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

1. Κεφάλαιο 1^ο – Η Έννοια του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας - Index of Economic Freedom Καθώς και Τρόποι Μέτρησης και Στοιχεία που την Ορίζουν σε Παγκόσμια Κλίμακα

1.1 Η Έννοια και τα Χαρακτηριστικά του Δείκτη Οικονομικής Ευημερίας (Index of Economic Freedom)

1.1.1 Ορισμός της Οικονομικής Ελευθερίας στη Σύγχρονη Εποχή

Στη σημερινή εποχή, η οικονομική ελευθερία βρίσκεται στο επίκεντρο της ατομικής αυτονομίας, η οποία αφορά κυρίως την ελευθερία επιλογής των ατόμων για την απόκτηση και χρήση οικονομικών αγαθών και πόρων (Srinivasan, Bhagwati, 2001). Η υποκείμενη παραδοχή όσων στηρίζουν την οικονομική ελευθερία είναι ότι τα άτομα γνωρίζουν καλύτερα τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους καλύτερα και ότι μια αυτοκατευθυνόμενη ζωή, καθοδηγούμενη από τις φιλοσοφίες και τις προτεραιότητές της αντί των κυβερνήσεων ή της τεχνοκρατικής ελίτ, αποτελεί το θεμέλιο μιας εκπληρώς υπάρχουσας.

Η ανεξαρτησία και ο σεβασμός από την ικανότητα και την ευθύνη να φροντίζουν τον εαυτό τους και την οικογένειά τους και είναι ανεκτίμητοι συνεισφέροντες στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και ισότητα. Ζώντας σε κοινωνίες οι άνθρωποι, η ατομική αυτονομία δεν μπορεί ποτέ να θεωρηθεί απόλυτη. Πολλοί άνθρωποι θεωρούν την ευημερία των οικογενειών και των κοινοτήτων τους εξίσου σημαντικές με τη δική τους και τα προσωπικά δικαιώματα που απολαμβάνει ένα άτομο μπορεί να τελειώνουν στην πόρτα του γείτονά του. Οι αποφάσεις και οι δραστηριότητες που έχουν αντίκτυπο ή δυνητικό αντίκτυπο σε άλλους περιορίζονται σωστά από τα κοινωνικά πρότυπα και, στους πιο κρίσιμους τομείς, από κυβερνητικούς νόμους ή κανονισμούς (Weede, Kämpf, 2002).

Σε μια οικονομία προσανατολισμένη στην αγορά, οι κοινωνικοί κανόνες, και όχι οι κυβερνητικοί νόμοι και κανονισμοί, είναι ο κύριος ρυθμιστής της συμπεριφοράς των ατόμων και της κοινωνικής τους ευημερίας. Τέτοιες προδιαγραφές αναπτύσσονται βιολογικά από την ίδια την κοινωνία, αντανακλώντας την ιστορία, τον πολιτισμό της και την εμπειρία των γενεών που

μαθαίνουν να ζουν μεταξύ τους. Οδηγούν την κατανόηση της ηθικής, της εθιμοτυπίας προσωπικών και επαγγελματικών σχέσεων και των προτιμήσεων των καταναλωτών.

Τα δημοκρατικά πολιτικά συστήματα, αντανakλούν τα κοινωνικά πρότυπα στους νόμους και τους κανονισμούς τους, αλλά ακόμη και οι δημοκρατικές κυβερνήσεις, αν δεν περιορίζονται από συνταγματικά ή άλλα παραδοσιακά όρια, ενδέχεται να θέσουν σημαντικές απειλές στην οικονομική ελευθερία. Ο περιορισμός που επιβάλλεται στην οικονομική ελευθερία με τον κανόνα της πλειοψηφίας δεν είναι λιγότερο περιοριστικός παρά αυτός που επιβάλλεται από έναν απόλυτο κυβερνήτη ή ολιγάρχη. Επομένως, δεν είναι τόσο το είδος της κυβέρνησης που καθορίζει τον βαθμό της οικονομικής ελευθερίας, αλλά ο βαθμός στον οποίο η κυβέρνηση έχει θέσει όρια πέρα από τα οποία μπορεί να μην κατευθυνθεί (The Heritage Foundation, 2017).

Αναπόφευκτα λοιπόν, οποιαδήποτε συζήτηση για την οικονομική ελευθερία επικεντρώνεται στην κρίσιμη σχέση μεταξύ ατόμων και κυβέρνησης. Σε γενικές γραμμές, η κρατική δράση ή ο κυβερνητικός έλεγχος που παρεμβαίνει στην ατομική αυτονομία, περιορίζει την οικονομική ελευθερία (Eliezer, Karras, 1998).

Ωστόσο, ο στόχος της οικονομικής ελευθερίας δεν είναι απλώς η απουσία κυβερνητικού εξαναγκασμού ή περιορισμού, αλλά η δημιουργία και διατήρηση αμοιβαίας αίσθησης ελευθερίας για όλους. Κάποια συγκεκριμένη κυβερνητική δράση είναι απαραίτητη για τους πολίτες ενός έθνους να υπερασπιστούν τον εαυτό τους και να προωθήσουν την ειρηνική εξέλιξη της κοινωνίας των πολιτών, αλλά όταν η κυβερνητική δράση ξεπεράσει το ελάχιστο αναγκαίο επίπεδο, είναι πιθανόν να παραβιάζει την οικονομική ή προσωπική ελευθερία κάποιου (Srinivasan, Bhagwati, 2001).

Καθ' όλη την ιστορία, οι κυβερνήσεις επέβαλαν ένα ευρύ φάσμα περιορισμών στην οικονομική δραστηριότητα. Τέτοιοι περιορισμοί, αν και επιβάλλονται ενίοτε στο όνομα της ισότητας ή κάποιος άλλος φαινομενικά ευγενικός κοινωνικός σκοπός, στην πραγματικότητα επιβάλλονται συχνότερα προς όφελος των κοινωνικών ελίτ ή ειδικών συμφερόντων.

Όπως παρατήρησε κάποτε ο Milton Friedman, μια κοινωνία που θέτει την ισότητα με την έννοια της ισότητας των αποτελεσμάτων μπροστά στην ελευθερία, δεν θα έχει ούτε ισότητα ούτε ελευθερία. Η χρήση βίας για την επίτευξη της ισότητας θα καταστρέψει την ελευθερία και η δύναμη που εισάγεται για καλούς σκοπούς θα καταλήξει στα χέρια ανθρώπων που τη χρησιμοποιούν για να προωθήσουν τα δικά τους συμφέροντα (The Heritage Foundation, 2017).

Η υπερβολική διείσδυση όμως της κυβέρνησης σε ευρείες σφαίρες οικονομικής δραστηριότητας, έρχεται με υψηλό κόστος για την κοινωνία ως σύνολο. Αντικαθιστώντας τις πολιτικές κρίσεις για εκείνους της αγοράς, η κυβέρνηση απομακρύνει τους επιχειρηματικούς πόρους και την ενέργεια από τις παραγωγικές δραστηριότητες έως την αναζήτηση ενοικίου, την αναζήτηση οικονομικά μη δεδουλευμένων παροχών. Το αποτέλεσμα είναι η χαμηλότερη παραγωγικότητα, η οικονομική στασιμότητα και η φθίνουσα ευημερία (The Heritage Foundation, 2017).

1.2 Οι Σύνθετοι Δείκτες στο Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας

Οι σύνθετοι δείκτες (CI) χρησιμοποιούνται σε ευρύ φάσμα τομέων όπως το περιβάλλον, η οικονομία, η κοινωνία και η τεχνολογική ανάπτυξη (OECD-JRC, 2008). Οι σύνθετοι δείκτες (CI) μας επιτρέπουν να δούμε "τη μεγάλη εικόνα" και την πολυπλοκότητα ενός συγκεκριμένου τομέα, που δεν μπορεί να ληφθεί από έναν μεμονωμένο δείκτη (Scully, 2002).

Είναι ένα ιδανικό μέσο για τη σύγκριση των επιδόσεων των διαφόρων χωρών. Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNDP) έχει δημιουργήσει πολλά ΚΠ, όπως ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (HDI), ο οποίος μας επιτρέπει να συγκρίνουμε τις χώρες λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες διαστάσεις: εισόδημα, προσδόκιμο ζωής και εκπαίδευση.

Σήμερα, οι δημόσιες πολιτικές εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από αυτά τα συνθετικά εργαλεία. Ως εκ τούτου, ο πρώην πρόεδρος της Γαλλίας, κ. Nicolas Sarkozy, ξεκίνησε το 2008 μια επιτροπή με την επωνυμία "Επιτροπή για την μέτρηση της οικονομικής απόδοσης και της κοινωνικής προόδου" ή "Επιτροπή Sitglitz-Sen-Fitoussi". Η κοινωνική ζήτηση για τέτοια πολυδιάστατα μέτρα έχει

αυξηθεί, όπως και η πολιτική συνέπεια και, φυσικά, η έρευνα έχει αυξηθεί επίσης (The Heritage Foundation, 2017).

Προφανώς, τέτοιοι δείκτες δεν αναφέρονται χωρίς κάποιες κριτικές από τους ειδικούς (Saisana και Saltelli, 2010, Klugman, et al, 2011). Οι περισσότεροι από αυτούς τους επικριτές επικεντρώνονται στις μεθοδολογικές πτυχές της κατασκευής στους σύνθετους δείκτες (CI). Ειδικότερα, η επιλογή ορισμένων βαρών μεταβλητών ως συνιστωσών σε ΚΠ μπορεί να είναι πολύ υποκειμενική, χωρίς εμπειρικά στοιχεία ούτε υπόνοιες θεωρητικής υπεράσπισης (Conseil de l'Europe, 2005, Stiglitz, Sen και Fitoussi, 2009).

Κατά συνέπεια, αυτοί οι κριτικοί εξακολουθούν να αμφισβητούν την τοπική νομιμότητα αυτών των δεικτών ως εργαλείων καθοδήγησης και παρακολούθησης για δημόσιες ενέργειες (FAIR, 2011), διότι μπορούν να στείλουν παραπλανητικά μηνύματα πολιτικής εάν είναι κακώς κατασκευασμένα ή παρερμηνευτικά (Saisana και Saltelli, 2010).

Για τις δύο τελευταίες δεκαετίες, το Ίδρυμα Heritage δημοσίευσε ετησίως έναν δείκτη οικονομικής ελευθερίας (IEF) σε 186 χώρες σε όλο τον κόσμο. Ο δείκτης επικεντρώνεται σε τέσσερις πτυχές του οικονομικού περιβάλλοντος στις οποίες οι κυβερνήσεις μπορούν να ασκήσουν κάποιο έλεγχο πολιτικής που μπορεί να καταδικάσει τα άτομα σε φτώχεια και στέρηση (Heritage Foundation, 2014). Δυστυχώς, ο δείκτης πάσχει από στατιστική εγκυρότητα. Δύο από τα δέκα συστατικά του συσχετίζονται έντονα και αρνητικά με τα υπόλοιπα, πράγμα που σημαίνει ότι όλα τα συστατικά δεν είναι αναγκαστικά εξίσου σταθμισμένα στον σύνθετο δείκτη (Nardo et al., 2005, ΟΟΣΑ και ΚΚΕρ, 2008).

Τέλος, σύμφωνα με το Ίδρυμα Heritage, τα περισσότερα άτομα στερούνται οικονομικής ελευθερίας και ευκαιρίας επειδή οι περισσότεροι δεν είναι ελεύθεροι να δουλεύουν, να παράγουν, να καταναλώνουν και να επενδύουν με οποιονδήποτε τρόπο θέλουν. Ωστόσο, η οικονομική ελευθερία είναι ένα από τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Για να αξιολογήσει ο βαθμός μιας οικονομικά ελεύθερης κοινωνίας, το ίδρυμα Heritage δημιούργησε ένα δείκτη οικονομικής ελευθερίας.

Ο δείκτης επικεντρώνεται σε τέσσερις βασικές πτυχές της οικονομικής δραστηριότητας στις οποίες οι κυβερνήσεις μπορούν να ασκήσουν κάποιο έλεγχο πολιτικής. Οι τέσσερις βασικοί τομείς είναι το μέγεθος της κυβέρνησης, το άνοιγμα της αγοράς, η κανονιστική αποτελεσματικότητα και το κράτος δικαίου. Οι τέσσερις όψεις (πυλώνες) υποδιαιρούνται σε 12 συνιστώσες (The Heritage Foundation, 2017) που συγκεντρώνονται χρησιμοποιώντας έναν αριθμητικό μέσο με ίσο βάρος. Ο δείκτης κυμαίνεται από 0 έως 100 με το 100 το υψηλότερο σκορ.

1.3 Τρόπος Μέτρησης Οικονομικής Ελευθερίας και Στοιχεία από τα οποία αποτελείται

Ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας λαμβάνει μια συνολική εικόνα της οικονομικής ελευθερίας. Ορισμένες από τις πτυχές της οικονομικής ελευθερίας που αξιολογούνται αφορούν τις αλληλεπιδράσεις μιας χώρας με τον υπόλοιπο κόσμο, για παράδειγμα, η έκταση της ανοικτής οικονομίας στην παγκόσμια επένδυση ή το εμπόριο (Eliezer, Karras, 1998). Ωστόσο, οι περισσότεροι επικεντρώνονται σε πολιτικές εντός μιας χώρας, εκτιμώντας την ελευθερία των ατόμων να χρησιμοποιούν το εργατικό τους έργο ή τα οικονομικά τους χωρίς αδικαιολόγητη συγκράτηση και κρατική παρέμβαση (The Heritage Foundation, 2017).

Κάθε μία από τις μετρούμενες πτυχές της οικονομικής ελευθερίας διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην προώθηση και τη διατήρηση της προσωπικής και εθνικής ευημερίας. Όλοι αλληλοσυμπληρώνονται στον αντίκτυπό τους και η πρόοδος σε έναν τομέα είναι συχνά πιθανό να ενισχύσει ή και να εμπνεύσει την πρόοδο σε μια άλλη. Ομοίως, η καταπιεσμένη οικονομική ελευθερία σε έναν τομέα (για παράδειγμα, έλλειψη σεβασμού των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας) μπορεί να καταστήσει πολύ πιο δύσκολη την επίτευξη υψηλών επιπέδων ελευθερίας σε άλλες κατηγορίες (Srinivasan, Bhagwati, 2001).

Οι δώδεκα (12) πτυχές ωστόσο της οικονομικής ελευθερίας που μετρούνται στον Δείκτη μπορούν να ομαδοποιηθούν σε πέντε (5) ευρείες κατηγορίες (The Heritage Foundation, 2017):

- Κανόνας δικαίου - ελευθερία του εμπορίου, ελευθερία των επενδύσεων και οικονομική ελευθερία
- Κανόνας δαπανών - φορολογική επιβάρυνση, δημόσιες δαπάνες και φορολογική υγεία
- Κανονιστική αποτελεσματικότητα - επιχειρηματική ελευθερία, ελευθερία εργασίας και νομισματική ελευθερία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Σε μια οικονομία της αγοράς, η ικανότητα συσσώρευσης της ιδιωτικής περιουσίας και του πλούτου, είναι μια κεντρική κινητήρια δύναμη για τους εργαζόμενους και τους επενδυτές. Η αναγνώριση των δικαιωμάτων ιδιωτικής ιδιοκτησίας και η ύπαρξη αποτελεσματικού κράτους δικαίου για την προστασία τους αποτελούν ζωτικά στοιχεία μιας πλήρως λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς (The Heritage Foundation, 2017).

Τα ασφαλισμένα δικαιώματα ιδιοκτησίας δίνουν στους πολίτες την εμπιστοσύνη να αναλαμβάνουν επιχειρηματική δραστηριότητα, να εξοικονομούν εισόδημα και να κάνουν μακροπρόθεσμα σχέδια επειδή γνωρίζουν ότι τα εισοδήματα, οι αποταμιεύσεις και τα περιουσιακά τους στοιχεία (τόσο τα πραγματικά όσο και τα πνευματικά) είναι ασφαλή από άδικη απαλλοτρίωση ή κλοπή. πρωταρχικός παράγοντας στη συσσώρευση κεφαλαίου για παραγωγή και επενδύσεις (Scully, 2002).

Ο ασφαλής τίτλος είναι το *κλειδί* για την *απελευθέρωση* του πλούτου που ενσωματώνεται στην ακίνητη περιουσία, καθιστώντας διαθέσιμους φυσικούς πόρους για οικονομική χρήση και παρέχοντας ασφάλεια για τη χρηματοδότηση επενδύσεων. Επίσης, μέσω της επέκτασης και της προστασίας των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, οι κοινωνίες αποφεύγουν την «τραγωδία των κοινών», το φαινόμενο που οδηγεί στην υποβάθμιση και εκμετάλλευση περιουσίας που διεξάγεται από κοινού και για την οποία κανείς δεν είναι υπόλογος.

Βασική πτυχή της προστασίας των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας είναι η επιβολή των συμβάσεων. Η εθελοντική ανάληψη συμβατικών υποχρεώσεων αποτελεί τη βάση του συστήματος της αγοράς και της βάσης της οικονομικής εξειδίκευσης, των κερδών από τις εμπορικές συναλλαγές και του εμπορίου μεταξύ των εθνών. Η

αμερόληπτη κυβερνητική επιβολή ιδιωτικών συμβάσεων είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της ισότητας και της ακεραιότητας στην αγορά.

- Δικαστική αποτελεσματικότητα. Τα καλά λειτουργούντα νομικά πλαίσια προστατεύουν τα δικαιώματα όλων των πολιτών από παραβίαση του νόμου από άλλους, μεταξύ άλλων από κυβερνήσεις και ισχυρά κόμματα.

Ως βασική συνιστώσα του κράτους δικαίου, η δικαστική αποτελεσματικότητα απαιτεί αποτελεσματικά και δίκαια δικαστικά συστήματα, ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης τήρηση των νόμων, με κατάλληλες νομικές ενέργειες κατά των παραβιάσεων (Weede, Kämpf, 2002). Η αποτελεσματικότητα της νομοθεσίας, ιδίως για τις αναπτυσσόμενες χώρες, μπορεί να είναι ο τομέας της οικονομικής ελευθερίας είναι σημαντικότερο για τη θεμελίωση της οικονομικής ανάπτυξης και στις προηγμένες οικονομίες οι αποκλίσεις από τη δικαστική αποτελεσματικότητα μπορεί να είναι τα πρώτα σημάδια σοβαρών προβλημάτων που θα οδηγήσουν σε οικονομική παρακμή.

Υπάρχουν πολλά αποδεικτικά στοιχεία από όλο τον κόσμο ότι η δικαστική αποτελεσματικότητα είναι κρίσιμος παράγοντα στην ενδυνάμωση των ατόμων, στην κατάργηση των διακρίσεων και στην ενίσχυση του ανταγωνισμού. Στον ατέλειωτο αγώνα για τη βελτίωση της ανθρώπινης κατάστασης και την επίτευξη μεγαλύτερης ευημερίας, η θεσμική δέσμευση για τη διατήρηση και την προώθηση της δικαστικής αποτελεσματικότητας είναι κρίσιμη.

- Ακεραιότητα της κυβέρνησης - Σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από κοινωνική και πολιτιστική πολυμορφία, πρακτικές που θεωρούνται διεφθαρμένες σε ένα μέρος μπορεί απλά να αντικατοπτρίζουν τις παραδοσιακές αλληλεπιδράσεις σε μια άλλη. Για παράδειγμα, οι μικρές άτυπες πληρωμές προς τους παρόχους υπηρεσιών ή ακόμη και οι κυβερνητικοί αξιωματούχοι μπορούν να θεωρηθούν ως ένα κανονικό μέσο αποζημίωσης, ένα «συμβόλαιο» για ασυνήθιστα καλές υπηρεσίες ή μια διεφθαρμένη μορφή εκβιασμού.

Ενώ τέτοιες πρακτικές μπορούν πράγματι να περιορίσουν την οικονομική ελευθερία ενός ατόμου, οι επιπτώσεις τους στο σύνολο του οικονομικού

συστήματος είναι πιθανό να είναι μέτριες. Πολύ μεγαλύτερη ανησυχία είναι η συστηματική δωροδοκία των κυβερνητικών θεσμών μέσω πρακτικών όπως η δωροδοκία, ο νεποτισμός, η γοητεία, η υποστήριξη, η υπεξαίρεση και το μοσχεύμα.

Αν και δεν είναι όλα εγκλήματα σε κάθε κοινωνία ή περίπτωση, αυτές οι πρακτικές διαβρώνουν την ακεραιότητα της κυβέρνησης όπου κι αν ασκούνται. Επιτρέποντας σε ορισμένα άτομα ή ειδικά συμφέροντα να κερδίσουν κυβερνητικά οφέλη εις βάρος άλλων, είναι εντόνως ασυμβίβαστα με τις αρχές της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης που αποτελούν βασικά συστατικά μιας οικονομικά ελεύθερης κοινωνίας (Scully, 2002).

Υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ της έκτασης της κυβερνητικής παρέμβασης στην οικονομική δραστηριότητα και την επικράτηση της διαφθοράς. Ειδικότερα, οι υπερβολικές και περιττές κυβερνητικές ρυθμίσεις παρέχουν ευκαιρίες δωροδοκίας και μοσχεύματος. Επιπλέον, κυβερνητικοί κανονισμοί ή περιορισμοί σε μια περιοχή ενδέχεται να δημιουργήσουν άτυπες αγορές σε άλλες.

Για παράδειγμα, η κάθε κυβέρνηση μπορεί να ενθαρρύνει τη δωροδοκία και να ενθαρρύνει τις παράνομες και μυστικές αλληλεπιδράσεις που θέτουν σε κίνδυνο τη διαφάνεια που είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική λειτουργία μιας ελεύθερης αγοράς, επιβάλλοντας πολυάριθμα εμπόδια στην άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της κανονιστικής γραφειοκρατίας και του υψηλού κόστους των συναλλαγών (The Heritage Foundation, 2017).

Όλες οι κυβερνήσεις ωστόσο επιβάλλουν φορολογικές επιβαρύνσεις στην οικονομική δραστηριότητα μέσω της φορολογίας και του δανεισμού. Οι κυβερνήσεις που επιτρέπουν σε άτομα και επιχειρήσεις να διατηρούν και να διαχειρίζονται ένα μεγαλύτερο μερίδιο του εισοδήματός τους και του πλούτου τους προς όφελος και χρήση τους, ωστόσο, μεγιστοποιούν την οικονομική ελευθερία (Srinivasan, Bhagwati, 2001).

Το υψηλότερο μερίδιο της κυβέρνησης στο εισόδημα ή τον πλούτο, δραστηριότητα και όσο χαμηλότερο είναι το κίνητρο για την ανάληψη εργασίας. Οι υψηλότεροι φορολογικοί συντελεστές μειώνουν την ικανότητα των ιδιωτών και των

επιχειρήσεων να επιδιώκουν τους στόχους τους στην αγορά και έτσι να μειώνουν το επίπεδο της συνολικής δραστηριότητας του ιδιωτικού τομέα.

Οι φορολογικοί συντελεστές ατομικών και εταιρικών εισοδημάτων αποτελούν σημαντικό και άμεσο περιορισμό της οικονομικής ελευθερίας ενός ατόμου και αντικατοπτρίζονται όπως στον Δείκτη, αλλά δεν αποτελούν ένα συνολικό μέτρο της φορολογικής επιβάρυνσης. Οι κυβερνήσεις επιβάλλουν πολλούς άλλους έμμεσους φόρους, συμπεριλαμβανομένης της μισθοδοσίας, των πωλήσεων και των ειδικών φόρων κατανάλωσης, καθώς και των δασμών και των φόρων προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) (Scully, 2002).

Στον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας, το βάρος των φόρων αυτών αποτυπώνεται με τη μέτρηση της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης από όλες τις μορφές φορολογίας ως ποσοστό του συνολικού ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ). Το κόστος, το μέγεθος και η διείσδυση της κυβέρνησης που συγκεντρώνονται είναι ένα κεντρικό ζήτημα οικονομικής ελευθερίας που μετράται στον Δείκτη με διάφορους τρόπους.

Οι κυβερνητικές δαπάνες έχουν πολλές μορφές, οι οποίες δεν είναι εξίσου επιζήμιες για την οικονομική ελευθερία. Ορισμένες κυβερνητικές δαπάνες (για παράδειγμα, για την παροχή υποδομής, την έρευνα των ταμείων ή τη βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου) μπορούν να θεωρηθούν ως επενδύσεις. Η κυβέρνηση δαπανά επίσης για δημόσια αγαθά, τα οφέλη των οποίων συγκεντρώνονται ευρέως στην κοινωνία με τρόπους που οι αγορές δεν μπορούν να τιμολογήσουν κατάλληλα. Όμως, όλες οι κρατικές δαπάνες πρέπει τελικά να χρηματοδοτηθούν από υψηλότερη φορολογία και συνεπώς γίνονται κόστος ευκαιρίας (Eliezer, Karras, 1998).

Το κόστος αυτό είναι η αξία της κατανάλωσης ή της επένδυσης που θα προέκυπταν εάν οι πόροι που είχαν αναληφθεί στον ιδιωτικό τομέα. Οι υπερβολικές κυβερνητικές δαπάνες διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο να σβήσουν την ιδιωτική οικονομική δραστηριότητα. Ακόμη και αν μια οικονομία επιτύχει ταχύτερη ανάπτυξη μέσω περισσότερων κυβερνητικών δαπανών, η οικονομική αυτή διεύρυνση τείνει να είναι μόνο προσωρινή, προκαλώντας στρέβλωση της κατανομής των πόρων της αγοράς και των κινήτρων ιδιωτικών επενδύσεων.

Ακόμη χειρότερα, η μόνωση της κυβέρνησης από την πειθαρχία της αγοράς οδηγεί συχνά σε γραφειοκρατία, χαμηλότερη παραγωγικότητα, αναποτελεσματικότητα και αυξανόμενο δημόσιο χρέος που επιβάλλει ακόμη μεγαλύτερη επιβάρυνση στις μελλοντικές γενιές. Ο προϋπολογισμός της κυβέρνησης είναι ένας από τους σαφέστερους δείκτες του βαθμού στον οποίο σέβεται την αρχή της περιορισμένης κυβέρνησης.

Με τον καθορισμό των προτεραιοτήτων και την κατανομή των πόρων, ένας προϋπολογισμός σηματοδοτεί σαφώς τους τομείς στους οποίους η κυβέρνηση θα παρεμβαίνει στην οικονομική δραστηριότητα και το εύρος της παρέμβασης αυτής. Πέραν τούτου, ένας προϋπολογισμός αντικατοπτρίζει τη δέσμευση της κυβέρνησης ή την έλλειψή της για χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων, η οποία είναι ουσιώδης για μια δυναμική μακροπρόθεσμη οικονομική επέκταση και κρίσιμη για την πρόοδο της οικονομικής ελευθερίας.

Η αύξηση των ελλειμμάτων και η αυξανόμενη επιβάρυνση του χρέους, που είναι και οι δύο άμεσες συνέπειες της κακής διαχείρισης του κυβερνητικού προϋπολογισμού, οδηγούν στη διάβρωση της συνολικής δημοσιονομικής υγείας μιας χώρας. Οι αποκλίσεις από τις υγιείς δημοσιονομικές θέσεις συχνά διαταράσσουν τη μακροοικονομική σταθερότητα, προκαλούν οικονομική αβεβαιότητα και, συνεπώς, περιορίζουν την οικονομική ελευθερία (Scully, 2002).

Θεωρητικά, η χρηματοδότηση των δημόσιων δαπανών με χρέη θα μπορούσε να συμβάλει θετικά στις παραγωγικές επενδύσεις και τελικά στην οικονομική ανάπτυξη. Το χρέος θα μπορούσε επίσης να είναι ένας μηχανισμός για θετικές μακροοικονομικές αντικυκλικές παρεμβάσεις ή ακόμη και μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές πολιτικές.

Από την άλλη πλευρά, τα υψηλά επίπεδα δημόσιου χρέους ενδέχεται να έχουν πολλές αρνητικές επιπτώσεις, όπως η άνοδος των επιτοκίων, ο αποκλεισμός των ιδιωτικών επενδύσεων και ο περιορισμός της ευελιξίας της κυβέρνησης στην αντιμετώπιση οικονομικών κρίσεων.

Η προσαύξηση του δημόσιου χρέους λόγω των συνεχιζόμενων δημοσιονομικών ελλειμμάτων, ιδίως των δαπανών που απλώς ενισχύει την

κρατική κατανάλωση ή τις πληρωμές μεταφοράς, συχνά υποσκάπτει τη συνολική αύξηση της παραγωγικότητας και οδηγεί τελικά σε οικονομική στασιμότητα παρά στην ανάπτυξη. Η ικανότητα ενός ατόμου να εγκαθιδρύσει και να διευθύνει μια επιχείρηση χωρίς αδικαιολόγητη παρέμβαση από το κράτος είναι ένας από τους πιο θεμελιώδεις δείκτες της οικονομικής ελευθερίας (Scully, 2002).

Οι βαρύτεροι και περιττοί κανονισμοί είναι οι πιο συνήθεις φραγμοί στην ελεύθερη άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας. Με την αύξηση του κόστους παραγωγής, οι κανονισμοί μπορούν να δυσχεράνουν την επιτυχία των επιχειρηματιών στην αγορά. Παρόλο που πολλοί κανονισμοί εμποδίζουν την παραγωγικότητα και την κερδοφορία των επιχειρήσεων, αυτοί που εμποδίζουν περισσότερο την επιχειρηματικότητα είναι συχνά αυτοί που σχετίζονται με τη χορήγηση άδειας για νέες επιχειρήσεις.

Σε ορισμένες χώρες, καθώς και σε πολλά κράτη στις Ηνωμένες Πολιτείες, η διαδικασία για την απόκτηση επιχειρηματικής άδειας μπορεί να είναι τόσο απλή όσο η αποστολή σε έντυπο εγγραφής με ελάχιστη χρέωση. Στο Χονγκ Κονγκ, για παράδειγμα, η απόκτηση επιχειρηματικής άδειας απαιτεί τη συμπλήρωση μιας ενιαίας φόρμας και η διαδικασία μπορεί να ολοκληρωθεί σε λίγες ώρες. Σε άλλες οικονομίες, όπως η Ινδία και μέρη της Νότιας Αμερικής, η διαδικασία απόκτησης επιχειρηματικής άδειας μπορεί να διαρκέσει πολύ περισσότερο και περιλαμβάνει ατελείωτες μετακινήσεις σε κυβερνητικά γραφεία και επαναλαμβανόμενες συναντήσεις με επίσημους και μερικές φορές διεφθαρμένους γραφειοκράτες.

Όταν μια επιχείρηση είναι ανοιχτή, η κυβερνητική ρύθμιση ενδέχεται να επηρεάσει την κανονική διαδικασία λήψης αποφάσεων ή καθορισμού τιμών. Είναι ενδιαφέρον ότι δύο χώρες με το ίδιο σύνολο κανονισμών μπορούν να επιβάλλουν διαφορετικά ρυθμιστικά βάρη. Εάν μια χώρα εφαρμόζει τους κανονισμούς της ομοιόμορφα και με διαφάνεια, μπορεί να μειώσει το ρυθμιστικό βάρος, διευκολύνοντας τον μακροπρόθεσμο επιχειρηματικό σχεδιασμό.

Εάν η άλλη εφαρμόζει κανονισμούς ασυνεπής, αυξάνει το ρυθμιστικό βάρος δημιουργώντας ένα απρόβλεπτο επιχειρηματικό περιβάλλον. Ελευθερία εργασίας. Η ικανότητα των ατόμων να βρουν ευκαιρίες απασχόλησης και εργασία αποτελεί βασικό στοιχείο της οικονομικής ελευθερίας. Ομοίως, η ικανότητα των

επιχειρήσεων να συνάπτουν ελεύθερα συμβάσεις εργασίας και να απολύουν τους απολυμένους εργαζομένους όταν δεν χρειάζονται πλέον είναι απαραίτητη για την αύξηση της παραγωγικότητας και τη διατήρηση της συνολικής οικονομικής ανάπτυξης (Srinivasan, Bhagwati, 2001).

Η βασική αρχή κάθε οικονομικά ελεύθερης αγοράς είναι η εθελοντική ανταλλαγή. Αυτό ισχύει εξίσου στην αγορά εργασίας, όπως συμβαίνει στην αγορά αγαθών. Η κρατική παρέμβαση δημιουργεί τα ίδια προβλήματα στην αγορά εργασίας που παράγει σε οποιαδήποτε άλλη αγορά. Οι κυβερνητικοί κανονισμοί εργασίας λαμβάνουν διάφορες μορφές, συμπεριλαμβανομένων των κατώτατων μισθών ή άλλων μισθολογικών ελέγχων, τα όρια των ωρών εργασίας ή άλλων συνθηκών στο χώρο εργασίας, τους περιορισμούς πρόσληψης και εκτόξευσης και άλλους περιορισμούς.

Σε πολλές χώρες, τα συνδικάτα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη ρύθμιση της ελευθερίας της εργασίας και, ανάλογα με τη φύση της δραστηριότητάς τους, μπορεί να είναι είτε μια δύναμη για μεγαλύτερη ελευθερία είτε ένα εμπόδιο για την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών εργασίας. Οι εσωτερικοί εργατικοί νόμοι τιμωρούν τις επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους.

Οι άκαμπτοι εργατικοί κανονισμοί εμποδίζουν τους εργοδότες και τους εργαζόμενους να διαπραγματεύονται ελεύθερα τις αλλαγές των όρων εργασίας και το αποτέλεσμα είναι συχνά μια χρόνια αναντιστοιχία της προσφοράς εργασίας και της ζήτησης. Η νομισματική ελευθερία απαιτεί σταθερό νόμισμα και τιμές που καθορίζονται από την αγορά (The Heritage Foundation, 2017).

Είτε ενεργούν ως επιχειρηματίες είτε ως καταναλωτές, οι οικονομικά ελεύθεροι άνθρωποι χρειάζονται σταθερό και αξιόπιστο νόμισμα ως μέσο ανταλλαγής, λογιστική μονάδα και αποθήκη αξίας. Χωρίς τη νομισματική ελευθερία, είναι δύσκολο να δημιουργηθεί μακροπρόθεσμη αξία ή να συγκεντρωθεί το κεφάλαιο. Η αξία του νομίσματος μιας χώρας μπορεί να επηρεαστεί σημαντικά από τη νομισματική πολιτική της κυβέρνησής της.

Με μια νομισματική πολιτική που προσπαθεί να *καταπολεμήσει* τον πληθωρισμό, να διατηρήσει τη σταθερότητα των τιμών και να διατηρήσει τον

πλούτο του έθνους, οι άνθρωποι μπορούν να βασίζονται στις τιμές της αγοράς για το άμεσο μέλλον. Οι επενδύσεις, οι αποταμιεύσεις και άλλα μακροπρόθεσμα σχέδια μπορούν να γίνουν πιο σίγουρα. Μια πληθωριστική πολιτική, αντίθετα, καταστέλλει τον πλούτο σαν έναν αόρατο φόρο και στρεβλώνει τις τιμές, ανακατεύει εσφαλμένα τους πόρους και αυξάνει το κόστος της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Δεν υπάρχει ενιαία αποδεκτή θεωρία της σωστής νομισματικής πολιτικής για μια ελεύθερη κοινωνία (Scully, 2002).

Αυτό που χαρακτηρίζει σήμερα όλες σχεδόν τις νομισματικές θεωρίες είναι η υποστήριξη του χαμηλού πληθωρισμού και μιας ανεξάρτητης κεντρικής τράπεζας. Υπάρχει επίσης ευρεία αναγνώριση ότι οι έλεγχοι των τιμών διαστρεβλώνουν την αποτελεσματικότητα της αγοράς και οδηγούν σε ελλείψεις ή πλεονάσματα. Πολλές κυβερνήσεις θέτουν περιορισμούς στην ικανότητα των πολιτών να αλληλεπιδρούν ελεύθερα ως αγοραστές ή πωλητές στη διεθνή αγορά.

Οι εμπορικοί περιορισμοί μπορούν να εκδηλωθούν με τη μορφή τιμολογήσεων, φόρων κατά την εξαγωγή, εμπορικών ποσοστώσεων ή άμεσων εμπορικών απαγορεύσεων. Ωστόσο, οι εμπορικοί περιορισμοί εμφανίζονται με πιο λεπτό τρόπο, ιδίως με τη μορφή κανονιστικών φραγμών που σχετίζονται με την υγεία ή την ασφάλεια. Ο βαθμός στον οποίο η κυβέρνηση εμποδίζει την ελεύθερη ροή του εξωτερικού εμπορίου έχει άμεση σχέση με την ικανότητα των ατόμων να ακολουθούν τους οικονομικούς τους στόχους και να μεγιστοποιήσουν την παραγωγικότητα και την ευημερία τους (Eliezer, Karras, 1998).

Οι τιμολογήσεις, για παράδειγμα, αυξάνουν άμεσα τις τιμές που πληρώνουν οι ντόπιοι καταναλωτές για τις ξένες εισαγωγές, αλλά στρεβλώνουν επίσης τα κίνητρα παραγωγής για τους τοπικούς παραγωγούς, προκαλώντας τους να παράγουν είτε ένα αγαθό στο οποίο δεν διαθέτουν συγκριτικό πλεονέκτημα ή περισσότερο προστατευόμενο αγαθό από ό, τι οικονομικά ιδανικό. Αυτό εμποδίζει τη συνολική οικονομική αποδοτικότητα και την ανάπτυξη. Σε πολλές περιπτώσεις, οι εμπορικοί περιορισμοί θέτουν επίσης προϊόντα και υπηρεσίες προηγμένης τεχνολογίας πέραν των τοπικών επιχειρηματιών, περιορίζοντας τη δική τους παραγωγική ανάπτυξη.

Σημειώνεται επίσης πως ένα ελεύθερο και ανοιχτό επενδυτικό περιβάλλον παρέχει τις μέγιστες επιχειρηματικές ευκαιρίες και κίνητρα για αυξημένη οικονομική δραστηριότητα, μεγαλύτερη παραγωγικότητα και δημιουργία θέσεων εργασίας. Τα οφέλη μιας τέτοιας ροής περιβάλλοντος όχι μόνο για τις μεμονωμένες επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν επιχειρηματικό κίνδυνο, προσδοκώντας μεγαλύτερη απόδοση, αλλά και για την κοινωνία στο σύνολό της.

Ένα αποτελεσματικό πλαίσιο επενδύσεων χαρακτηρίζεται από διαφάνεια και ισότητα, υποστηρίζοντας όλες τις μορφές επιχειρήσεων και όχι μόνο από μεγάλες ή στρατηγικά σημαντικές εταιρείες και ενθαρρύνει παρά να αποθαρρύνει την καινοτομία και τον ανταγωνισμό. Οι ανατροπές της κίνησης κεφαλαίων, εσωτερικού και διεθνούς, υπονομεύουν την αποτελεσματική κατανομή των πόρων και τη μείωση της παραγωγικότητας, προκαλώντας στρέβλωση της οικονομικής λήψης αποφάσεων.

Περιορισμοί στις διασυνοριακές επενδύσεις μπορούν να περιορίσουν τόσο τις εισροές όσο και τις εκροές κεφαλαίων, μειώνοντας έτσι τις αγορές και περιορίζοντας τις ευκαιρίες για ανάπτυξη. Σε ένα περιβάλλον όπου τα άτομα και οι επιχειρήσεις είναι ελεύθερα να επιλέξουν πού και πώς να επενδύσουν, το κεφάλαιο μπορεί να ρέει στις καλύτερες χρήσεις του: τομείς και δραστηριότητες όπου είναι περισσότερο αναγκαία και οι επιστροφές είναι οι μεγαλύτερες (Srinivasan, Bhagwati, 2001).

Η κρατική ενέργεια για την ανακατανομή της ροής κεφαλαίων και την επιβολή περιορισμών αποτελεί επιβολή της ελευθερίας τόσο του επενδυτή όσο και του ατόμου που αναζητεί κεφάλαιο. Όσο περισσότεροι περιορισμοί επιβάλλει μια χώρα στις επενδύσεις, τόσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο επιχειρηματικής δραστηριότητάς της.

Ως εκ τούτου, ένα προσβάσιμο και αποτελεσματικά λειτουργικό επίσημο χρηματοπιστωτικό σύστημα διασφαλίζει τη διαθεσιμότητα διαφοροποιημένων υπηρεσιών αποταμίευσης, πίστωσης, πληρωμών και επενδυτικών υπηρεσιών σε ιδιώτες. Με την επέκταση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης και την προώθηση της επιχειρηματικότητας, ένα ανοιχτό τραπεζικό περιβάλλον ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό προκειμένου να προσφέρει την πιο αποτελεσματική

χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση μεταξύ νοικοκυριών και επιχειρήσεων καθώς και μεταξύ επενδυτών και επιχειρηματιών. Μέσω μιας διαδικασίας που βασίζεται στην προσφορά και τη ζήτηση, οι αγορές παρέχουν πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο για τις τιμές και την άμεση πειθαρχία για όσους έχουν κάνει κακές αποφάσεις (Scully, 2002).

Η διαδικασία αυτή εξαρτάται από τη διαφάνεια στην αγορά και την ακεραιότητα των πληροφοριών που διατίθενται. Ένα συνετό και αποτελεσματικό ρυθμιστικό σύστημα, μέσω των απαιτήσεων γνωστοποίησης και του ανεξάρτητου ελέγχου, διασφαλίζει και τα δύο. Αυξάνοντας, το κεντρικό ρόλο των τραπεζών συμπληρώνεται από άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που προσφέρουν εναλλακτικά μέσα για την άντληση κεφαλαίων ή τη διαφοροποίηση του κινδύνου.

Όπως και με το τραπεζικό σύστημα, ο χρήσιμος ρόλος της κυβέρνησης στη ρύθμιση αυτών των θεσμών έγκειται στη διασφάλιση της διαφάνειας και της ακεραιότητας και στην προώθηση της αποκάλυψης περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και κινδύνων.

Τραπεζική και χρηματοοικονομική ρύθμιση από το κράτος που υπερβαίνει τη διασφάλιση της διαφάνειας και της εντιμότητας οι αγορές ενδέχεται να παρεμποδίσουν την αποτελεσματικότητα, να αυξήσουν το κόστος χρηματοδότησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας και να περιορίσουν τον ανταγωνισμό. Εάν η κυβέρνηση παρεμβαίνει στη χρηματιστηριακή αγορά, για παράδειγμα, παραβιάζει τις επιλογές εκατομμυρίων ατόμων παρεμβάλλοντας την τιμολόγηση του κεφαλαίου - την πιο κρίσιμη λειτουργία μιας οικονομίας της αγοράς.

1.4 Ο Τρόπος Διαμόρφωσης της Ελεύθερης Οικονομίας

Η διαμόρφωση της ελεύθερης οικονομίας, αναφέρεται ουσιαστικά ως η βασική συνιστώσα και παράγοντας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της αυτονομίας και της προσωπικής ενδυνάμωσης των ατόμων και κατ' επέκταση των χωρών (Scully, 2002). Εξίσου σημαντικό είναι όμως και το γεγονός ότι η οικονομική ελευθερία αποτελεί έναν τύπο οικονομικής επιτυχίας για τα κράτη.

Οι ειδικοί γνωρίζουν από τα δεδομένα που συλλέγουν για να δημιουργήσουν τον Δείκτη, ότι κάθε μετρούμενη πτυχή της οικονομικής ελευθερίας έχει σημαντική επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία των ατόμων. Αποτελεί γεγονός όμως πως οι πολιτικές που επιτρέπουν μεγαλύτερη ελευθερία σε οποιαδήποτε από τις περιοχές που μετρούνται, τείνουν να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη. Η ανάπτυξη, με τη σειρά της, αποτελεί βασικό στοιχείο για την οικοδόμηση μόνιμης ευημερίας (The Heritage Foundation, 2017).

Ωστόσο, η οικονομική ελευθερία δεν αποτελεί ενιαίο σύστημα για ένα κράτος. Από πολλές απόψεις, είναι η απουσία ενός ενιαίου κυρίαρχου συστήματος. Ως εκ τούτου, η οικονομική ελευθερία δεν είναι δογματική ιδεολογία. Αντιπροσωπεύει αντ' αυτού μια φιλοσοφία που απορρίπτει το δόγμα και αγκαλιάζει ποικίλες και ακόμη ανταγωνιστικές στρατηγικές για οικονομική ανάπτυξη. Ο Δείκτης επίσης αποκαλύπτει ότι δεν είναι οι πολιτικές που αποτυγχάνουμε να εφαρμόσουμε, οι οποίες εμποδίζουν την οικονομική ανάπτυξη. Αντιθέτως, οι τρομακτικές πολιτικές πολύ συχνά εφαρμόζουμε.

Με άλλα λόγια, όσοι πιστεύουν στην οικονομική ελευθερία πιστεύουν στο δικαίωμα των ατόμων να αποφασίζουν για τον εαυτό τους πώς να κατευθύνουν τη ζωή τους. Το προστιθέμενο όφελος από την άποψη της κοινωνίας είναι η αποδεδειγμένη δύναμη των αυτοδιοικούμενων ατόμων, είτε εργάζονται μόνοι τους είτε συνεργάζονται σε ενώσεις ή εταιρείες, για να δημιουργήσουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες και τις επιθυμίες των συμπολιτών τους. προσφέρει τέλεια ελευθερία στους πολίτες της και εκείνες που επιτρέπουν υψηλά επίπεδα ελευθερίας διαφέρουν ως προς τις πτυχές που πιστεύουν ότι είναι πιο σημαντικές (Scully, 2002).

Αυτό συμβαδίζει με τη φύση της ελευθερίας, η οποία επιτρέπει στα άτομα και τις κοινωνίες να δημιουργούν τις δικές τους μοναδικές πορείες προς την ευημερία. Σε ολόκληρο τον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας διερευνούνται πολλές πτυχές των σχέσεων μεταξύ ατόμων και κυβερνήσεων. Κατά τη μέτρηση της οικονομικής ελευθερίας, ο Δείκτης εστιάζει σε ένα περιεκτικό αλλά όχι εξαντλητικό φάσμα τομέων πολιτικής στους οποίους οι κυβερνήσεις συνήθως ενεργούν για καλό ή για κακό.

Ωστόσο, η έννοια της ελευθερίας, από την ίδια τη φύση της, αντιστέκεται σε έναν στενό ορισμό και κάθε χρόνο φαίνεται να φέρνει νέες προκλήσεις από εκείνους που επιδιώκουν να επιβάλουν τις δικές τους απόψεις ή να ελέγξουν τις οικονομικές ενέργειες άλλων. Καθώς δημιουργούνται νέες απειλές στην οικονομική ελευθερία σε όλο τον κόσμο, οι ορισμοί και οι μεθοδολογίες μας θα συνεχίσουν να εξελίσσονται, ώστε να μπορέσουμε να δώσουμε μια όσο το δυνατόν πιο πραγματική εικόνα της κατάστασης της οικονομικής ελευθερίας σε όλο τον κόσμο (Eliezer, Karras, 1998).

1.5 Οικονομική Ελευθερία ανά Περιφέρεια και Χώρα για το 2017

Όπως σημειώθηκε και παραπάνω, ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας καταγράφει και αξιολογεί τους πολλούς παράγοντες που στηρίζουν την οικονομική ελευθερία σε χώρες σε όλο τον κόσμο.

Επιχειρώντας λοιπόν κανείς να ερμηνεύσει τον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας για κάθε χώρα στους σχετικούς πίνακες, μπορεί να διακρίνει πως το προφίλ της χώρας, οργανώνονται ουσιαστικά σε πέντε περιφέρειες (Αμερική, Ασία και Ειρηνικός, Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική και Υποσαχάρια Αφρική), όπου παρέχουν πολλά παραδείγματα πραγματικού αρνητικές, των κυβερνητικών οικονομικών πολιτικών.

Αυτά τα στοιχεία που ενισχύουν την οικονομική ελευθερία τείνουν να συνδέονται με μεγαλύτερη οικονομική και κοινωνική πρόοδο και μπορούν να εξομοιωθούν με άλλες χώρες που είναι πρόθυμες να μεταρρυθμιστούν. Οι επιτυχημένες χώρες είναι αυτές που δεν χαράσσουν μόνο μια πορεία προς την ανάπτυξη, αλλά όσο και η εφευρετικότητα των ανθρώπων μπορεί να παράγει όταν είναι ελεύθεροι να πειραματιστούν και να καινοτομήσουν.

Από τις 186 χώρες που περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα του πίνακα 2017, 180 έχουν βαθμολογηθεί πλήρως και ταξινομηθούν. Λόγω ανεπαρκών στοιχείων, έξι (6) χώρες όπως το Ιράκ, Λιβύη, Σομαλία, Συρία, Υεμένη και Λιχτενστάιν αξιολογούνται αλλά δεν βαθμολογούνται. Στο δείκτη του 2017, το Αφγανιστάν έχει ταξινομηθεί και ταξινομηθεί για πρώτη φορά και το Σουδάν επέστρεψε στην κατάταξη για πρώτη φορά από το 2000.

Ως κ τούτου, για την αναλυτική κατανόηση και τη σαφήνεια παρουσίασης, οι δώδεκα (12) οικονομικές ελευθερίες ομαδοποιούνται σε τέσσερις πυλώνες οικονομικής ελευθερίας:

- Κράτος δικαίου (δικαιώματα ιδιοκτησίας, δικαστική αποτελεσματικότητα και ακεραιότητα του κράτους)
- Το μέγεθος της κυβέρνησης (φορολογική επιβάρυνση, κρατικές δαπάνες και φορολογική υγεία)
- Ρυθμιστική αποτελεσματικότητα (επιχειρηματική ελευθερία, ελευθερία εργασίας και νομισματική ελευθερία)
- Ανοιχτή αγορά (ελευθερία του εμπορίου, ελευθερία επενδύσεων και οικονομική ελευθερία).

Οι βαθμολογημένες χώρες λαμβάνουν βαθμολογία που κυμαίνεται από 0 έως 100 για κάθε μία από τις 12 συνιστώσες της οικονομικής ελευθερίας και αυτές οι βαθμολογίες υπολογίζονται κατά μέσο όρο, χρησιμοποιώντας ίσους σταθμούς για να υπολογίσουν την τελική βαθμολογία οικονομικής ελευθερίας της χώρας. Εκτός από τις βαθμολογίες όμως, οι σελίδες χωρών περιλαμβάνουν μια σύντομη επισκόπηση που περιγράφει τα οικονομικά πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες και παρέχει το πολιτικό και οικονομικό υπόβαθρο που μπορεί να επηρέασε την απόδοση της χώρας.

ECONOMIC FREEDOM: REGIONAL VARIATIONS (REGIONAL AVERAGE)

Regional Ranking	The Americas (60.0)	Asia-Pacific (60.3)	Europe (68.0)	Middle East + North Africa (61.9)	Sub-Saharan Africa (55.0)
1	Canada	Hong Kong	Switzerland	United Arab Emirates	Mauritius
2	Chile	Singapore	Estonia	Qatar	Botswana
3	United States	New Zealand	Ireland	Israel	Rwanda
4	Colombia	Australia	United Kingdom	Bahrain	Côte d'Ivoire
5	Uruguay	Taiwan	Georgia	Jordan	Namibia
6	Jamaica	South Korea	Luxembourg	Kuwait	South Africa
7	Peru	Malaysia	Netherlands	Saudi Arabia	Seychelles
8	Panama	Macau	Lithuania	Oman	Swaziland
9	Saint Vincent and the Grenadines	Brunei Darussalam	Denmark	Morocco	Uganda
10	Costa Rica	Japan	Sweden	Tunisia	Burkina Faso
11	Saint Lucia	Kazakhstan	Latvia	Lebanon	Benin
12	El Salvador	Vanuatu	Iceland	Egypt	Mali
13	Dominica	Thailand	Finland	Iran	Gabon
14	Mexico	Philippines	Norway	Algeria	Tanzania
15	Guatemala	Azerbaijan	Germany	Iraq	Madagascar
16	Dominican Republic	Fiji	Czech Republic	Libya	Nigeria
17	Paraguay	Tonga	Austria	Syria	Cabo Verde
18	Trinidad and Tobago	Indonesia	Macedonia	Yemen	Congo, Dem. Rep. of
19	Bahamas	Kyrgyz Republic	Armenia		Ghana
20	Nicaragua	Cambodia	Romania		Guinea-Bissau
21	Honduras	Bhutan	Poland		Senegal
22	Belize	Samoa	Kosovo		Comoros
23	Guyana	Tajikistan	Bulgaria		Zambia
24	Barbados	China	Cyprus		São Tomé and Príncipe
25	Brazil	Sri Lanka	Belgium		Mauritania
26	Argentina	Nepal	Malta		Lesotho
27	Haiti	Solomon Islands	Hungary		Kenya
28	Ecuador	Bangladesh	Slovak Republic		Gambia
29	Suriname	Mongolia	Turkey		Togo
30	Bolivia	Micronesia	Albania		Burundi
31	Cuba	Laos	Spain		Ethiopia
32	Venezuela	Pakistan	France		Sierra Leone
33		India	Portugal		Malawi
34		Burma	Italy		Cameroon
35		Vietnam	Montenegro		Central African Republic
36		Uzbekistan	Bosnia and Herzegovina		Niger
37		Papua New Guinea	Croatia		Mozambique
38		Kiribati	Slovenia		Liberia
39		Maldives	Serbia		Chad
40		Afghanistan	Belarus		Sudan
41		Turkmenistan	Moldova		Angola
42		Timor-Leste	Russia		Guinea
43		North Korea	Greece		Djibouti
44			Ukraine		Equatorial Guinea
45			Liechtenstein		Zimbabwe
46					Eritrea
47					Congo, Rep. of
48					Somalia

Economic Freedom Scores

- 80-100 Free
- 70-79.9 Mostly Free
- 60-69.9 Moderately Free
- 50-59.9 Mostly Unfree
- 0-49.9 Repressed
- Not Graded

**Πίνακας Νο.1 – Κατάταξη και Βαθμολογία Χωρών Κρατών Οικονομικής
Ελευθερίας για το Έτος 2017**

Βάσει των ανωτέρω ωστόσο, προκύπτει πως τα μοντέλα της οικονομικής ελευθερίας είναι αρκετά διαφορετικά τόσο εντός όσο και μεταξύ των πέντε περιοχών προσδιορισμού του δείκτη, αντικατοπτρίζοντας τη μοναδική κουλτούρα και ιστορία των εθνών και των ατόμων που τα κατοικούν, ή τις γεωγραφικές περιστάσεις ή παροχές φυσικών πόρων. Με μέση βαθμολογία 68, η Ευρώπη κατέγραψε το υψηλότερο επίπεδο μέσης οικονομικής ελευθερίας μεταξύ των περιφερειών για το 2017 (The Heritage Foundation, 2017).

Παρά τη συνεχιζόμενη οικονομική και πολιτική αναταραχή σε ορισμένες χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής, η περιοχή στο σύνολό της έχει επιτύχει ακόμη ένα μέσο όρο οικονομικής ελευθερίας ελαφρώς πάνω από 60, λόγω των υψηλών ποσοστών οικονομικής ελευθερίας στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, στο Κατάρ, Το Ισραήλ και το Μπαχρέιν. Παρά την πρόοδο που σημειώθηκε τα τελευταία χρόνια, η μέση βαθμολογία οικονομικής ελευθερίας στην υποσαχάρια Αφρική εξακολουθεί να είναι κάτω από 60 (Scully, 2002).

Όπως έχει αποδειχθεί σε προηγούμενες εκδόσεις του Δείκτη, είναι αξιοσημείωτο ότι, παρά τους διαφορετικούς βαθμούς οικονομικής ελευθερίας σε όλες τις περιοχές, η θεμελιωδώς θετική σχέση μεταξύ οικονομικής ελευθερίας και ευημερίας είναι άμεσα εμφανής παγκοσμίως. Η ποικιλομορφία των λαών και των πολιτισμών του κόσμου όμως, υπονοεί ότι θα υπάρξουν πολλά στοιχεία για την οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία. Ολόκληρη η ιδέα της οικονομικής ελευθερίας, είναι να αποδώσει κανείς στους ανθρώπους περισσότερες ευκαιρίες να επιλέξουν οι ίδιοι τον τρόπο να ακολουθήσουν και να εκπληρώσουν τα όνειρά τους, υπόκεινται μόνο στον βασικό κανόνα δικαίου και στον έντιμο ανταγωνισμό από τους άλλους (Weede, Kämpf, 2002).

Δεν υπάρχει ωστόσο ενιαία απάντηση στις ιδιαίτερες προκλήσεις της ανάπτυξης που αντιμετωπίζουν τα άτομα ως μέλη ξεχωριστών κοινωνιών. Ένα πράγμα όμως αποδεικνύεται, πως οι κυβερνήσεις που σέβονται και προάγουν την οικονομική ελευθερία παρέχουν το καλύτερο περιβάλλον για πειραματισμό, καινοτομία και πρόοδο και μέσω αυτών η ανθρωπότητα μεγαλώνει στην ευημερία και την ευημερία (The Heritage Foundation, 2017).

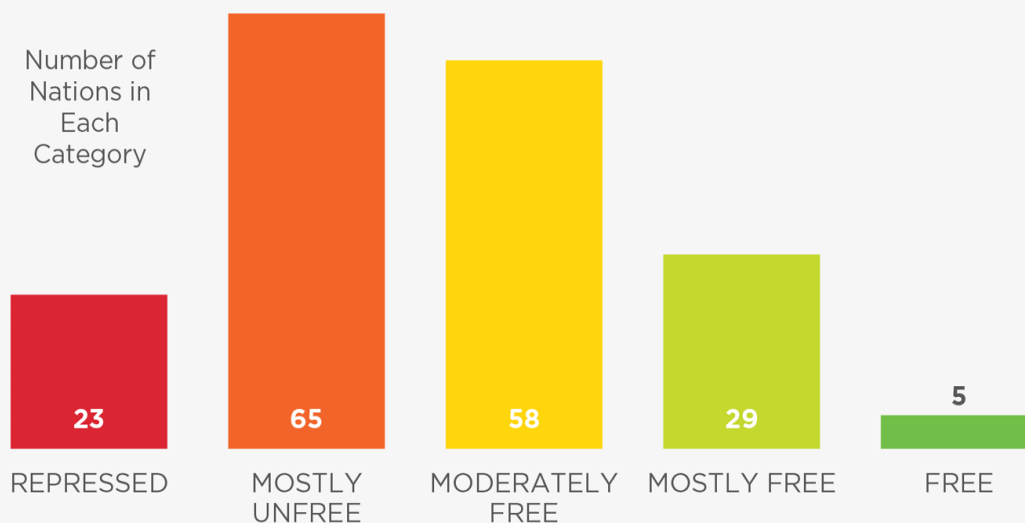
1.5.1 Κέρδη και Ζημίες για τις 103 Χώρες στο Δείκτη Οικονομικής Ευημερίας

Στον δείκτη οικονομικής ευημερίας του 2017, 103 χώρες, οι περισσότερες από τις οποίες είναι λιγότερο ανεπτυγμένες ή αναδυόμενες οικονομίες, παρουσίασαν πρόοδο στην οικονομική ελευθερία κατά το παρελθόν έτος. Αξιοσημείωτο είναι ότι 49 χώρες πέτυχαν τα υψηλότερα ποσοστά οικονομικής ελευθερίας τους. Στο πλαίσιο αυτής της ομάδας περιλαμβάνονται δύο μεγάλες οικονομίες (Κίνα και Ρωσία).

Ενώ δύο χώρες (ο Μαυρίκιος και το Ηνωμένο Βασίλειο) δεν σημείωσαν καμία αλλαγή στη βαθμολογία, 73 εμφάνισαν πτώση της οικονομικής ελευθερίας και 16 χώρες, μεταξύ των οποίων κυρίως οι Μπαχάμες, το Μπαχρέιν, το Ελ Σαλβαδόρ, το Πακιστάν, η Βενεζουέλα και οι Ηνωμένες Πολιτείες, τα αποτελέσματα της ελευθερίας ποτέ.

Η περιοχή Ασίας-Ειρηνικού φιλοξενεί 9 από τις 20 πιο βελτιωμένες χώρες: Φίτζι, Κιριμπάτι, Καζακστάν, Κίνα, Τουρκμενιστάν, Ουζμπεκιστάν, Βανουάτου, Τατζικιστάν και Νησιά Σολομώντος. Από την άλλη πλευρά, η υποσαχάρια Αφρική έχει τις περισσότερες χώρες (Cabo Verde, Τζιμπουτί, Γκάνα, Γουινέα, Κένυα, Γκάμπια και Μαδαγασκάρη) που σημειώνουν αξιοσημείωτες μειώσεις, ακολουθούμενη από την Αμερική (Μπαρμπάντος, Μπαχάμες, Βενεζουέλα, Σουρινάμ, Αγία Λουκία και Βραζιλία).

GLOBAL ECONOMIC FREEDOM IN 2017

SOURCE: Terry Miller and Anthony B. Kim, *2017 Index of Economic Freedom* (Washington: The Heritage Foundation, 2017), <http://www.heritage.org/index>.

Chart 2 heritage.org

Πίνακας Νο.2 – Κατάταξη Χωρών Κρατών Οικονομικής Ελευθερίας για το Έτος 2017 Βάσει Κατηγοριών Δείκτη

Οι βελτιώσεις των αποτελεσμάτων σε 19 χώρες, όλες οι αναπτυσσόμενες ή αναδυόμενες οικονομίες, ήταν αρκετά σημαντικές ώστε να αξίζουν αναβάθμιση του καθεστώτος οικονομικής ελευθερίας τους στον Δείκτη. Ειδικότερα, η πΓΔΜ και η Αρμενία προσχώρησαν στις τάξεις του «κυρίως ελεύθερου», με την πΓΔΜ να κατατάσσεται «για πρώτη φορά ελεύθερη» για πρώτη φορά και η Αρμενία να αποκτήσει ένα επίπεδο οικονομικής ελευθερίας που δεν είχε βιώσει από το 2006.

Επτά αναπτυσσόμενες χώρες (Φίτζι, Τόνγκα, Η Ινδονησία, η Σουαζιλάνδη, η Δημοκρατία της Κιργισίας, η Ουγκάντα και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη) έχουν προχωρήσει στις τάξεις του «μέτρια ελεύθερου» και σε άλλα 10 (Λευκορωσία, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Νήσοι Σολομώντα, Λάος, Βιρμανία, Ουζμπεκιστάν, Την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, το Κιριμπάτι, το Ιράν και την Αργεντινή) έχουν ξεφύγει από το καθεστώς οικονομικά καταπιεσμένου.

Από τις 180 οικονομίες των οποίων η οικονομική ελευθερία έχει ταξινομηθεί και κατατάσσεται στον Δείκτη του 2017, μόνο πέντε κράτησαν πολύ υψηλούς

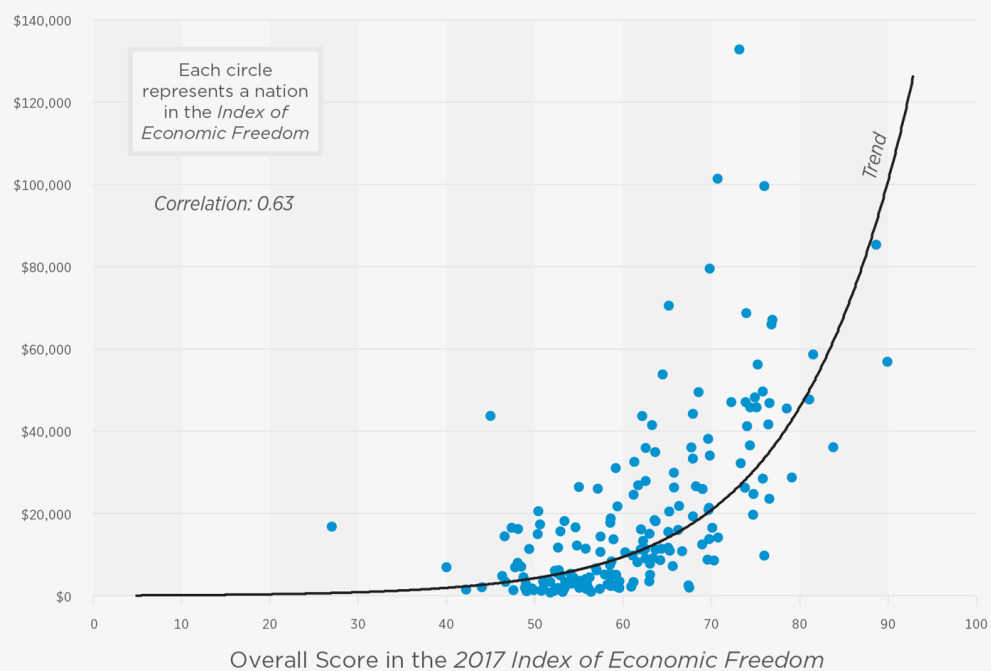
βαθμούς ελευθερίας 80 ή περισσότερους, τοποθετώντας τους στις τάξεις του οικονομικά "ελεύθερου". Οι πέντε είναι το Χονγκ Κονγκ, η Σιγκαπούρη, Νέα Ζηλανδία, Ελβετία και Αυστραλία. Άλλες 29 χώρες, μεταξύ των οποίων η Χιλή, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γεωργία, οι Ηνωμένες Πολιτείες και ο Μαυρίκιος, έχουν χαρακτηριστεί ως "κυρίως ελεύθερες" οικονομίες με βαθμολογίες μεταξύ 70 και 80 (The Heritage Foundation, 2017).

Συνολικά 92 οικονομίες, ή περίπου το 51% όλων των εθνών και εδαφών που ταξινομούνται στον Δείκτη του 2017, έχουν κερδίσει μια ονομασία "μέτρια δωρεάν" ή καλύτερα. Αυτές οι οικονομίες παρέχουν θεσμικά περιβάλλοντα στα οποία τα άτομα και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις επωφελούνται τουλάχιστον από έναν μέτριο βαθμό οικονομικής ελευθερίας στην επιδίωξη μεγαλύτερης ανταγωνιστικότητας, ανάπτυξης και ευημερίας. Στην αντίθετη πλευρά του φάσματος, σχεδόν οι μισές από τις χώρες που έχουν ταξινομηθεί στις οικονομίες Index-88 - κατέγραψαν βαθμολογίες οικονομικής ελευθερίας κάτω των 60 ετών. Από αυτές, 65 οικονομίες θεωρούνται "εντελώς άγνωστες" (50-60) και 23 θεωρούνται "καταπιεσμένα" (βαθμολογίες κάτω των 50) (The Heritage Foundation, 2017).

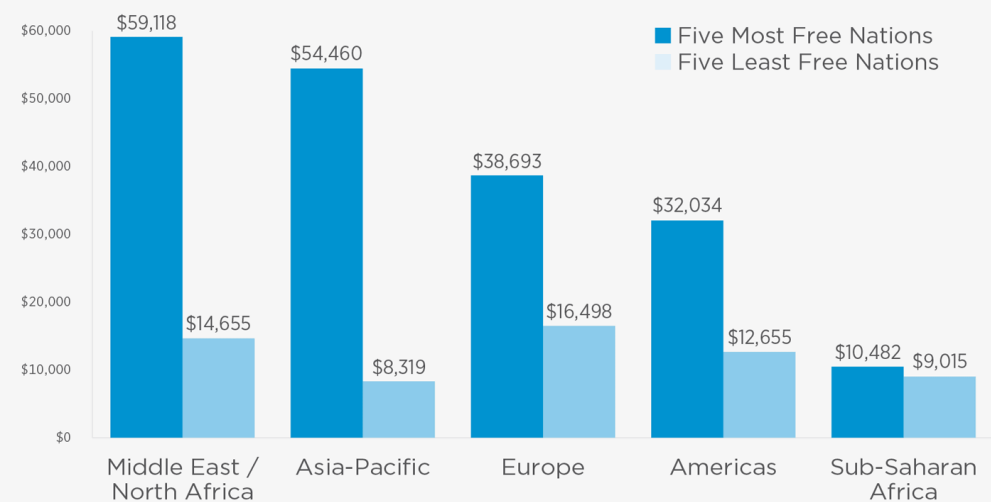
Παρά την παγκόσμια πρόοδο που σημειώθηκε στην 23ετή ιστορία του Δείκτη, ο αριθμός των ατόμων που υποφέρουν από έλλειψη οικονομικής ελευθερίας παραμένει ανησυχητικά υψηλός: περίπου 4,5 δισεκατομμύρια, ή περίπου το 65% του παγκόσμιου πληθυσμού. Περισσότεροι από τους μισούς από αυτούς ζουν σε δύο μόνο χώρες, την Κίνα και την Ινδία, όπου η πρόοδος προς μεγαλύτερη οικονομική ελευθερία είναι περιορισμένη και άنيση. Στις δύο πολυπληθέστερες οικονομίες, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις σε μερικούς βασικούς τομείς ενίσχυσαν μερικές φορές την ανάπτυξη, αλλά οι κυβερνήσεις απέτυχαν να θεσμοθετήσουν ανοικτά περιβάλλοντα που προωθούν ευρείες και βιώσιμες βελτιώσεις στην οικονομική ευημερία του πληθυσμού στο σύνολό του (The Heritage Foundation, 2017).

ECONOMIC FREEDOM AND PER CAPITA INCOME

GDP per Capita (Purchasing Power Parity)

GDP per Capita (Purchasing Power Parity)

SOURCES: Terry Miller and Anthony B. Kim, *2017 Index of Economic Freedom* (Washington: The Heritage Foundation, 2017), <http://www.heritage.org/index>, and International Monetary Fund, *World Economic Outlook Database*, April 2016, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2016/01/weodata/index.aspx> (accessed December 13, 2016).

Chart 3 heritage.org

Πίνακας Νο.3 – Κατάταξη και Βαθμολογία Ηπείρων Σχετικά με τη Οικονομική Ελευθερία και ΑΕΠ για το Έτος 2017

1.6 Ο Αντίκτυπος της Οικονομικής Ελευθερίας στην Ανάπτυξη των Εθνών

Αποτελεί γεγονός πως οι συνεχείς εκδόσεις του Δείκτη, έχουν τεκμηριωθεί από το 1995, ως ο θετικός δεσμός μεταξύ οικονομικής ελευθερίας και μακροπρόθεσμης ανάπτυξης (The Heritage Foundation, 2017). Οι χώρες που επιτρέπουν στους πολίτες τους μεγαλύτερη οικονομική ελευθερία, επιτυγχάνουν υψηλότερα εισοδήματα και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Οι άνθρωποι σε οικονομικά ελεύθερες κοινωνίες έχουν επίσης μεγαλύτερη διάρκεια ζωής. Έχουν καλύτερη υγεία και πρόσβαση σε πιο αποτελεσματική εκπαίδευση. Είναι σε θέση να είναι καλύτεροι διαχειριστές του περιβάλλοντος και προωθούν τα σύνορα των ανθρώπινων επιτευγμάτων στην επιστήμη και την τεχνολογία μέσω της μεγαλύτερης καινοτομίας (Eliezer, Karras, 1998).

Έχει γίνει λοιπόν φανερό ότι, παρά τα προβλήματα, οι αρχές και τα στοιχεία της οικονομικής ελευθερίας έχουν γίνει ευρέως κατανοητά, αποδεκτά και εφαρμόζονται στην πράξη από σημαντικό αριθμό χωρών ανά τον κόσμο. Η πρόοδος τους παρατηρείται στις αλλαγές των βαθμολογιών. Οι χώρες με τις χαμηλότερες επιδόσεις, αντίθετα, έχουν δοκιμάσει μόνο μερικές από τις ιδέες, αλλοίωσαν άλλους, ή ακόμη και σε μερικές περιπτώσεις τις απέρριψαν εντελώς.

Οι οικονομικές επιδόσεις χωρών με διάφορες βαθμολογίες στον Δείκτη παρέχουν πολλά παραδείγματα των συνεπειών της άνοδος και πτώσης της οικονομικής ελευθερίας σε όλο τον κόσμο (Scully, 2002). Το σύστημα ελεύθερης αγοράς, που βασίζεται στις αρχές της οικονομικής ελευθερίας, τροφοδότησε πρωτοφανή οικονομική ανάπτυξη σε όλο τον κόσμο. Καθώς η παγκόσμια οικονομία έχει κινηθεί προς μεγαλύτερη οικονομική ελευθερία τις τελευταίες δύο δεκαετίες, το ΑΕΠ του πραγματικού κόσμου έχει αυξηθεί κατά 80% και το παγκόσμιο ποσοστό φτώχειας έχει μειωθεί κατά το ήμισυ, αφαιρώντας εκατοντάδες εκατομμύρια ανθρώπων από τη φτώχεια.

Η επίτευξη μεγαλύτερης συνολικής ευημερίας που υπερβαίνει τις υλιστικές και νομισματικές διαστάσεις της ευημερίας είναι εξίσου σημαντική. Τα κοινωνικά οφέλη της οικονομικής ελευθερίας ξεπερνούν κατά πολύ τις μειώσεις της φτώχειας. Οι χώρες με υψηλότερα επίπεδα οικονομικής ελευθερίας απολαμβάνουν

υψηλότερα επίπεδα ανθρώπινης ανάπτυξης όσον αφορά το προσδόκιμο ζωής, την παιδεία, την εκπαίδευση και τη συνολική ποιότητα ζωής (The Heritage Foundation, 2017).

2. Κεφάλαιο 2^ο – Στοιχεία Μέτρησης και Απόδοσης Οικονομικής Ελευθερίας και Ευημερίας

2.1 Παράγοντες Μέτρησης Οικονομικής Ελευθερίας

Όπως σημειώθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, η οικονομική ελευθερία μετρείται βάσει 12 ποσοτικών και ποιοτικών παραγόντων, ομαδοποιημένων σε ευρείες κατηγορίες ή πυλώνες της οικονομικής ελευθερίας όπως (Weede, Kämpf, 2002):

- Κράτος δικαίου (δικαιώματα ιδιοκτησίας, ακεραιότητα του κράτους, δικαστική αποτελεσματικότητα)
- Κυβερνητικό μέγεθος (δημόσιες δαπάνες, φορολογική επιβάρυνση, φορολογική υγεία)
- Ρυθμιστική αποτελεσματικότητα (επιχειρηματική ελευθερία, ελευθερία εργασίας, νομισματική ελευθερία)
- Ανοικτές αγορές (ελευθερία του εμπορίου, ελευθερία επενδύσεων, οικονομική ελευθερία)

Κάθε μία από τις δώδεκα οικονομικές ελευθερίες εντός αυτών των κατηγοριών βαθμολογείται σε κλίμακα από 0 έως 100. Η συνολική βαθμολογία μιας χώρας προκύπτει από τον μέσο όρο των δώδεκα αυτών οικονομικών ελευθεριών, με το ίδιο βάρος να δίνεται σε κάθε μία (The Heritage Foundation, 2017).

2.1.1 Ο Παράγοντας του Κανόνα Δικαίου και Κυβερνητικής Παρέμβασης

Δικαιώματα ιδιοκτησίας

Η συνιστώσα δικαιωμάτων ιδιοκτησίας αξιολογεί τον βαθμό στον οποίο το νομικό πλαίσιο μιας χώρας επιτρέπει στα άτομα να συσσωρεύουν ελεύθερα ιδιωτική ιδιοκτησία, εξασφαλισμένα με σαφείς νόμους που εφαρμόζονται αποτελεσματικά από την κυβέρνηση (The Heritage Foundation, 2017). Στηριζόμενη σε ένα μείγμα δεδομένων έρευνας και ανεξάρτητων εκτιμήσεων, παρέχει ένα μετρήσιμο μέγεθος του βαθμού στον οποίο οι νόμοι μιας χώρας

προστατεύουν τα δικαιώματα ιδιωτικής ιδιοκτησίας και τον βαθμό στον οποίο τηρούνται οι νόμοι αυτοί. Αξιολογεί επίσης την πιθανότητα να απαλλοτριωθεί η ιδιωτική ιδιοκτησία από το κράτος (Srinivasan, Bhagwati, 2001). Όσο πιο αποτελεσματική είναι η νομική προστασία της ιδιοκτησίας, τόσο υψηλότερη είναι η βαθμολογία μιας χώρας. Ομοίως, όσο μεγαλύτερες είναι οι πιθανότητες κρατικής απαλλοτρίωσης της ιδιοκτησίας, τόσο χαμηλότερη θα είναι η βαθμολογία μιας χώρας.

Δικαστική αποτελεσματικότητα

Τα καλά λειτουργούντα νομικά πλαίσια είναι ουσιώδη για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των πολιτών από τις παράνομες πράξεις άλλων, μεταξύ των οποίων είναι κυβερνήσεις και ισχυρά ιδιωτικά μέρη. Η δικαστική αποτελεσματικότητα απαιτεί αποτελεσματικά και δίκαια δικαστικά συστήματα για να διασφαλίζεται η πλήρης τήρηση των νόμων, με κατάλληλες νομικές ενέργειες κατά των παραβιάσεων. Η βαθμολογία για τη συνιστώσα δικαστικής αποτελεσματικότητας προκύπτει από τον υπολογισμό της μέσης βαθμολογίας για τους ακόλουθους τρεις υπο-παράγοντες, οι οποίοι σταθμίζονται εξ ίσου (The Heritage Foundation, 2017):

- Δικαστική ανεξαρτησία
- Ποιότητα της δικαστικής διαδικασίας
- Πιθανότητα λήψης ευνοϊκών δικαστικών αποφάσεων

Κυβερνητική ακεραιότητα

Η διαφθορά υποβαθμίζει την οικονομική ελευθερία, εισάγοντας ανασφάλεια και αβεβαιότητα στις οικονομικές σχέσεις. Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η συστηματική διαφθορά των κυβερνητικών θεσμών και η λήψη αποφάσεων από τέτοιες πρακτικές. Η έλλειψη κυριαρχικής ακεραιότητας που προκαλείται από τέτοιες πρακτικές μειώνει την οικονομική βιωσιμότητα, αυξάνοντας το κόστος και μετακινώντας τους πόρους σε αντιπαραγωγικές δραστηριότητες (The Heritage Foundation, 2017).

Οι δαπάνες της κυβέρνησης

Η συνιστώσα των κρατικών δαπανών καταγράφει το βάρος που επιβάλλουν οι δημόσιες δαπάνες, το οποίο περιλαμβάνει την κατανάλωση από το κράτος και όλες τις πληρωμές μεταφοράς που σχετίζονται με διάφορα προγράμματα δικαιωμάτων. για τον προσδιορισμό του βέλτιστου επιπέδου των κυβερνητικών δαπανών (The Heritage Foundation, 2017). Το ιδανικό επίπεδο θα διαφέρει από χώρα σε χώρα, ανάλογα με παράγοντες που κυμαίνονται από τον πολιτισμό έως τη γεωγραφία μέχρι το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης.

Εντούτοις, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι δημόσιες δαπάνες καθίστανται αναπόφευκτες επιβαρύνσεις καθώς η αύξηση του μεγέθους και του πεδίου εφαρμογής του δημόσιου τομέα οδηγεί αναπόφευκτα σε λανθασμένη κατανομή των πόρων και απώλεια οικονομικής αποδοτικότητας. Ο όγκος των ερευνών έχει δείξει ότι οι υπερβολικές κυβερνητικές δαπάνες που προκαλούν χρόνιο δημοσιονομικό έλλειμμα και η συσσώρευση δημόσιου χρέους είναι μία από τις πιο σοβαρές συνέπειες του οικονομικού δυναμισμού (The Heritage Foundation, 2017).

Η μεθοδολογία του δείκτη αντιμετωπίζει τις μηδενικές κυβερνητικές δαπάνες ως σημείο αναφοράς. Ως αποτέλεσμα, οι υποανάπτυκτες χώρες, ιδιαίτερα εκείνες με περιορισμένη κρατική ικανότητα, μπορούν να λάβουν τεχνητά υψηλές βαθμολογίες.

Εντούτοις, οι κυβερνήσεις αυτές, οι οποίες μπορούν να παρέχουν λίγα, αν υπάρχουν δημόσια αγαθά, ενδέχεται να λάβουν χαμηλές βαθμολογίες σε ορισμένα από τα άλλα στοιχεία της οικονομικής ελευθερίας (όπως τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, η οικονομική ελευθερία και η ελευθερία των επενδύσεων) που μετράμε πτυχές της αποτελεσματικότητας της κυβέρνησης. οι δαπάνες έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην οικονομική ελευθερία, αλλά είναι μόνο ένα από τα πολλά σημαντικά στοιχεία.

Η κλίμακα βαθμολόγησης των κυβερνητικών δαπανών είναι μη γραμμική, πράγμα που σημαίνει ότι οι κυβερνητικές δαπάνες που είναι κοντά στο μηδέν ελαφρώς επιβάλλονται, ενώ τα επίπεδα κυβερνητικών δαπανών που υπερβαίνουν το 30% του ΑΕΠ οδηγούν σε πολύ χειρότερα αποτελέσματα σε τετραγωνικό τρόπο (για παράδειγμα, τέσσερις φορές λιγότερη ελευθερία) (The Heritage Foundation, 2017).

Η δαπάνη αντιπροσωπεύει τη μέση συνολική κυβερνητική δαπάνη σε όλα τα επίπεδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα τρία τελευταία έτη. και α είναι ένας συντελεστής για τον έλεγχο της μεταβολής μεταξύ των βαθμολογιών (ορίστηκε στο 0,03). Το ελάχιστο αποτέλεσμα είναι μηδέν. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο Δείκτης χρησιμοποιεί στοιχεία για τις δαπάνες γενικής κυβέρνησης που περιλαμβάνουν όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, όπως ομοσπονδιακό, κρατικό και τοπικό. Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τις δαπάνες γενικής κυβέρνησης, χρησιμοποιούνται αντί των πηγών τα στοιχεία για τις δαπάνες της κεντρικής κυβέρνησης (The Heritage Foundation, 2017).

Η έλλειψη δημοσιονομικής εξυγίανσης και η αυξανόμενη επιβάρυνση του χρέους, που οφείλονται τόσο στην κακή διαχείριση του δημόσιου προϋπολογισμού, οδηγούν στη διάβρωση της συνολικής δημοσιονομικής υγείας μιας χώρας. Η επιδείνωση της φορολογικής υγείας, με τη σειρά της, συνδέεται με τη μακροοικονομική αστάθεια και την οικονομική αβεβαιότητα. Η μείωση είναι μια συσσώρευση δημοσιονομικών ελλειμμάτων με την πάροδο του χρόνου.

Θεωρητικά, η χρηματοδότηση των δημόσιων δαπανών με χρέη θα μπορούσε να συμβάλει θετικά στις παραγωγικές επενδύσεις και τελικά στην οικονομική ανάπτυξη. Ωστόσο, το αυξανόμενο δημόσιο χρέος που οφείλεται σε επίμονα δημοσιονομικά ελλείμματα, ιδίως στις δαπάνες που απλώς αυξάνουν την κρατική κατανάλωση ή τις μεταβιβάσεις, συχνά υπονομεύει τη συνολική αύξηση της παραγωγικότητας και οδηγεί τελικά σε οικονομική στασιμότητα παρά σε ανάπτυξη (Scully, 2002).

Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο Δείκτης χρησιμοποιεί στοιχεία για το δημόσιο έλλειμμα και το δημόσιο χρέος που περιλαμβάνουν όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης όπως ομοσπονδιακό, κρατικό και τοπικό. Σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχουν τέτοια στοιχεία γενικής κυβέρνησης, αντί των πηγών χρησιμοποιούνται δεδομένα σχετικά με τις δαπάνες της κεντρικής κυβέρνησης.

Ελευθερία των επιχειρήσεων

Η συνιστώσα ελευθερίας των επιχειρήσεων μετράει το βαθμό στον οποίο τα ρυθμιστικά περιβάλλοντα και τα περιβάλλοντα υποδομής περιορίζουν την

αποτελεσματική λειτουργία των επιχειρήσεων. Η ποσοτική βαθμολογία προέρχεται από μια σειρά παραγόντων που επηρεάζουν την ευκολία έναρξης, λειτουργίας και κλεισίματος μιας επιχείρησης. Η βαθμολογία για την ελευθερία των επιχειρήσεων για κάθε χώρα είναι ένας αριθμός μεταξύ 0 και 100, με τα 100 να δείχνουν το πιο ελεύθερο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Η συνιστώσα ελευθερίας εργασίας είναι ένα ποσοτικό μέτρο που εξετάζει διάφορες πτυχές του νομικού και κανονιστικού πλαισίου της αγοράς εργασίας μιας χώρας, συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών που αφορούν τους κατώτατους μισθούς, τους νόμους που αναστέλλουν τις απολύσεις, τις απαιτήσεις αποχώρησης και τους μετρήσιμους ρυθμιστικούς περιορισμούς των μισθών και των ωρών εργασίας καθώς και του ποσοστού συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό ως ενδεικτικό μέτρο των ευκαιριών απασχόλησης στην αγορά εργασίας.

Όταν ο σταθμισμένος μέσος όρος του εφαρμοστέου δασμολογικού συντελεστή δεν είναι διαθέσιμος, ο Δείκτης χρησιμοποιεί τον μέσο συντελεστή δασμολόγησης της χώρας. και όταν δεν είναι διαθέσιμος ο μέσος εφαρμοζόμενος δασμολογικός συντελεστής της χώρας, χρησιμοποιείται ο σταθμισμένος μέσος όρος ή ο απλός μέσος όρος των δασμολογικών ποσοστών του πλέον ευνοούμενου κράτους (ΜΕΚ). Στις πολύ λίγες περιπτώσεις όπου δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με τους δασμούς και τα τελωνειακά έσοδα, οι φόροι του διεθνούς εμπορίου ή ο εκτιμώμενος πραγματικός δασμολογικός συντελεστής χρησιμοποιούνται. Σε όλες τις περιπτώσεις, καταβάλλεται προσπάθεια να αποσαφηνιστεί ο τύπος των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στην αντίστοιχη εγγραφή για την συνιστώσα ελευθερίας εμπορίου (The Heritage Foundation, 2017).

Οικονομική ελευθερία

Η χρηματοοικονομική ελευθερία αποτελεί δείκτη της αποδοτικότητας των τραπεζών καθώς και ένα μέτρο ανεξαρτησίας από τον κυβερνητικό έλεγχο και την παρέμβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Η κρατική ιδιοκτησία τραπεζών και

άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων όπως οι ασφαλιστικές και οι κεφαλαιαγορές μειώνουν τον ανταγωνισμό και γενικά μειώνουν το επίπεδο πρόσβασης σε πιστώσεις.

Σε ένα ιδανικό τραπεζικό και χρηματοδοτικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από ένα ελάχιστο επίπεδο κυβερνητικής παρέμβασης, την ανεξάρτητη εποπτεία των κεντρικών τραπεζών και τη ρύθμιση των οικονομικών ταθσμικά όργανα περιορίζονται στην επιβολή συμβατικών υποχρεώσεων και την πρόληψη της απάτης. Η πίστωση κατανέμεται με όρους της αγοράς και η κυβέρνηση δεν διαθέτει χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (Scully, 2002).

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα παρέχουν διάφορους τύπους χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε ιδιώτες και εταιρείες. Οι τράπεζες είναι ελεύθερες να παραχωρούν πίστωση, να δέχονται καταθέσεις και να διεξάγουν πράξεις σε ξένα νομίσματα. Τα ξένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα λειτουργούν ελεύθερα και αντιμετωπίζονται όπως τα εγχώρια ιδρύματα.

Ο Δείκτης βαθμολογεί την οικονομική ελευθερία της οικονομίας εξετάζοντας πέντε ευρείες περιοχές: η έκταση της κυβερνητικής ρύθμισης των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ο βαθμός κρατικής παρέμβασης στις τράπεζες και άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις μέσω της άμεσης και έμμεσης ιδιοκτησίας, η κυβερνητική επιρροή στην κατανομή των πιστώσεων, η έκταση της ανάπτυξης των χρηματοπιστωτικών και κεφαλαιαγορών και η ανεπάρκεια στον ξένιο ανταγωνισμό. Θεωρείται ότι αξιολογούν το συνολικό επίπεδο οικονομικής ελευθερίας μιας οικονομίας, που εξασφαλίζει την εύκολη και αποτελεσματική πρόσβαση στις ευκαιρίες χρηματοδότησης για τους ανθρώπους και τις επιχειρήσεις στην οικονομία.

Ελάχιστη κυβερνητική παρέμβαση.

Η ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι ελάχιστη, αλλά μπορεί να επεκταθεί πέρα από την επιβολή συμβατικών υποχρεώσεων και την πρόληψη της απάτης.

Ονομαστική κυβερνητική παρέμβαση.

Η κυβερνητική ιδιοκτησία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αποτελεί ένα μικρό μερίδιο των συνολικών στοιχείων ενεργητικού του τομέα. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν αντιμετωπίζουν σχεδόν κανένα περιορισμό στην ικανότητά τους να προσφέρουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

Περιορισμένη κρατική παρέμβαση.

Η κατανομή της πίστωσης επηρεάζεται από την κυβέρνηση και η ιδιωτική κατανομή των πιστώσεων δεν αντιμετωπίζει σχεδόν κανένα περιορισμό. Η κρατική ιδιοκτησία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι σημαντική. Τα ξένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υπόκεινται σε λίγους περιορισμούς (Scully, 2002).

Μέτρια κυβερνητική παρέμβαση.

Οι τραπεζικοί και οικονομικοί κανονισμοί είναι κάπως επαχθείς. Η κυβέρνηση ασκεί την κυριότητα και τον έλεγχο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων με σημαντικό μερίδιο του συνολικού ενεργητικού του τομέα. Η ικανότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να προσφέρουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς.

Σημαντική κρατική παρέμβαση.

Η κατανομή των πιστώσεων επηρεάζεται σημαντικά από την κυβέρνηση, ενώ η ιδιωτική κατανομή των πιστώσεων αντιμετωπίζει σημαντικά εμπόδια. Η ικανότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να προσφέρουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες υπόκειται σε σημαντικούς περιορισμούς. Τα ξένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υπόκεινται σε ορισμένους περιορισμούς (The Heritage Foundation, 2017).

Ισχυρή κρατική παρέμβαση.

Η κεντρική τράπεζα υπόκειται σε κρατική επιρροή, η εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι βαριά και η ικανότητά της να επιβάλλει συμβάσεις και να αποτρέπει τις απάτες είναι αδύναμη. Η κυβέρνηση ασκεί ενεργό

κυριότητα και έλεγχο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων με μεγάλο μειοψηφικό μερίδιο του συνολικού ενεργητικού του τομέα (Eliezer, Karras, 1998).

Εκτεταμένη κυβερνητική παρέμβαση.

Η κατανομή της πίστωσης επηρεάζεται εκτενώς από την κυβέρνηση. Η κυβέρνηση κατέχει ή ελέγχει πλειοψηφία χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή κατέχει δεσπόζουσα θέση. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι πολύ περιορισμένα και ο σχηματισμός τραπεζών αντιμετωπίζει σημαντικά εμπόδια. Τα ξένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υπόκεινται σε σημαντικούς περιορισμούς.

Βαριά κρατική παρέμβαση.

Η κεντρική τράπεζα δεν είναι ανεξάρτητη και η εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι καταπιεστική. Τα ξένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αποθαρρύνονται ή είναι πολύ περιορισμένα. Η κατανομή της πίστωσης ελέγχεται από την κυβέρνηση. Η δημιουργία τραπεζών είναι περιορισμένη. Τα ξένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα απαγορεύονται. Η εποπτεία και η ρύθμιση αποσκοπούν στην αποτροπή της λειτουργίας των ιδιωτικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Τα ιδιωτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δεν υπάρχουν (The Heritage Foundation, 2017).

2.1.2 Ο Παράγοντας του Κανόνα Δικαίου

Προκειμένου να διευκολυνθούν οι συγκρίσεις μεταξύ των χωρών, τα στοιχεία του ΑΕΠ και του κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ στο τμήμα «Ταχείες αποδόσεις» έχουν προσαρμοστεί, ώστε να αντικατοπτρίζουν την ισοτιμία αγοραστικής δύναμης (PPP). Πρέπει να δίδεται προσοχή στην ερμηνεία των μεταβολών στα στοιχεία αυτά με την πάροδο του χρόνου, καθώς τα ποσοστά μετατροπής ΣΔΙΤ υπόκεινται σε τακτική αναθεώρηση από το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα. Προκειμένου να παρέχονται ακριβείς εκτιμήσεις των ετήσιων και πενταετών ρυθμών αύξησης του ΑΕΠ, τα στοιχεία αυτά υπολογίστηκαν χρησιμοποιώντας σταθερά δολάρια ΗΠΑ για τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα έτη. Οι ακριβείς ορισμοί και οι πηγές για κάθε κατηγορία δεδομένων που αναφέρονται είναι οι εξής (Scully, 2002):

- Πληθυσμός: Χρησιμοποιούνται τα δεδομένα του 2015 από την Παγκόσμια Τράπεζα και τους Παγκόσμιους Δείκτες Ανάπτυξης. Για ορισμένες χώρες, άλλες πηγές, περιλαμβάνουν τη στατιστική υπηρεσία της χώρας ή / και την κεντρική τράπεζα.
- ΑΕΠ: Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (συνολική παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών) προσαρμοσμένο ώστε να αντανakλά την ισοτιμία αγοραστικής δύναμης. Η πρωταρχική πηγή είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Παγκόσμια Τράπεζα Οικονομικών Προοπτικών, το 2016. Η δευτερεύουσα πηγή για τα στοιχεία του ΑΕΠ είναι η Παγκόσμια Τράπεζα, οι Παγκόσμιοι Δείκτες Ανάπτυξης στο Διαδίκτυο.
- Ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ: Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ που προέρχεται από σταθερές νομισματικές μονάδες. Οι ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές είναι από έτος σε έτος. Η κύρια πηγή είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα Οικονομικών Προοπτικών, το 2016. Οι δευτερεύουσες πηγές περιλαμβάνουν την Παγκόσμια Τράπεζα, την Οικονομική Μονάδα Πληροφοριών και την στατιστική υπηρεσία χώρας ή / και κεντρική τράπεζα.
- ΑΕΠ πενταετής μέση ετήσια αύξηση: Ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης που μετράται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης πενταετούς διάρκειας υπολογίζεται βάσει στοιχείων από το 2011 έως το 2015, βάσει των ρυθμών αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ. Η πρωταρχική πηγή είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η βάση δεδομένων για το Παγκόσμιο Οικονομικό Outlook, το 2016. Οι δευτερεύουσες πηγές είναι η Παγκόσμια Τράπεζα, οι Παγκόσμιοι Δείκτες Ανάπτυξης στο Διαδίκτυο και η Μονάδα Οικονομικών Πληροφοριών, Data Tool.
- Κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ: Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (προσαρμοσμένο για ΣΔΙΤ) διαιρούμενο με τον συνολικό πληθυσμό της κάθε χώρας. Οι πηγές αυτών των δεδομένων είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τη Παγκόσμια Τράπεζα Οικονομικών Προοπτικών το 2016.
- Ποσοστό ανεργίας: Μέτρο του μέρους του εργατικού δυναμικού που δεν απασχολείται αλλά αναζητεί ενεργά εργασία. Τα στοιχεία προέρχονται από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας και τις Παγκόσμιες Τάσεις Απασχόλησης 2016.

- Πληθωρισμός: Η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των τιμών καταναλωτή, όπως μετράται για το 2015 (ή το πιο πρόσφατο διαθέσιμο έτος). Η κύρια πηγή δεδομένων για το 2015 είναι από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τη Παγκόσμια Τράπεζα Οικονομικών Προοπτικών το 2016. Οι δευτερεύουσες πηγές είναι η Economist Intelligence Unit, Data Tool, Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης, Ασιατική Προοπτική Ανάπτυξης 2016 και η στατιστική υπηρεσία χώρας ή / και κεντρική τράπεζα.
- Άμεση ροή άμεσων ξένων επενδύσεων (FDI): Η συνολική ετήσια εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων σε τρέχον δολάρια ΗΠΑ το 2015, που αναφέρεται σε εκατομμύρια. Οι ροές άμεσων ξένων επενδύσεων ορίζονται ως επενδύσεις που αποκτούν διαχειριστικό ενδιαφέρον διάρκειας (ποσοστό 10% ή περισσότερο των μετοχών με δικαίωμα ψήφου) σε μια τοπική επιχείρηση από επενδυτή που δραστηριοποιείται σε άλλη χώρα. Μια τέτοια επένδυση είναι το άθροισμα του μετοχικού κεφαλαίου, της επανεπένδυσης των κερδών, του λοιπού μακροπρόθεσμου κεφαλαίου και του βραχυπρόθεσμου κεφαλαίου όπως φαίνεται στο ισοζύγιο πληρωμών και τόσο στα βραχυπρόθεσμα όσο και στα μακροπρόθεσμα διεθνή δάνεια. Τα στοιχεία προέρχονται από τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη και την Παγκόσμια Έκθεση Επενδύσεων 2016
- Δημόσιο χρέος: Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, το οποίο δείχνει το σωρευτικό σύνολο όλων των κρατικών δανείων μείον τις αποπληρωμές που εκφράζονται στο νόμισμα μιας χώρας. Το δημόσιο χρέος είναι διαφορετικό από το εξωτερικό χρέος, το οποίο αντικατοπτρίζει τις υποχρεώσεις συναλλάγματος τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα και πρέπει να χρηματοδοτείται από τα κέρδη συναλλάγματος. Οι κύριες πηγές για τα δεδομένα του 2015 είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο η βάση δεδομένων του Διεθνούς Οικονομικού Outlook, το 2016, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Άρθρο IV Εκθέσεις Προσωπικού, 2013-2016. και στατιστική υπηρεσία της χώρας.

2.1.3 Στοιχεία που Διαμόρφωσαν τον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας το 2017

Το 2016 ήταν ακόμα ένας χρόνος από τρομακτικές αλλαγές σε ολόκληρο τον κόσμο. Τρεις από τις πιο αξιοσημείωτες πολιτικές εξελίξεις κατά τη διάρκεια του έτους - η "Brexit" του Ηνωμένου Βασιλείου, η εκλογή του Αμερικανικού προέδρου Donald Trump και η ψήφιση του κουβανικού δικτάτορα Φιντέλ Κάστρο όπου υπενθύμισαν έντονα ότι η ελευθερία για τους πολίτες, έχει σημασία.

Η βρετανική έξοδος από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μια υπερεθνική οντότητα, επέρχεται εδώ και πολύ καιρό. Σε έναν αυξανόμενο αριθμό Βρετανών, η Ε.Ε. έχει καταστεί υπερβολικό και μη δημοκρατικό θεσμικό όργανο. Σε ένα ιστορικό δημοψήφισμα, με περιθώριο ενός εκατομμυρίου ψήφων, ο βρετανός λαός επέλεξε να εγκαταλείψει την ΕΕ. Το Brexit ενσωματώνει τις ίδιες τις αρχές και τα ιδανικά του συντηρητισμού: αυτοδιάθεση, περιορισμένη κυβέρνηση, δημοκρατική λογοδοσία και οικονομική ελευθερία.

Στην Αμερική, για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα, το πολιτικό πρόγραμμα στην Ουάσινγκτον έχει καθοριστεί από καλά συνδεδεμένα ειδικά συμφέροντα που έχουν υπονομεύσει σοβαρά την οικονομική ελευθερία για τους απλούς εργαζόμενους Αμερικανούς. Η εκλογή του Donald Trump έχει διαταράξει σαφώς αυτό το αξιοθρήνητο status quo.

Στην Κούβα, ο θάνατος του βίαιου τύραννου Φιντέλ Κάστρο χαρακτήρισε το πολυαναμενόμενο τέλος μιας σκοτεινής εποχής για αμέτρητους Κουβανούς ή ίσως είναι μόνο η αρχή του τέλους, καθώς η ίδια κατασταλτική κυβέρνηση που δημιούργησε, με την εχθρότητα προς την ελευθερία, παραμένει ισχυρή. Η τραγωδία που η κομμουνιστική δικτατορία του Κάστρο έχει επιβάλει στον κουβανέζικο λαό για σχεδόν έξι δεκαετίες είναι πέρα από την περιγραφή. Ο θάνατος του Φιντέλ ανοίγει μια ευκαιρία για αλλαγή εάν ο λαός της Κούβας μπορεί να την καταλάβει (The Heritage Foundation, 2017).

Όπως αναφέρθηκε σε αυτά τα τρία αξιοσημείωτα γεγονότα του 2016, γνωρίζουμε από την ιστορία ότι το ανθρώπινο πνεύμα ευδοκιμεί στη δικαιοσύνη, την ευκαιρία και την ελευθερία. Ωστόσο, υπάρχουν εκείνοι που επιμένουν στην

επίθεση της ελευθερίας στο όνομα του κολεκτιβισμού, της αλληλεγγύης και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Αυτά τα είδωλα ενός σοσιαλιστικού κόσμου, μπορεί να έχουν συναισθηματική έκκληση για μερικούς, αλλά τα αποτελέσματα της πραγματικής ζωής όταν γίνονται οι άκρες της κυβερνητικής πολιτικής είναι πάρα πολύ προβλέψιμες όπως η οικονομική στασιμότητα, η φτώχεια, η στέρηση και η καταπίεση.

Ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας του 2017 λοιπόν παρέχει επαρκή στοιχεία για τα δυναμικά οφέλη που απορρέουν από τη μεγαλύτερη οικονομική ελευθερία τόσο για τα άτομα όσο και για τις κοινωνίες. Είναι ευχάριστο το γεγονός ότι η συνολική παγκόσμια πρόοδος στην προώθηση της οικονομικής ελευθερίας αντανακλάται στην αύξηση των βαθμολογιών σε δεκάδες χώρες. Το ανθρώπινο πνεύμα είναι η πραγματική πηγή οικονομικής ευημερίας.

Η επιτακτική ανάγκη να προωθηθεί η οικονομική ελευθερία και έτσι να αναζωογονηθεί η ζωντανή επιχειρηματική ανάπτυξη, είναι ισχυρότερη από ποτέ. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο καπιταλισμός της ελεύθερης αγοράς που βασίζεται στις αρχές της οικονομικής ελευθερίας δεν προστατεύει μόνο. Σε πολλές περιπτώσεις αναστρέφεται και μεταμορφώνεται. Απλώνει το παλιό για να κάνει δρόμο για το νέο, έτσι ώστε να υπάρξει πραγματική και αληθινή πρόοδος. Αυτό οδηγεί στην καινοτομία σε όλα τα πεδία όπως καλύτερες θέσεις εργασίας, καλύτερα αγαθά και υπηρεσίες και καλύτερες κοινωνίες.

Ένα επαναλαμβανόμενο θέμα στην ανθρώπινη ιστορία ήταν η ανθεκτικότητα και η αναβίωση. Τα προφίλ χωρών που παρουσιάζονται στον Δείκτη του 2017 παρέχουν πολλά τέτοια παραδείγματα χωρών που έχουν επιταχύνει την οικονομική και κοινωνική πρόοδό τους. Οι επιτυχίες τους μπορούν να εξομοιωθούν με άλλους. Πράγματι, είναι ένας σίγουρος οδηγός για την επίτευξη μεγαλύτερης ευημερίας.

2.2 Η Σημασία του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας

Η οικονομική ελευθερία είναι ένας σημαντικός παράγοντας που αντιπροσωπεύει την οικονομική ανάπτυξη των κρατών στις μέρες μας. Τα κίνητρα που αντιμετωπίζουν οι οικονομικοί φορείς (επιχειρηματίες, καινοτόμοι, χρηματοδότες, βιομήχανοι και άλλοι) καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από τα θεσμικά όργανα, τα οποία, όπως επισημαίνει ο North (1990), τα οποία μπορεί να είναι αναποτελεσματικά ή αποτελεσματικά και ως προς τον ρόλο τους στην οικονομία ενός τόπου.

Στο βαθμό που τα θεσμικά όργανα τονώνουν δράσεις που συμβάλλουν στην παραγωγή πιο πολύτιμων προϊόντων, συμβάλλουν επίσης στην οικονομική ανάπτυξη. Τα θεσμικά όργανα που εγγυώνται την οικονομική ελευθερία έχουν εύστοχα την ικανότητα να παρέχουν κίνητρα για την αύξηση της ανάπτυξης, για διάφορους λόγους ως εξής (Srinivasan, Bhagwati, 2001):

- Να προωθήσουν την υψηλή απόδοση των παραγωγικών προσπαθειών μέσω της χαμηλής φορολογίας, ενός ανεξάρτητου νομικού συστήματος και της προστασίας της ιδιωτικής περιουσίας, επιτρέπουν στο ταλέντο να κατανέμεται όπου δημιουργεί την υψηλότερη αξία (όπως υποστηρίζεται από τους Murphy, Schleifer και Vishny 1991).
- Ενθαρρύνουν μια δυναμική, πειραματικά οργανωμένη οικονομία στην οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί μια μεγάλη ποσότητα επιχειρησιακών δοκιμασιών και σφαλμάτων (Johansson 2001) και στις οποίες ο ανταγωνισμός μεταξύ διαφόρων παραγόντων, συμβαίνει επειδή οι κανονισμοί και οι κυβερνητικές επιχειρήσεις είναι λίγοι
- Διευκολύνουν την προβλέψιμη και ορθολογική λήψη αποφάσεων μέσω ενός χαμηλού και σταθερού ποσοστού πληθωρισμού.
- Προωθούν τη ροή των εμπορικών συναλλαγών και των επενδύσεων κεφαλαίου, όπου η ικανοποίηση και η απόδοση των προτιμήσεων είναι οι υψηλότερες.

Παρόλο που ορισμένες μορφές θεσμικών αλλαγών αναμένεται να έχουν θετικές επιδράσεις στην ανάπτυξη, εισάγοντας το είδος των κινήτρων που μόλις αναφέρθηκαν, τα ιδρύματα αυτά καθ'εαυτά, που λειτουργούν με την πάροδο του

χρόνου, μπορούν να επηρεάσουν όχι μόνο το επίπεδο του πλούτου αλλά και την ανάπτυξη τιμές, ενώ όλα τα υπόλοιπα είναι ίσα.

Σε κάθε δεδομένη περίοδο, τα εγκατεστημένα ιδρύματα θέτουν τα οικονομικά κίνητρα και επηρεάζουν τους οικονομικούς παράγοντες. Η πολύ υψηλή και σταθερή οικονομική ελευθερία, υποθέτουμε, επιτρέπει μια δυναμική οικονομία να λειτουργήσει και να αναπτυχθεί, αν και η αύξηση της οικονομικής ελευθερίας από ένα χαμηλό επίπεδο μπορεί να ασκήσει πολύ πιο διαφορετική επίδραση στον ρυθμό ανάπτυξης για μια ορισμένη περίοδο.

Επιπλέον, οι σταθεροί υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης υποδηλώνουν τελικά μεγάλο πλούτο και, επομένως, μακροπρόθεσμα, η οικονομική ελευθερία που αυξάνει την ανάπτυξη μπορεί επίσης να αναμένεται να αυξήσει τον συσσωρευμένο πλούτο. Αν έχουμε θεωρητικούς λόγους να περιμένουμε μια θετική σχέση ανάμεσα στην οικονομική ελευθερία και την οικονομική ανάπτυξη, επιβεβαιώνουν εμπειρικά στοιχεία αυτό το αποτέλεσμα;

Ο Bhagwati σκέφτεται ότι δεν είναι δύσκολο να ισχυριστεί κανείς ότι η οικονομική ελευθερία είναι πιθανό να έχει ευνοϊκή επίδραση στην οικονομική ευημερία, για τον απλό λόγο ότι τα τελευταία πενήντα χρόνια διεθνούς εμπειρίας επιβεβαιώνουν λίγο περισσότερο το γεγονός ότι όπου οι κυβερνήσεις χρησιμοποιούν περισσότερο τις αγορές και ασχολούνται με πιο ανοικτές πολιτικές στο εξωτερικό εμπόριο και στις επενδύσεις, και μάλιστα σε μεγαλύτερη οικονομική ελευθερία διαφόρων ειδών, οι χώρες τους τείνουν να ευημερούν (Scully, 2002).

Αντιθέτως, οι χώρες που έχουν στραφεί προς τα μέσα και έχουν εκτεταμένους κανονισμούς κάθε είδους σχετικά με τις εγχώριες αποφάσεις λήψης αποφάσεων στον τομέα της παραγωγής, των επενδύσεων και της καινοτομίας, είναι οι χώρες που δεν έχουν κάνει πάρα πολύ καλά.

Μια απλή χαρτογράφηση από τους Gwartney και Lawson (2002) υποστηρίζει σε μεγάλο βαθμό αυτή τη θέση, όπως προκύπτει από το σχήμα 1.9. Επίσης, το ένα πέμπτο του αριθμού των ανθρώπων που είχαν την υψηλότερη οικονομική ελευθερία αυξήθηκε σημαντικά ταχύτερα από άλλες χώρες, το ένα πέμπτο των χωρών με τη χαμηλότερη οικονομική ελευθερία έχει στην

πραγματικότητα αρνητική ανάπτυξη. Ορισμένες οικονομετρικές μελέτες επιβεβαιώνουν αυτό το συμπέρασμα, με ποικίλες δυνάμεις και με διάφορες μορφές. Τα αποτελέσματα πρέπει να ερμηνεύονται με τη συνήθη φροντίδα.

Οι Gwartney, Lawson και Holcombe (1999), όπως οι de Haan και Sturm (2000, 2001) και Adkins, Moomaw και Savvides (2002), διαπιστώνουν ότι το επίπεδο οικονομικής ελευθερίας στην αρχή της περιόδου ανάπτυξης που μελετάται δεν συμβάλλει σημαντικά - να εξηγήσουν την ανάπτυξη, αλλά οι θετικές αλλαγές στην οικονομική ελευθερία το κάνουν.

Το τελευταίο αποτέλεσμα λαμβάνεται επίσης από τους Dawson (1998), Pitlik (2002) και Weede and Kämpf (2002). Άλλοι, ωστόσο, έχουν διαπιστώσει ότι το αρχικό επίπεδο οικονομικής ελευθερίας συνδέεται θετικά με την ανάπτυξη (Ali 1997, Easton and Walker 1997, Goldsmith 1997, Dawson 1998, Wu and Davis 1999, Hanson 2000, Heckelman and Stroup 2000, Crain 2001, 2002, Carlsson and Lundström 2002, Pitlik 2002, Scully 2002, Weede και Kämpf 2002).

Παρόλα αυτά, τα ευρήματα θετικής επίδρασης του αρχικού επιπέδου οικονομικής ελευθερίας είναι γενικά ασθενέστερα από εκείνα που υποδηλώνουν θετική επίδραση των αυξήσεων της οικονομικής ελευθερίας και σε πολλές περιπτώσεις το φαινόμενο επιπέδου φαίνεται στατιστικά σημαντικό μόνο αν συμπεριληφθεί και η μεταβολή της οικονομικής ελευθερίας ως μεταβλητή.

Ορισμένα τμήματα του EFI ενδέχεται να προάγουν την ανάπτυξη περισσότερο από άλλα. Οι Carlsson και Lundström (2002) διαπιστώνουν ότι από τις επτά ομάδες EFI (στην έκδοση που δημοσιεύθηκαν το 2000), τέσσερις είναι θετικά και στατιστικά σημαντικές για την ανάπτυξη ή (οικονομική δομή και χρήση αγορών, ελευθερία χρήσης εναλλακτικών νομισμάτων, νομική διάρθρωση και ασφάλεια ιδιοκτησίας και ελευθερία ανταλλαγής στις κεφαλαιαγορές), δύο είναι αρνητικά και στατιστικά σημαντικά συνδεόμενα με την ανάπτυξη (το μέγεθος της κυβέρνησης και (η νομισματική πολιτική και η σταθερότητα των τιμών) (Scully, 2002).

Τα πιο εκπληκτικά από αυτά τα αποτελέσματα, από θεωρητική άποψη και σε σύγκριση με άλλα εμπειρικά αποτελέσματα, είναι τα 12 τις δύο αρνητικές

σχέσεις που εντοπίστηκαν. Υπονοούν ότι όσο μικρότερος είναι το μέγεθος της κυβέρνησης και όσο μεγαλύτερη είναι η ελευθερία συναλλαγών με αλλοδαπούς, τόσο πιο αργός είναι ο ρυθμός ανάπτυξης. Μία δυσκολία με συγκεντρωτικές μετρήσεις αυτού του είδους είναι ότι ορισμένες δημόσιες επιχειρήσεις μπορεί να έχουν θετικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη, ενώ άλλες έχουν αρνητικές επιπτώσεις.

Ως εκ τούτου, απαιτούνται περισσότερες μελέτες που εξετάζουν τα μεμονωμένα στοιχεία, προτού καταρτιστούν λεπτομερή συμπεράσματα πολιτικής, ιδίως όταν παρουσιάζονται συμπεράσματα που έρχονται σε αντίθεση με πολλές προηγούμενες μελέτες. Επίσης, δημόσιες επιχειρήσεις κάτω και πάνω από ένα ορισμένο επίπεδο μπορεί να εμποδίσουν την ανάπτυξη, αν και ενισχύουν την ανάπτυξη σε αυτό το μεσαίο επίπεδο.

Δηλαδή, η σχέση μπορεί να είναι μη γραμμική. Άλλες μελέτες εξετάζουν την ανάπτυξη ή το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) κατά κεφαλή ως συνάρτηση της οικονομικής ελευθερίας ή των συνιστωσών της. Συνολικά, τα αποτελέσματα είναι συμβατά με τα προαναφερθέντα και μια σειρά από αυτές τις μελέτες παρουσιάζονται εδώ.

Οι Hanke και Walters (1997) μελετούν τη σχέση μεταξύ οικονομικής ελευθερίας και κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ και θεωρούν ότι είναι σημαντική και θετική. Ο Leschke (2000) δείχνει ότι το πλαίσιο εντός του οποίου λειτουργεί η οικονομία της αγοράς και ο βαθμός παρέμβασης στην πολιτική διαδικασία έχουν μεγάλη σημασία για τον πλούτο των εθνών. Οι Haan και Siermann (1996, 1998) αναφέρουν πως ο δείκτης ελευθερίας που κατασκευάστηκε από τους Scully και Slottje (1991) σχετίζεται με την ανάπτυξη, αλλά μόνο σε ορισμένα από τα εννέα συστήματα στάθμισης που αναπτύχθηκαν. Είναι σαφές ότι η κατασκευή ενός δείκτη πρέπει να εξεταστεί διεξοδικά.

Ο Goldsmith (1997) χρησιμοποιεί το Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας και δείχνει ότι στις αναπτυσσόμενες χώρες η καλύτερη προστασία των οικονομικών δικαιωμάτων τείνουν να αυξάνονται ταχύτερα, να έχουν υψηλότερο μέσο όρο εθνικού εισοδήματος και να έχουν υψηλότερο βαθμό ανθρώπινης ευημερίας. Οι Wu και Davis (1999) διερευνούν τη σχέση μεταξύ οικονομικής και πολιτικής ελευθερίας και ανάπτυξης. Θεωρούν ότι η οικονομική ελευθερία είναι σημαντική

για την ανάπτυξη και ότι ένα υψηλό επίπεδο εισοδήματος είναι σημαντικό για την πολιτική ελευθερία.

Οι De Vanssay και Spindler (1994) χρησιμοποιούν μια έκδοση του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας Scully-Slottje, η οποία περιλαμβάνεται σε ένα μοντέλο ανάπτυξης της Σλοβενίας και βρίσκουν μια θετική σχέση μεταξύ αυτού και της οικονομικής ανάπτυξης. Αποδεικνύεται ότι τα θετικά δικαιώματα παρεμποδίζουν την ανάπτυξη και ότι τα αρνητικά δικαιώματα το ενισχύουν. Οι De Vanssay και Spindler (1996) μελετούν τον τρόπο με τον οποίο οι διάφοροι συνταγματικοί παράγοντες και η οικονομική ελευθερία (με τη μορφή του δείκτη Scully-Slottje) επηρεάζουν την οικονομική σύγκλιση και βρίσκουν την οικονομική ελευθερία όλων των μεταβλητών που μελετούσαν.

Όπως σημειώθηκε προηγουμένως, κάποιος πρέπει να είναι προσεκτικός όταν ερμηνεύει εμπειρικές μελέτες, ειδικά όταν δεν υπάρχουν αναλύσεις ευαισθησίας και όταν δεν χρησιμοποιούνται δεδομένα. Η αιτιώδης σχέση μεταξύ μεταβλητών μπορεί να είναι ασαφής. Για παράδειγμα, εάν μπορεί να καθοριστεί ένας συσχετισμός μεταξύ οικονομικής ελευθερίας και ανάπτυξης, αυτό σημαίνει ότι η οικονομική ελευθερία προκαλεί ανάπτυξη ή είναι το αντίστροφο;

Σχετικά με αυτό το ζήτημα, οι Gwartney, Lawson και Holcombe (1999) θεωρούν ότι η οικονομική ανάπτυξη δεν είναι ικανή να προβλέψει σημαντικές μελλοντικές αυξήσεις της οικονομικής ελευθερίας. Οι Wu και Davis (1999) και Heckelman (2000) φθάνουν ένα παρόμοιο αποτέλεσμα αιτιότητας. Η τελευταία μελέτη χρησιμοποιεί τον δείκτη οικονομικής ελευθερίας του ιδρύματος Heritage Foundation / Wall Street Journal και διαπιστώνει ότι το μέσο επίπεδο οικονομικής ελευθερίας προχωρεί στην ανάπτυξη.

Οι Farr, Lord και Wolfenbarger (1998) προσδιορίζουν την κοινή αιτιότητα της οικονομικής ελευθερίας και του οικονομικού πλούτου, αλλά δεν εξετάζουν την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ οικονομικής ελευθερίας και ανάπτυξης. Η πιο εκτεταμένη δοκιμή της αιτιώδους σχέσης μεταξύ της οικονομικής ελευθερίας και της ανάπτυξης βρίσκεται στο πιο πρόσφατο έργο του Dawson (επερχόμενο).

Μεταξύ άλλων, ο Dawson ισχυρίζεται ότι οι υπάρχουσες μελέτες είναι σε θέση να δημιουργήσουν μια συσχέτιση μεταξύ της οικονομικής ελευθερίας και της ανάπτυξης, αλλά δεν είναι ικανές να προκαλέσουν αιτιώδη συνάφεια. Χρησιμοποιώντας μια τεχνική Granger-αιτιότητας, διαπιστώνει ότι το επίπεδο της οικονομικής ελευθερίας φαίνεται να επηρεάζει την ανάπτυξη, ενώ η αύξηση της οικονομικής ελευθερίας καθορίζεται από κοινού με την ανάπτυξη.

Η πολυπλοκότητα της σχέσης καθίσταται σαφής στη μελέτη, με ορισμένα στοιχεία του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας να προκαλούν ανάπτυξη (ιδίως τη χρήση αγορών και δικαιωμάτων ιδιοκτησίας), μερικά συστατικά του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας να προκαλούνται από την ανάπτυξη και ορισμένα συστατικά να καθορίζονται από κοινού με την ανάπτυξη (Scully, 2002).

3. Κεφάλαιο 3^ο – Υλικά και Μέθοδος

3.1 Εισαγωγή στη Μεθοδολογία Έρευνας

Έρευνα κυρίως ορίζουμε την αναζήτηση και συλλογή δεδομένων με σκοπό να εμπλουτίσουμε τις γνώσεις μας και των άλλων για σημαντικά θέματα (Howard, Sharp, 2001). Σύμφωνα με τον Robson (2007), μια έρευνα γίνεται συστηματικά, σκεπτικιστικά και δεοντολογικά.

Συστηματικά σημαίνει ότι οι ερευνητές πρέπει να έχουν σκεφτεί σοβαρά πως θα κάνουν την έρευνα και για ποιο λόγο, σκεπτικιστικά να υποβάλλουν στην συνέχεια τα δικά τους συμπεράσματα και τις προτάσεις τους και τέλος δεοντολογικά σημαίνει να τηρείται ένας κώδικας εμπιστοσύνης δηλαδή να προστατεύεται το απόρρητο των ερωτώμενων από τον ερευνητή. Η επιστημονική έρευνα μπορεί να αρχίσει με καλοδιατυπωμένες υποθέσεις, να τις αναπτύξει κατά τη διάρκεια μιας ερευνητικής προσπάθειας ή να τις διατυπώσει στο τέλος. Φυσικά η επαλήθευση των αρχικών υποθέσεων είναι ο σκοπός κάθε έρευνας.

Τα είδη της έρευνας είναι δυο η ποσοτική και η ποιοτική. Η ποιοτική έρευνα είναι από τα σημαντικότερα εργαλεία των ερευνητών (Ιωσηφίδης, 2003). Τα βασικά ζητήματα της είναι η ερευνητική και μεθοδολογική προσέγγιση, το ερευνητικό πρόβλημα, η θεωρητική αφετηρία του ερευνητή και τα συγκεκριμένα μεθοδολογικά εργαλεία άντλησης γνώσης από το ερευνητικό πεδίο» (Ιωσηφίδης, 2003).

Ο στόχος της ποιοτικής έρευνας είναι η περιγραφή, η ανάλυση, η ερμηνεία και η κατανόηση των φαινομένων και απαντάει στο πως και στο γιατί. Οι ερευνητές χρησιμοποιούν ποιοτική μέθοδο έρευνας διότι αναφέρονται περισσότερο στις κοινωνικές σχέσεις των ομάδων, φαινομένων που ερευνούν και όχι σε μετρήσιμες ποσότητες (Ιωσηφίδης, 2003).

Εμείς θα επιλέγαμε να διεξάγουμε ποιοτική έρευνα γιατί μελετάμε ένα ευαίσθητο για τη κοινωνία θέμα. Κατά την διεξαγωγή μιας ποιοτικής έρευνας και ειδικά στα πρώιμα στάδια της, οι ερευνητές δεν μπορούν να καθορίσουν με ακρίβεια το αντικείμενο της έρευνας τους προς τους άλλους. (Jennifer, Mason, 2003). Έτσι κάποιοι σ' αυτό το ξεκίνημα υπάρχει η περίπτωση να ακολουθήσουν δύο τρόπους καταγραφής της έρευνας τους, την σύντομη και γενική εκδοχή της ή την μακροσκελή και λεπτομερή ανάλυση του κεντρικού άξονα της έρευνας (Jennifer, Mason, 2003).

Στην διεξαγωγή μιας ποιοτικής έρευνας θα πρέπει να καθορίζεται με σαφήνεια ποιός είναι ο σκοπός της. Ο ερευνητής είναι πιθανό να συναντήσει μέσα στην έρευνά του σκοπούς που δεν είχαν εκδηλωθεί ρητά κατά την ερευνητική του μελέτη και μ' αυτό τον τρόπο να αναγκάζεται να απέχει απ' τον κύριο στόχο του. Για παράδειγμα, κοινωνική και πολιτική μεταρρύθμιση (Jennifer, Mason, 2003).

Ένα άλλο στοιχείο, το οποίο είναι βασικό και θα πρέπει οι ερευνητές να ακολουθήσουν είναι η αμεσότητα που πρέπει να τίθονται τα ερωτήματα που σχετίζονται με κοινωνικοπολιτικά ζητήματα, αλλά και να είναι έτοιμοι για τις αντιπαραθέσεις που ενδέχεται να υπάρχουν σ' αυτά. (Jennifer, Mason, 2003).

3.2 Κριτήρια Εισόδου – Αποκλεισμού

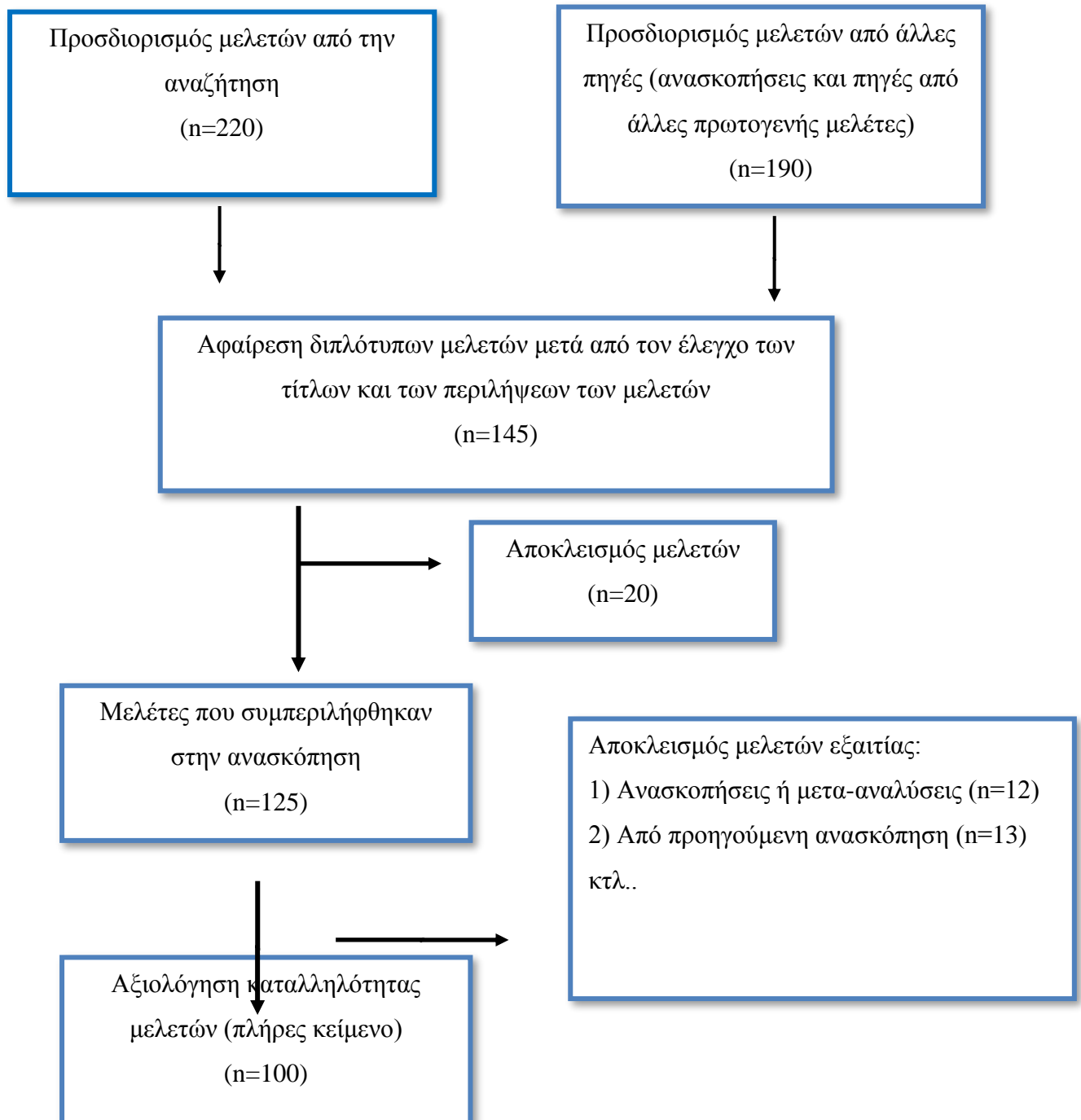
Αναφορικά με τα κριτήρια εισόδου και τον αποκλεισμό των μελετών, θα λέγαμε πως οι δημοσιεύσεις οι οποίες έχουν γίνει για το συγκεκριμένο θέμα, αναφέρονται ουσιαστικά σε έρευνες οι οποίες έγιναν στο εξωτερικό, αφού οι μελέτες στην Ελλάδα για το συγκεκριμένο θέμα είναι πολύ περιορισμένες και δεν μπορούν να υποστηρίξουν σε επαρκή βαθμό την μελέτη και ανάλυση στοιχείων για τον βαθμό επίδρασης του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας στο ΑΕΠ και την Ευημερία των πολιτών στη χώρα.

Γενικότερα ο αριθμός των ερευνών που έχουν γίνει για το συγκεκριμένο θέμα αναφέρονται ως πολλές τον αριθμό και ποικίλες και ουσιαστικά αυτό που

έχει διαφανεί μέσα από αυτές, είναι πως δεν μπορούν να προσφέρουν μια “ξεκάθαρη” απάντηση για την μελέτη και ανάλυση στοιχείων για τον βαθμό επίδρασης του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας στο ΑΕΠ και την Ευημερία των πολιτών στη χώρα.

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειώσουμε πως για να καταλήξουμε στη χρήση των συγκεκριμένων ερευνών, βρήκαμε ουσιαστικά διαφορετικές έρευνες που έχουν διεξαχθεί από το 2000 έως το 2015, για το λόγο όμως πως κατέληγαν σε κάποιο “ξεκάθαρο” αποτέλεσμα για το θέμα που ερευνάται ή εμπλέκονταν αντίστοιχα άλλοι παράγοντες και οι οποίοι επηρέαζαν σχετικά την εν λόγω μελέτη και ανάλυση άρθρων.

Πίνακας Νο.1 – Κριτήρια Εισόδου και Αποκλεισμού Μελετών – Αρθρών

3.2 Στρατηγική Ανάλυσης

Στην περιγραφή της στρατηγικής αναζήτησης, αναφέρονται οι βάσεις δεδομένων στις οποίες αναζητώνται τα άρθρα καθώς και οι λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιούνται στην αναζήτηση μας, αλλά και τον συνδυασμό τους. Έτσι λοιπόν θα λέγαμε πως για τη συλλογή όλων των κατάλληλων στοιχείων και παράθεσης των σχετικών ερευνών, η εύρεση των στοιχείων αναφέρεται σε επιστημονικούς διαδικτυακούς τόπους με επιστημονικές μελέτες στο θέμα που εξετάζουμε και πιο συγκεκριμένα στους διαδικτυακούς ιστοτόπους Elsevier, Google Scholar καθώς και σε σχετικά επιστημονικά περιοδικά των οποίων αποσπάσματα από σχετικά άρθρα δημοσιεύονται στο διαδίκτυο.

Οι δημοσιεύσεις οι οποίες έχουν γίνει για το συγκεκριμένο θέμα, αναφέρονται ουσιαστικά σε έρευνες οι οποίες έγιναν στο εξωτερικό, αφού οι μελέτες στην Ελλάδα για το συγκεκριμένο θέμα είναι πολύ περιορισμένες και δεν μπορούν να υποστηρίξουν σε επαρκή βαθμό την θεωρητική ανάλυση της περίπτωσης που εξετάζεται.

Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί πως οι φράσεις οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για να βρούμε τις κατάλληλες έρευνες, ορίστηκαν ως προς την έννοια και τα χαρακτηριστικά για τον βαθμό επίδρασης του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας στο ΑΕΠ και την Ευημερία των πολιτών στη χώρα. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί πως οι έρευνες αναφέρονται από το 2000 και έπειτα έως και σήμερα με σκοπό να είναι πιο επιστημονικές αλλά κυρίως όσο το δυνατόν πιο πρόσφατα και ανανεωμένα τα αποτελέσματα τα οποία προσφέρουν.

Τέλος, «εργαλείο» δευτερογενούς έρευνας αποτελούν προγενέστερες ακαδημαϊκές μελέτες καθώς και βιβλιογραφίες που ασχολούνται με κάποιο συγκεκριμένο ζήτημα και μπορούν να δώσουν στον ερευνητή χρήσιμες πληροφορίες για το υπό διερεύνηση θέμα.

Στην παρούσα εργασία, η δευτερογενής έρευνα βασίζεται πάνω σε ακαδημαϊκά βιβλία που αναλύουν την περίπτωση της μελέτης και ανάλυσης στοιχείων για τον βαθμό επίδρασης του Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας στο ΑΕΠ και την Ευημερία των πολιτών στη χώρα, είτε από εφημερίδες είτε από περιοδικά, ή από πηγές από το διαδίκτυο καθώς και από οποιαδήποτε βιβλιοθήκη που θα μπορούμε να έχουμε πρόσβαση. Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί πως τα εν λόγω κείμενα και πηγές που χρησιμοποιούνται στο κείμενο, επιλέχθηκαν βάση των συγκεκριμένων χρήσιμων πληροφοριών που προσφέρουν.

4. Κεφάλαιο 4^ο – Αποτελέσματα Έρευνας

4.1 Ο Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας και Ευημερίας στην Ελλάδα

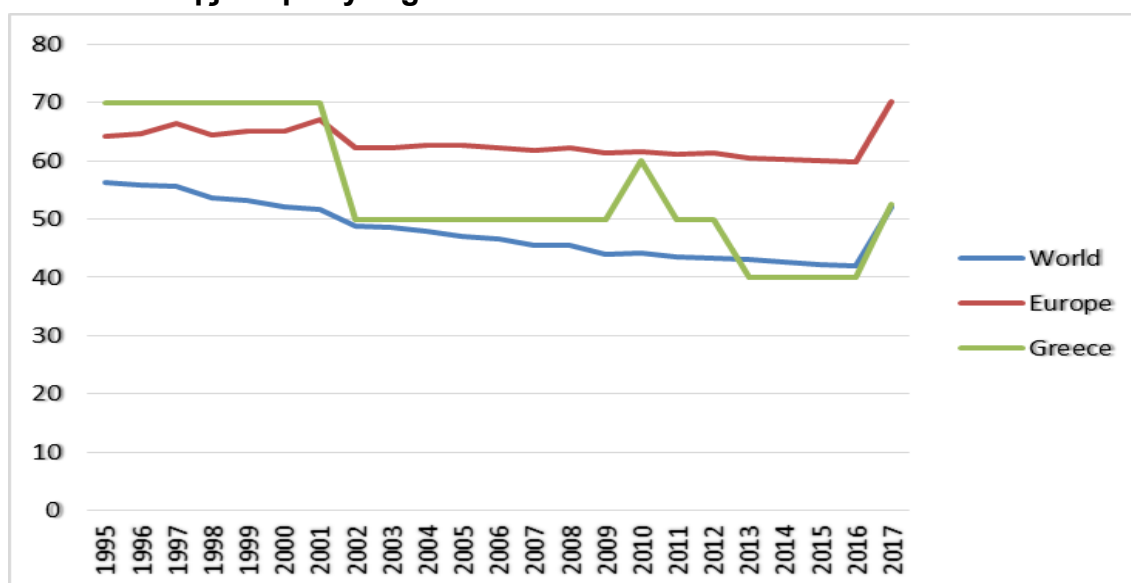
Αναφορικά με το δείκτη οικονομικής ελευθερίας στην Ελλάδα, βάσει στοιχείων του 2017, αναφέρεται πως η χώρα έχει σημειώσει πρόοδο στην αποκατάσταση της μακροοικονομικής σταθερότητας και στην εφαρμογή των απαραίτητων αρχικών δημοσιονομικών προσαρμογών. Ωστόσο, ο δημόσιος τομέας αντιπροσωπεύει πάνω από το 50% του ΑΕΠ και η χώρα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει ένα τρομακτικό χρέος και σοβαρή διάβρωση της ανταγωνιστικότητας (The Heritage Economic Index, 2017).

Η Ελλάδα εντάχθηκε στο NATO το 1952 και η Ευρωπαϊκή Ένωση το 1981. Ενέκρινε το ευρώ το 2002. Ο Πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας του Συνασπισμού της Ριζοσπαστικής Αριστεράς (Συρίζα) μπόρεσε να αποκαταστήσει μια κυβέρνηση συνασπισμού ύστερα από εκλογές τον Σεπτέμβριο του 2015. Η Ελλάδα παραμένει κουρασμένη στην πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα. Τον Μάιο του 2016, η συμφωνία του ΔΝΤ-ΕΕ για την ελάφρυνση του ελληνικού χρέους οδήγησε στην αποδέσμευση 11,5 δισ. Δολαρίων σε νέα κεφάλαια διάσωσης. Η Ελλάδα έχει πληγεί από μια σειρά απεργιαστικών απεργιών και διαμαρτυριών ενόψει νέων μέτρων λιτότητας και είχε να αντιμετωπίσει μεγάλο αριθμό μεταναστών (The Heritage Economic Index, 2017).

Οι ελληνικοί νόμοι επεκτείνουν την προστασία των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας τόσο στους αλλοδαπούς όσο και στους Έλληνες, αλλά δεν προστατεύεται έντονα η προστασία των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας. Το δικαστικό σώμα είναι ανεξάρτητο, αλλά το δικαστικό σύστημα είναι εξαιρετικά αργό. Η διαφθορά παραμένει ένα πρόβλημα στην Ελλάδα. Παρόλο που η επιβολή του φόρου έχει γίνει πιο ισχυρή τα τελευταία χρόνια, οι αρχές έχουν αποτύχει σε μεγάλο βαθμό να διώκουν τη φοροδιαφυγή από τις οικονομικές ελίτ.

4.2 Στατιστικά Στοιχεία και Απεικόνιση Ποσοστών Αναφορικά με τους 12 Δείκτες Ελευθερίας και Ευημερίας Πολιτών για την Ελλάδα σε Σύγκριση με την Ευρώπη και Παγκοσμίως

4.2.1 Δείκτης Property Rights

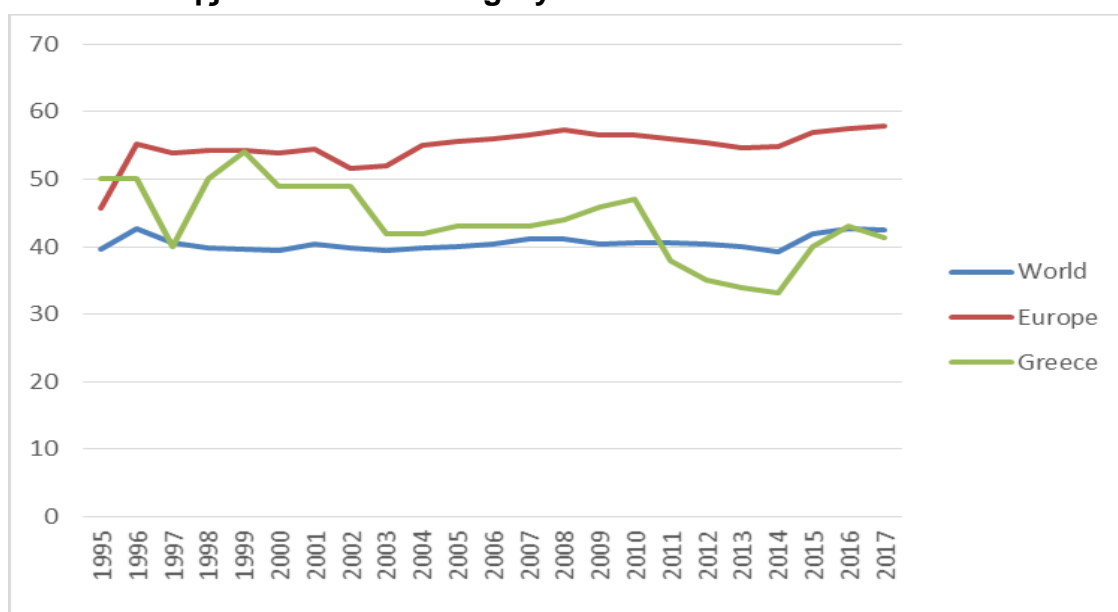
Σχεδιάγραμμα Νο.1 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Δείκτη Property Rights Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.1 απεικονίζονται τα ποσοστά του Δείκτη *Property Rights*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης *Property Rights* για την Ελλάδα, έως το 2000, βρίσκεται σε μια σταθερή πορεία, ωστόσο από το 2001 και ως το 2002 βρίσκεται σε μείωση, όπου παραμένει πάλι σταθερός από το 2003 έως το 2010. Από το 2011 αυξάνει έως το 2012, μειώνεται έως το 2013 και έως το 2014 όπου αυξάνει πάλι από το 2015 έως το 2016. Αντίστοιχα, ο δείκτης στην Ευρώπη, παραμένει σταθερός από το 1995 έως το 2014 και αυξάνει από το 2015 ως το 2016. Διεθνώς τέλος, ο συγκεκριμένος δείκτης μειώνεται σταθερά και συνεχώς από το 1995 έως το 2016.

4.2.2 Δείκτης Government Integrity

Σχεδιάγραμμα Νο.2 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Δείκτη Government Integrity Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

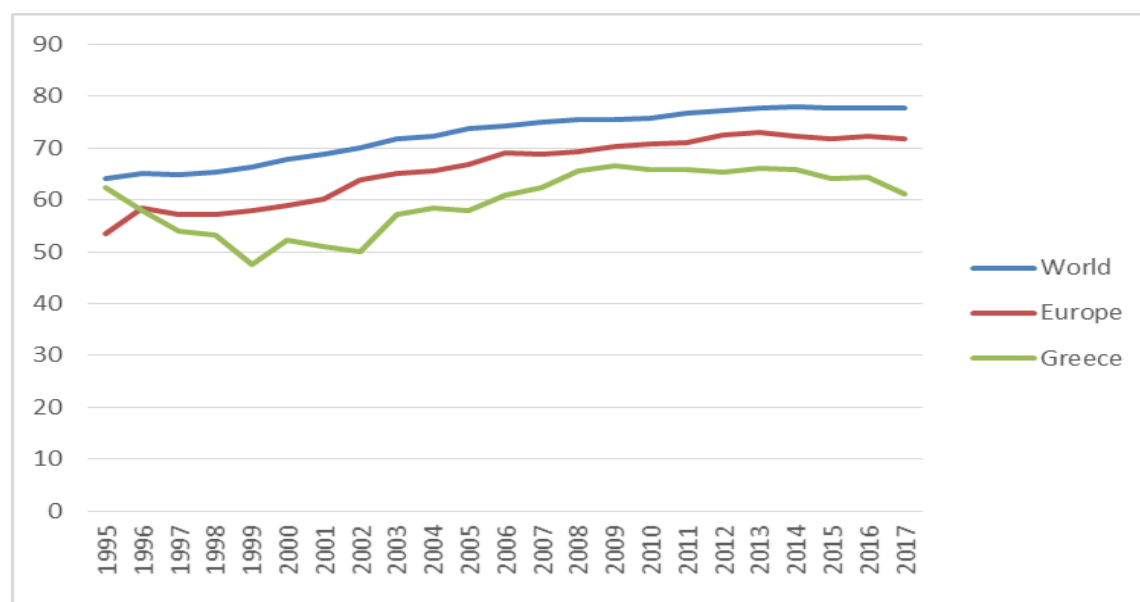
Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.2 απεικονίζονται τα ποσοστά του Δείκτη *Government Integrity*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή

Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης *Government Integrity* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2012 βρίσκεται σε σταθερή πορεία και από το 2012 αυξάνει έως το 2016, μειώνεται συνεχώς. Αντίστοιχα, ο δείκτης στην Ευρώπη, παραμένει σταθερός και αυξάνεται συνεχώς από το 1995 έως το 2016. Διεθνώς τέλος, ο συγκεκριμένος δείκτης παραμένει σχεδόν σταθερός από το 1995 έως το 2016.

4.2.3 Δείκτης Tax Burden

Σχεδιάγραμμα Νο.3 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Δείκτη Tax Burden Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

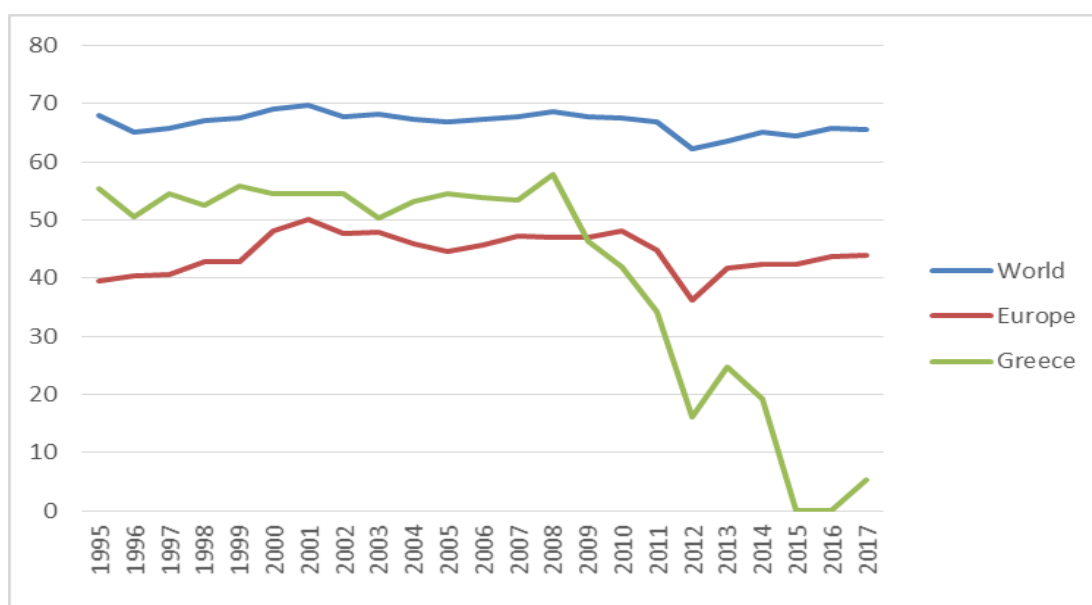
Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.3 απεικονίζονται τα ποσοστά του Δείκτη *Tax Burden*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη

Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης *Tax Burden* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2010 βρίσκεται σε πορεία με μικρές αυξομειώσεις ανά περιόδους και από το 2011 μειώνεται έως το 2012, ακολουθώντας σταθερή και αυξητική πορεία από το 2013 έως το 2016. Αντίστοιχα, ο δείκτης στην Ευρώπη, παραμένει σταθερός και αυξάνεται συνεχώς από το 1995 έως το 2016. Διεθνώς τέλος, ο συγκεκριμένος δείκτης παραμένει σχεδόν σταθερός από το 1995 έως το 2016.

4.2.4 Δείκτης Government Spending

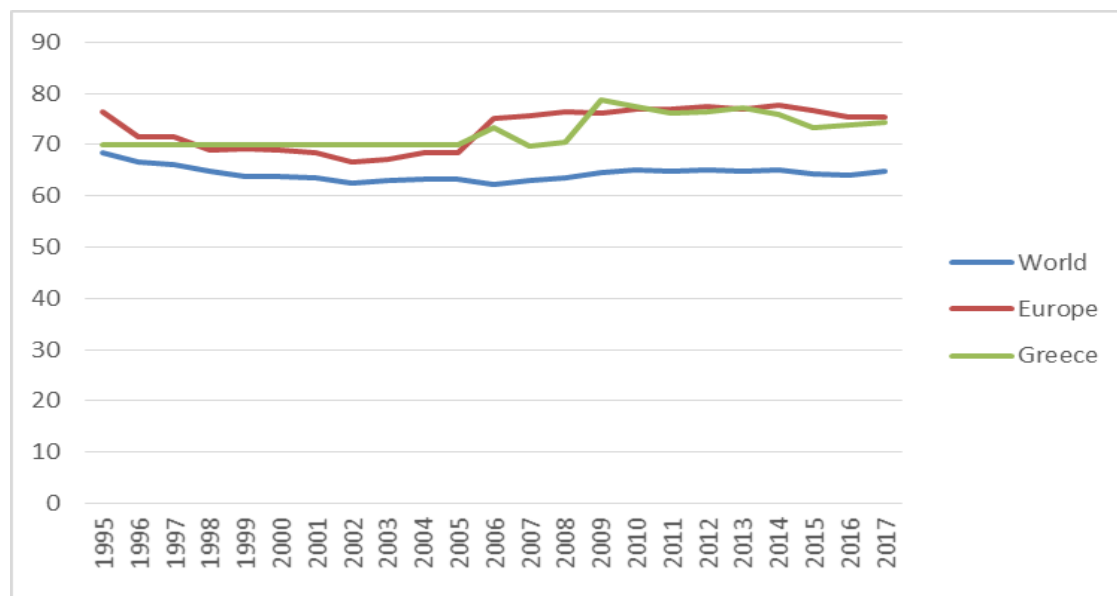
Σχεδιάγραμμα Νο.4 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Δείκτη Government Spending Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.4 απεικονίζονται τα ποσοστά του Δείκτη *Government Spending*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017 (Όπου 1=1995, 2=1996, 3=1997,....., 23=2017).

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης *Government Spending* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2009 βρίσκεται σε πορεία με μικρές αυξομειώσεις ανά περιόδους και από το 2010 μειώνεται συνεχώς έως το 2014, ακολουθώντας σταθερή και αυξητική πορεία από το 2013 έως το 2016. Αντίστοιχα, ο δείκτης στην Ευρώπη, παραμένει σταθερός και αυξάνεται συνεχώς από το 1995 έως το 2016 με μικρές μειώσεις από το 2013 έως το 2014. Διεθνώς τέλος, ο συγκεκριμένος δείκτης παραμένει σχεδόν σταθερός από το 1995 έως το 2016.

4.2.5 Δείκτης Business Freedom

Σχεδιάγραμμα Νο.5 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Δείκτη Business Freedom Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

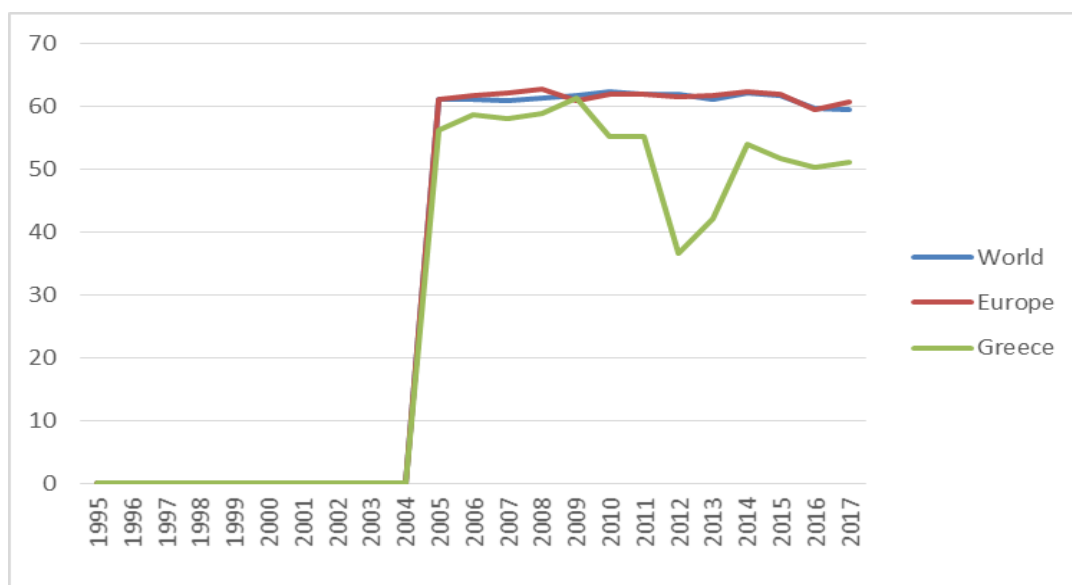
Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.5 απεικονίζονται τα ποσοστά του Δείκτη *Business Freedom*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται

στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης *Business Freedom* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2005 βρίσκεται σε πορεία με μικρές αυξομειώσεις ανά περιόδους και από το 2005 αυξάνεται και παραμένει σταθερός έως το 2016. Αντίστοιχα, ο δείκτης στην Ευρώπη, παραμένει σταθερός και αυξομειώνεται συνεχώς από το 1995 έως το 2005 με μικρές αυξήσεις από το 2006 έως το 2014. Διεθνώς τέλος, ο συγκεκριμένος δείκτης παραμένει σχεδόν σταθερός με μικρές αυξομειώσεις από το 1995 έως το 2016.

4.2.6 Δείκτης Labour Freedom

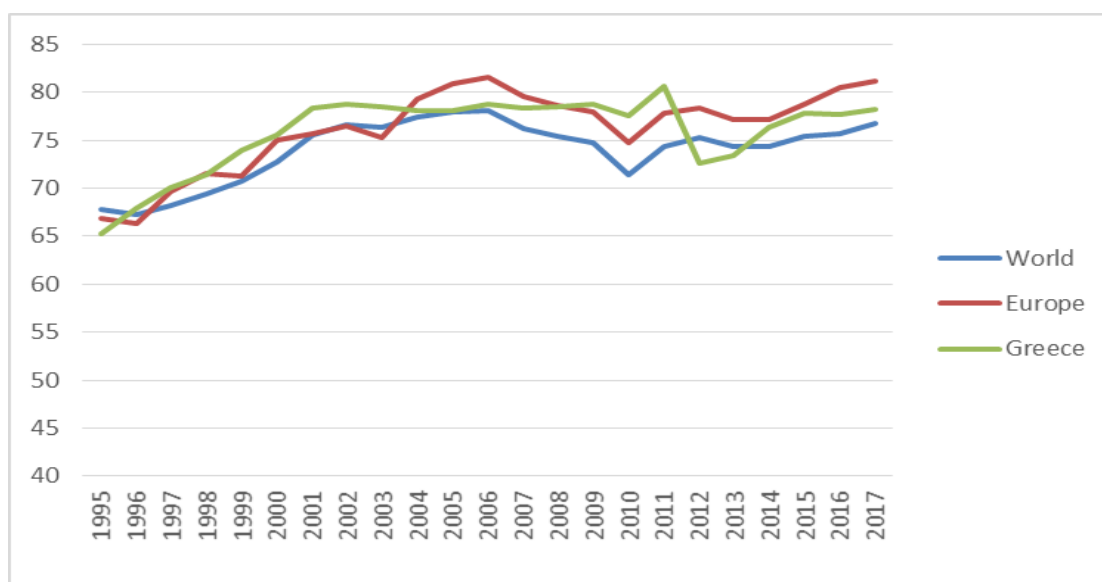
Σχεδιάγραμμα Νο.6 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Δείκτη *Labour Freedom* Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.6 απεικονίζονται τα ποσοστά του Δείκτη *Labour Freedom*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης *Labour Freedom* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2005 βρίσκεται σε μια απολύτως σταθερή πορεία, αυξάνεται κατακόρυφα από το 2005 έως το 2006. Παραμένει σταθερός και μειώνεται από το 2006 έως το 2012 και αυξάνεται από εκεί και πέρα έως το 2016. Το ίδιο συμβαίνει για το δείκτη στην Ευρώπη αλλά και διεθνώς από το 1995 έως το 2016.

4.2.7 Δείκτης Monetary Freedom

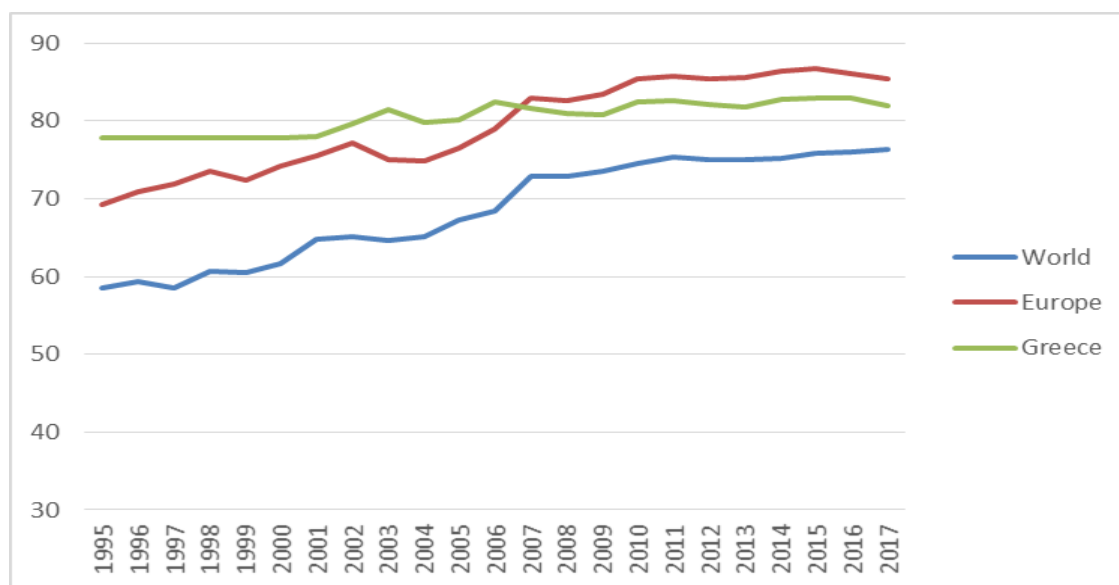
Σχεδιάγραμμα Νο.7 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Δείκτη Monetary Freedom Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.7 απεικονίζονται τα ποσοστά του Δείκτη *Monetary Freedom*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης *Monetary Freedom* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2016 βρίσκεται σε μια απολύτως σταθερή και αυξανόμενη πορεία. Το ίδιο συμβαίνει για το δείκτη στην Ευρώπη αλλά και διεθνώς από το 1995 έως το 2016.

4.2.8 Δείκτης Trade Freedom

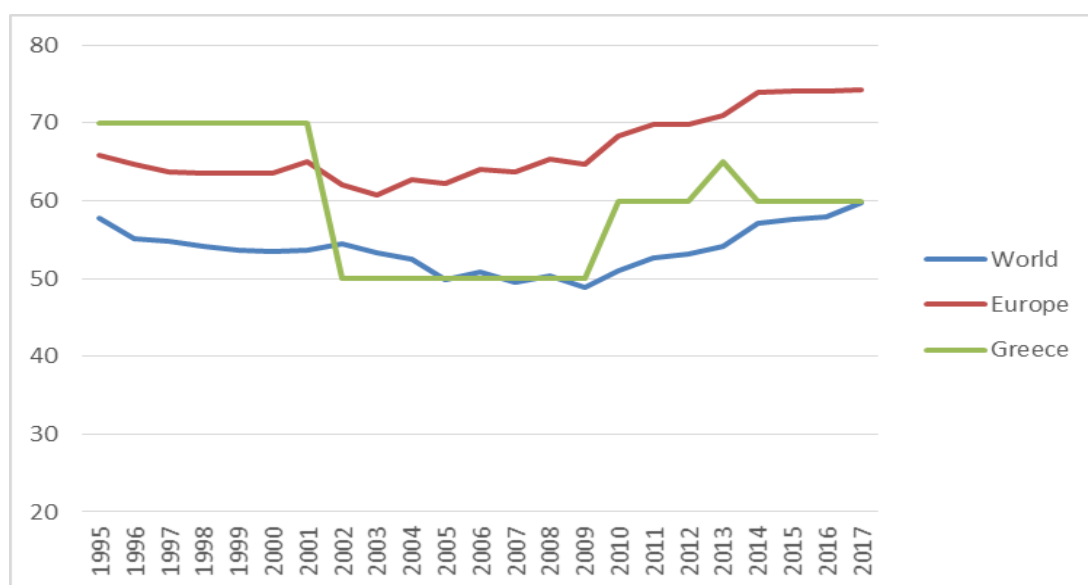
Σχεδιάγραμμα Νο.8 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Δείκτη Trade Freedom Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.8 απεικονίζονται τα ποσοστά του Δείκτη *Trade Freedom*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης *Trade Freedom* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2016 βρίσκεται σε απολύτως σταθερή πορεία με μικρές αυξομειώσεις ανά περιόδους. Αντίστοιχα, ο δείκτης στην Ευρώπη, παραμένει σταθερός και αυξάνεται συνεχώς από το 1995 έως το 2016. Διεθνώς τέλος, ο συγκεκριμένος δείκτης κινείται σταθερά ανοδικά από το 1995 έως το 2016, ακολουθώντας ακριβώς την πορεία του δείκτη στην Ευρώπη.

4.2.9 Δείκτης Investment Freedom

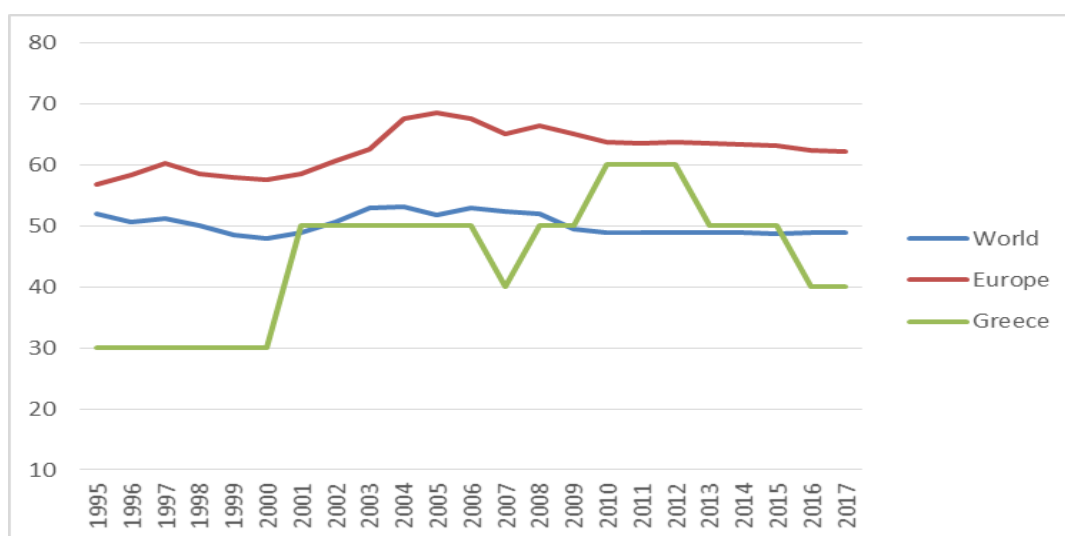
Σχεδιάγραμμα Νο.9 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Δείκτη Investment Freedom Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.9 απεικονίζονται τα ποσοστά του Δείκτη *Investment Freedom*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης *Investment Freedom* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2012 βρίσκεται σε απολύτως σταθερή πορεία και απο το 2013 έως το 2016 διαμορφώνεται με μικρές αυξομειώσεις ανά περιόδους. Αντίστοιχα, ο δείκτης στην Ευρώπη, παραμένει σταθερός και αυξάνεται συνεχώς από το 1995 έως το 2016. Διεθνώς τέλος, ο συγκεκριμένος δείκτης κινείται σταθερά ανοδικά από το 1995 έως το 2016, ακολουθώντας ακριβώς την πορεία του δείκτη στην Ευρώπη.

4.2.10 Δείκτης Financial Freedom

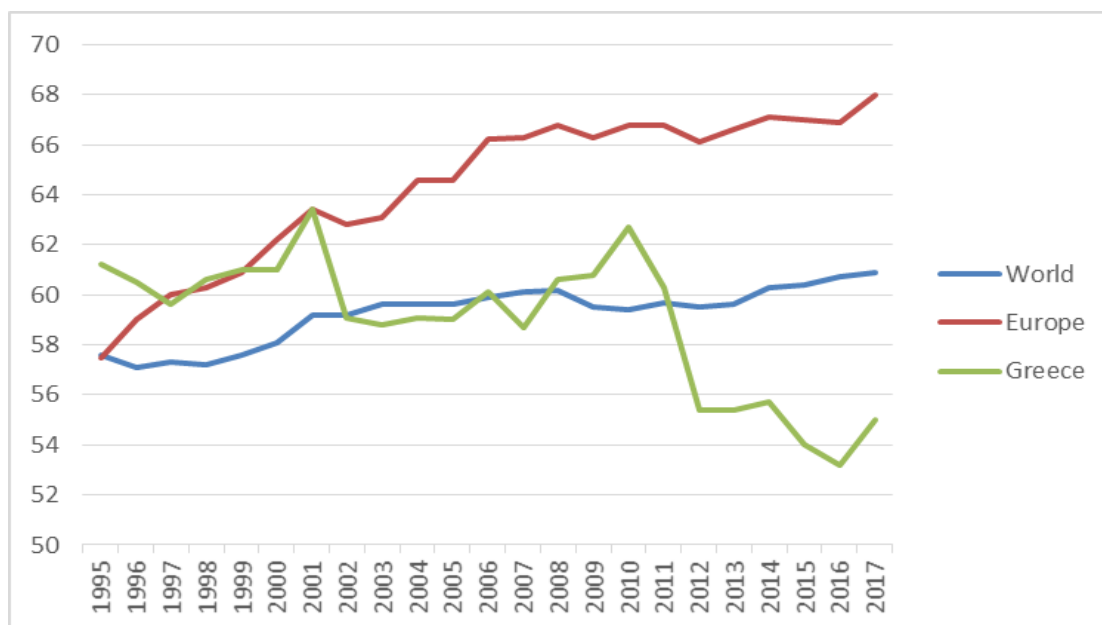
Σχεδιάγραμμα Νο.10 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Δείκτη *Financial Freedom* Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.9 απεικονίζονται τα ποσοστά του Δείκτη *Financial Freedom*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης *Financial Freedom* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2012 βρίσκεται σε απολύτως σταθερή πορεία και απο το 2013 έως το 2016 διαμορφώνεται με μικρές αυξομειώσεις ανά περιόδους. Αντίστοιχα, ο δείκτης στην Ευρώπη, παραμένει σταθερός και αυξάνεται συνεχώς από το 1995 έως το 2016. Διεθνώς τέλος, ο συγκεκριμένος δείκτης κινείται σταθερά ανοδικά από το 1995 έως το 2016, ακολουθώντας ακριβώς την πορεία του δείκτη στην Ευρώπη.

4.3 Συνολικός Δείκτης Ευημερίας για την Ελλάδα, Ευρώπη και Διεθνώς

Σχεδιάγραμμα Νο.11 – Απεικόνιση Ποσοστών Σχετικά με το Συνολικό Δείκτη Ευημερίας Αναφορικά με την Ελλάδα, Ευρώπη και Παγκοσμίως

Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.11 απεικονίζονται τα ποσοστά του Συνολικού Δείκτη *Ευημερίας*, για την Ελλάδα (Πράσινο Ιστόγραμμα), Ευρώπη (Κόκκινο Ιστόγραμμα) και Διεθνώς (Πράσινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως ο κάθετος άξονας από το ποσοστό 40-50% χαρακτηρίζεται ως *Repressed*, δηλαδή Ιδιαίτερα Πιεσμένο (Χαμηλό), από το ποσοστό 51-60% χαρακτηρίζεται ως *Mostly Unfree*, δηλαδή Σχεδόν Μη Ελεύθερο, από το ποσοστό 61-70% χαρακτηρίζεται ως *Moderately Free*, δηλαδή Ελεύθερο σε Μέτριο Βαθμό, από το ποσοστό 71-80% *Mostly free*, δηλαδή Σχεδόν Ελεύθερο και από το ποσοστό 81-90% χαρακτηρίζεται ως *Free*, δηλαδή Ελεύθερο.

Όπως παρατηρούμε αντίστοιχα, ο συνολικός δείκτης *Ευημερίας* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2012 βρίσκεται σε απολύτως σταθερή πορεία και απο το 2013 έως το 2016 διαμορφώνεται με μικρές αυξομειώσεις ανά περιόδους.

Αντίστοιχα, ο δείκτης στην Ευρώπη, παραμένει σταθερός και αυξάνεται συνεχώς από το 1995 έως το 2016. Διεθνώς τέλος, ο συγκεκριμένος δείκτης κινείται σταθερά ανοδικά από το 1995 έως το 2016, ακολουθώντας ακριβώς την πορεία του δείκτη στην Ευρώπη. Την ίδια ακριβώς πορεία ακολουθούν οι δείκτες *Financial και Investment Freedom*.

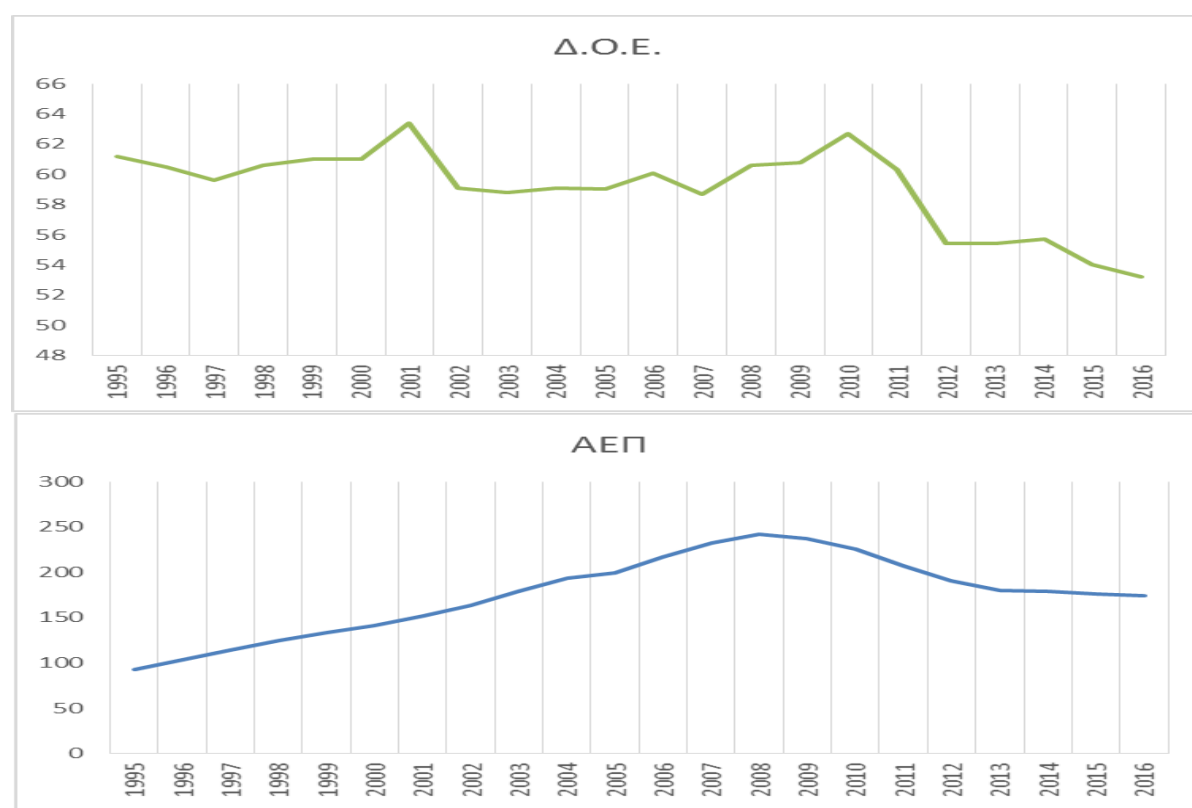
Παρατηρώντας λοιπόν τα παραπάνω, θα λέγαμε πως η Ελλάδα έχει σημειώσει πρόοδο στην αποκατάσταση της μακροοικονομικής σταθερότητας και στην εφαρμογή των απαραίτητων αρχικών δημοσιονομικών προσαρμογών. Ωστόσο, ο δημόσιος τομέας αντιπροσωπεύει πάνω από το 50% του ΑΕΠ και η χώρα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει ένα τρομακτικό χρέος και σοβαρή διάβρωση της ανταγωνιστικότητας.

Υπάρχουν σοβαρές προκλήσεις σε τομείς όπως οι δημόσιες δαπάνες και η ελευθερία εργασίας. Το δημοσιονομικό έλλειμμα παραμένει περίπου 4% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος υπερβαίνει το 170% του ΑΕΠ. Η εξασθένηση της επιχειρηματικής εμπιστοσύνης και η έλλειψη ανταγωνιστικότητας αποτελούν σοβαρά εμπόδια στην οικονομική ανάκαμψη. Η οικονομία, πνιγμένη από ισχυρά δημόσια συνδικάτα, δεν υποστηρίζει την επιχειρηματικότητα. Η άκαμπτη αγορά εργασίας εμποδίζει την παραγωγικότητα και την αύξηση της απασχόλησης και η διαφθορά εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα.

Ο υψηλότερος συντελεστής φόρου εισοδήματος έχει αυξηθεί στο 42%. Ο υψηλότερος συντελεστής εταιρικού φόρου αυξήθηκε από 26% σε 29%. Η συνολική φορολογική επιβάρυνση ισούται με το 35,9% του συνολικού εγχώριου εισοδήματος. Οι κυβερνητικές δαπάνες ανήλθαν στο 56,2% της συνολικής παραγωγής (ΑΕΠ) τα τελευταία τρία χρόνια και τα δημοσιονομικά ελλείμματα ανήλθαν κατά μέσο όρο σε 3,7% του ΑΕΠ. Το δημόσιο χρέος ισοδυναμεί με 178,4% του ΑΕΠ.

Το εμπόριο είναι σημαντικό για την οικονομία της Ελλάδας. Η αξία των εξαγωγών και των εισαγωγών που λαμβάνονται μαζί αντιστοιχεί στο 60% του ΑΕΠ. Ο μέσος εφαρμοζόμενος δασμολογικός συντελεστής είναι 1,5%. Οι ξένοι και εγχώριοι επενδυτές αντιμετωπίζονται γενικά εξίσου, αλλά τα γραφειοκρατικά εμπόδια ενδέχεται να αποτρέψουν τις επενδύσεις. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια

αποτελούν περίπου το 50% του συνόλου των δανείων του τραπεζικού τομέα, το δεύτερο υψηλότερο επίπεδο στη ζώνη του ευρώ.

Σχεδιάγραμμα Νο.12 – Απεικόνιση του Συνολικού Δείκτη Ελευθερίας Αναφορικά σε Σύγκριση με το ΑΕΠ της Ελλάδος.

Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα Νο.12 απεικονίζονται τα ποσοστά του Συνολικού Δείκτη *Ευημερίας*, για την Ελλάδα (Μπλε Ιστόγραμμα) σε σύγκριση με την μέτρηση των μονάδων ΑΕΠ της Ελλάδος (Κόκκινο Ιστόγραμμα). Στον Κάθετο Άξονα αναφέρεται στήλη των ποσοστών επί τις 100 (%) και στον Οριζόντιο Άξονα, οι χρονολογίες από το 1995 έως το 2017.

Όπως παρατηρούμε αντίστοιχα, ο συνολικός δείκτης *Ευημερίας* για την Ελλάδα, από το 1995 και ως το 2012 βρίσκεται σε απολύτως σταθερή πορεία και απο το 2013 έως το 2016 διαμορφώνεται με μικρές αυξομειώσεις ανά περιόδους. Αντίστοιχα, ο δείκτης με την μέτρηση των μονάδων ΑΕΠ της Ελλάδος, ακολουθεί την ίδια σταθερή πορεία με το δείκτη ευημερίας από το 1995 έως το 2008, ενώ από το 2009 και έως το 2013 το ΑΕΠ της χώρας ακολουθεί μια ιδιαίτερη αρνητική πορεία μείωσης, όπου απο το 2014 και έως το 2016 αυξάνεται σε μικρό βαθμό και σταθερά σε πορεία όπως εκείνη του Δείτη Ευημερίας.

5. Κεφάλαιο 5^ο – Εμπειρικά Στοιχεία – Δημιουργία Μοντέλου Συσχέτισης.

5.1 Συλλογή Δεδομένων

Στο παρόν κεφάλαιο εξετάζεται ο βαθμός συσχέτισης της μέσης τιμής του δείκτη οικονομικής ελευθερίας με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) της Ελλάδας με στόχο την δημιουργία ενός μαθηματικού μοντέλου συσχέτισης. Προκειται ουσιαστικά για μία χρονοσειρά όπου τα στοιχεία αναφέρονται στη περίοδο 1995 έως και 2017.

Όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή της παρούσας εργασίας σκοπός μας είναι να αποδείξουμε το ότι η οικονομική ελευθερία επηρεάζει το ΑΕΠ. Με απλά λόγια ότι όσο πιο φιλελεύθερη οικονομικά είναι μια χώρα τόσο αυτό επιδρά θετικά στον πλούτο και την ευημερία των πολιτών της. Η μαθηματική έκφραση αυτής της λογικής ορίζει το ΑΕΠ ως μια εξαρτημένη μεταβλητή η οποία επηρεάζεται από τις ανεξάρτητες μεταβλητές που εκφράζουν την οικονομική ελευθερία.

Για την ανάλυση, λοιπόν, της σχέσης του ΑΕΠ με την οικονομική ελευθερία θα χρειαστούμε τις ετήσιες τιμές των μεταβλητών αυτών, καθώς και διαφόρων άλλων επεξηγηματικών μεταβλητών του ΑΕΠ. Σε ακολουθία με τον Barro (1996), χρησιμοποιούμε τον πληθωρισμό (inflation) και τις κρατικές δαπάνες (Government Spending), για να εξηγήσουμε την διασπορά του ΑΕΠ τα τελευταία 22 χρόνια. Επιπροσθέτως, έχοντας υπόψη την ταυτότητα του ΑΕΠ, χρησιμοποιούμε το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου, (trade deficit), για να ελέγξουμε και εδώ εάν η άνοδος των εισαγωγών συγκριτικά με τις εξαγωγές επηρεάζει την πορεία του παραγόμενου πλούτου της Ελληνικής οικονομίας διαχρονικά. Οι τιμές αυτές των μεταβλητών αντλήθηκαν από την Ελληνική Στατιστική Αρχή μέσω της ιστοσελίδας www.statistics.gr. Τα δεδομένα του ΑΕΠ για την περίοδο 1995 – 2016 έχουν αναθεωρηθεί με έτος βάσης 2010, σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΕ 549/2013 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ESA 2010, www.statistics.gr).

Επίσης, για να προσδιορίσουμε την επίδραση ή μη της κρίσης στο ΑΕΠ χρησιμοποιούμε μια ψευδομεταβλητή (crisis), που παίρνει την τιμή 1 για τα έτη από το 2009 και μετά, και 0 για τα προηγούμενα έτη. Τέλος, η βασική

μεταβλητή που μας ενδιαφέρει είναι η οικονομική ελευθερία (economic freedom). Τα ετήσια δεδομένα για την οικονομική ελευθερία αποκτήθηκαν από την βάση δεδομένων του Fraser Institute (www.fraserinstitute.org)

Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει τα περιγραφικά στατιστικά στοιχεία για τις προαναφερθείσες μεταβλητές. Η μέση τιμή του ΑΕΠ είναι περί τα 203 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ η μικρότερη τιμή του είναι στα 158 δισεκατομμύρια. Ο πληθωρισμός κατά μέσο όρο ήταν 3% στην 22ετία, έχοντας υψηλότερο σημείο το 9%. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ο πληθωρισμός παρουσίασε για ένα έτος αρνητικό πρόσημο. Οι δαπάνες του κράτους ήταν κατά μέσο όρο 43 δισεκατομμύρια, ενώ είναι σημαντικό να αναφέρουμε πως για όλη την υπό εξέταση περίοδο το εμπορικό ισοζύγιο ήταν ελλειμματικό. Τέλος, ο δείκτης οικονομικής ελευθερίας δεν παρουσιάζει κάποιες έντονες διακυμάνσεις.

Πίνακας 1: Summary statistics

Variable	Obs	Mean	Std. Dev.	Min	Max
GDP	21	203,843.60	28,675.67	158,776.50	250,720.70
Inflation	21	0.03	0.03	-0.02	0.09
Government Spending	21	43,124.65	5,760.18	34,642.30	52,558.10
Economic Freedom	21	6.84	0.35	6.36	7.38
Trade Deficit	21	-17,007.57	8,422.15	-32,612.60	-3,318.60

Προτού προχωρήσουμε στην οικονομετρική ανάλυση, θα ήταν σκόπιμο να εξετάσουμε την συσχέτιση μεταξύ των ανεξαρτήτων μεταβλητών, ούτως ώστε να δούμε αν υπάρχει μια πολύ ισχυρή γραμμική σχέση μεταξύ τους, που να υποδηλώνει πως θα έχουμε κάποιο πιθανό πρόβλημα με τις βασικές υποθέσεις των μοντέλων παλινδρόμησης.

Πίνακας 2: Correlation of independent variables

	Inflation	Government Spending	Economic Freedom	Trade Deficit
Inflation	1			
Government Spending	-0.2648	1		
Economic Freedom	-0.1893	0.6931	1	
Trade Deficit	-0.2795	-0.6328	-0.6732	1

Ο πίνακας 2 προσφέρει τις εν λόγω συσχετίσεις. Όπως βλέπουμε απ τον πίνακα, κάποιες μεταβλητές έχουν μια σχετικά μεσαία θετική ή αρνητική συσχέτιση μεταξύ τους. Χαρακτηριστικά παρατηρείται ότι όσο αυξάνεται το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου, τόσο μειώνεται η οικονομική ελευθερία. Οι συντελεστές αυτοί είναι σχετικά συνηθισμένοι σε μακροοικονομικές μεταβλητές. Το κρίσιμο όμως ερώτημα είναι εάν το ύψος της συσχέτισης των ανεξάρτητων μεταβλητών ενδέχεται να δημιουργήσει πρόβλημα στην υπόθεση της ανεξαρτησίας των περιγραφικών μεταβλητών στη παλινδρόμηση, το πρόβλημα της πολυσυγγραμικότητας. Ως εκ τούτου, μετά την εκτέλεση της παλινδρόμησης, πραγματοποιείται ένα σχετικό τεστ (VIF test) ώστε να επαληθεύσουμε την ορθότητα του μοντέλου που θα χρησιμοποιήσουμε

5.2 Αποτελέσματα παλινδρόμησης με την μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων.

Για να μελετήσουμε την σχέση της οικονομικής ελευθερίας με το ΑΕΠ, κοντρολάροντας ταυτόχρονα και για άλλες πιθανές επιδράσεις, θα χρησιμοποιήσουμε ένα μοντέλο παλινδρόμησης με την μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων, όπως οι Carlsson and Lundstrom (2001). Ως εκ τούτου, η δεσμευμένη μεταβλητή θα είναι το ΑΕΠ και η ανεξάρτητες θα είναι οι λοιπές μεταβλητές που αναφέραμε στην προηγούμενη υποενότητα.

Ως πρώτο βήμα είναι η γραμμική παλινδρόμηση κάθε μίας ανεξάρτητης μεταβλητής χωριστά με το ΑΕΠ και έπειτα η δημιουργία του σύνθετου μοντέλου. Σκοπός είναι η διερεύνηση του ποσοστού ερμηνείας κάθε μίας μεταβλητής ξεχωριστά και η συμβολή της.

Πίνακας 3.1: OLS regression results simple

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Constant	210.545 *** (20.91)	1.743 (0.10)	157.753*** (17.66)	-256.317*** (-3.58)	204.636 *** (26.05)
Inflation	-209.367 (-0.85)				
Government Spending		0.005*** (12.16)			
Trade Deficit			-0.003*** (-5.73)		
Economic Freedom				67.251 *** (6.44)	
Crisis					-2.378 (-0.17)
Observations	21	21	21	21	21
R ²	0.037	0.886	0.634	0.686	0.002

The symbols *, **, and *** denote statistical significance at the 0.10, 0.05 and 0.01 levels respectively, using a 2-tail test.

Απο τον πίνακα 3.1 παρατηρείται ότι ο πληθωρισμός ερμηνεύει το 3,7%, οι κρατικές δαπάνες 88,6 % (η σημαντικότερη μεταβλητή), το εμπορικό ισοζύγιο 63,4 % ενώ η οικονομική ελευθερία 68,6 % της συνολικής διακύμανσης του Α.Ε.Π.

Αξίζει να σημειωθεί λοιπόν ότι μόνο με μία απλή σχέση της οικονομικής ελευθερίας με το ΑΕΠ καταφέρνεται να ερμηνευθεί το 68,6% της συνολικής διακύμανσης του ΑΕΠ. Φυσικά, σημαντικότερη μεταβλητή είναι οι κρατικές δαπάνες που ερμηνεύουν πάνω από το 88%. Η πιθανή εμπλοκή της πολυσυγγραμικότητας εξετάζεται με τον VIF έλεγχο στη συνέχεια.

Έτσι, ολοκληρώνοντας τα πρώτα απλά γραμμικά μοντέλα ακολουθεί η δημιουργία των σύνθετων μοντέλων, όπου περιλαμβάνονται όλες οι άνω ανεξάρτητες μεταβλητές.

Πίνακας 3.2: OLS regression results complex

Variables	(1)	(2)
Constant	-38.892 (-1.30)	-28.887 (-1.11)
Inflation	-106.856* (-2.01)	-147.497*** (-3.04)
Government Spending	0.003*** (9.93)	0.004*** (7.82)
Economic Freedom	15.107*** (3.23)	9.018* (1.93)
Trade Deficit	-0.001*** (-4.99)	-0.000 (-1.26)
Crisis		-13.770** (-2.56)
N	21	21
R ²	0.980	0.986

The symbols *, **, and *** denote statistical significance at the 0.10, 0.05 and 0.01 levels respectively, using a 2-tail test.

Ο πίνακας 3.2 προσφέρει δυο παλινδρομήσεις (μία που συμπεριλαμβάνει το πιθανό εφέ της κρίσης στο ΑΕΠ και μία που το αγνοεί). Τα αποτελέσματα μας είναι σε συνάφεια με τα όσα έχουν μελετηθεί κατά καιρούς

για τον παραγόμενο πλούτο μιας οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, όπως και στον Barro (1996), ο πληθωρισμός και οι δαπάνες του κράτους έχουν στατιστικά σημαντική επίδραση στο ΑΕΠ. Όσο αυξάνεται ο πληθωρισμός, τόσο μειώνεται ο πλούτος που παράγει μια χώρα διαχρονικά. Ο συντελεστής β του πληθωρισμού είναι στατιστικά σημαντικός στο 10% στο μοντέλο 1, και στο 1% στο μοντέλο 2, αντίστοιχα. Οι κυβερνητικές δαπάνες από την άλλη έχουν στατιστικά σημαντικό συντελεστή στο 1% και στα δύο μοντέλα. Το ύψος του συντελεστή υπονοεί πως όταν οι κυβερνητικές δαπάνες ανεβούν κατά μια μονάδα, τότε το ΑΕΠ ανεβαίνει κατά 0.003 και 0.004 μονάδες αντίστοιχα. Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου έχει **στατιστικά σημαντικό συντελεστή μόνο στο πρώτο μοντέλο**, και το αρνητικό πρόσημο συνάδει με την ταυτότητα του ΑΕΠ, δεδομένου πως η αύξηση των εισαγωγών σε σχέση με τις εξαγωγές έχει αρνητική επίδραση στον παραγόμενο πλούτο μιας χώρας. Όπως αναμέναμε, η κρίση έχει αρνητική και στατιστικά σημαντική επίδραση στο Ελληνικό ΑΕΠ. Ο συντελεστής της ψευδομεταβλητής σημαίνει πως στα χρόνια μετά το 2009, όπου χτύπησε η κρίση την χώρα μας, το μέσο ετήσιο ΑΕΠ είναι κατά 13,7 δισεκατομμύρια χαμηλότερο από τα χρόνια της ευημερίας (1995-2008).

Τέλος, ο δείκτης οικονομικής ελευθερίας είναι στατιστικά σημαντικός και στις δύο παλινδρομήσεις, παρά το γεγονός πως έχουμε λάβει υπόψη στο ίδιο μοντέλο διαφορές επεξηγηματικές μεταβλητές. Στο μοντέλο ένα ο συντελεστής β της οικονομικής ελευθερίας είναι στατιστικά σημαντικός στο 1%, ενώ στο μοντέλο 2 με την προσθήκη της μεταβλητής που μετράει το εφέ της κρίσης η σημαντικότητα του μειώνεται στο 10%. **Το θετικό πρόσημο του συντελεστή και στις δύο εξισώσεις επαληθεύει τις προσδοκίες μας: όσο πιο οικονομικά ελεύθερη είναι μια χώρα, τόσο περισσότερο πλούτο παράγει.** Δηλαδή, όταν μια χώρα είναι φιλική προς τις επενδύσεις και έχει λιγότερη γραφειοκρατία, ευνοεί την παραγωγικότητα. Αυτό το φαινόμενο είναι αξιοσημείωτο πως παρατηρείται και στην Ελλάδα, όπου είναι η πιο ανελεύθερη χώρα στην ζώνη του Ευρώ, με την υψηλότερη γραφειοκρατία. Συνεπώς, θα πρέπει, αν προσδοκούμε στην παλινόρθωση της Ελληνικής οικονομίας να στοχεύσουμε στην φιλελευθεροποίηση της εγχώριας αγοράς και στην μείωση της γραφειοκρατίας.

Είναι άξιο αναφοράς επίσης πως το r-squared των παλινδρομήσεων μας κινείται από το 98% στο 98.6%, καταδεικνύοντας έτσι πως το μοντέλο μας περιγράφει σχεδόν το σύνολο της διασποράς της εξαρτημένης μεταβλητής.

Για να βεβαιωθούμε πως τα αποτελέσματά μας δεν είναι επηρεασμένα από την υψηλή συσχέτιση των ανεξαρτήτων μεταβλητών, πρέπει να τεστάρουμε για πολυσυγγραμικότητα. Η πολυσυγγραμικότητα ανεβάζει τα τυπικά λάθη των εκτιμητών, μειώνοντας έτσι τα t-statistics, και αλλοιώνοντας την σημαντικότητα. Συνεπώς, υπολογίζουμε το λεγόμενο variance inflation factor. Τιμές VIF κάτω του 10 εξασφαλίζουν πως η πολυσυγγραμικότητα δεν αποτελεί πρόβλημα στις εξισώσεις μας. Κοιτώντας τον πίνακα 1, διαπιστώνουμε πως η πολυσυγγραμικότητα ιδίως στο μοντέλο 1 δεν θα έπρεπε να μας ανησυχεί.

Πίνακας 4: Variance Inflation factor

Model 1			Model 2		
Variable	VIF	1/VIF	Variable	VIF	1/VIF
Trade Deficit	3.62	0.276172	Government Spending	11.56	0.086509
Government Spending	2.71	0.369005	Trade Deficit	10.82	0.092434
Economic Freedom	2.68	0.373023	Crisis	8.92	0.112166
Inflation	1.92	0.520219	Economic Freedom	3.61	0.27684
			Inflation	2.15	0.464549
Mean VIF	2.73		Mean VIF	7.41	

5.3 Μαθηματική Παρουσίαση των οικονομετρικών μοντέλων

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα 3 η μαθηματική εξίσωση των δυο μοντέλων είναι η κάτωθι

Σχέση 1. Χωρίς την ψευδομεταβλητή της κρίσης

$$\text{ΑΕΠ} = - 38,892 - 106.856 * \text{Inflation} + 0,003 * \text{Government Spending} + 15,107 * \text{Economic Freedom} - 0,001 * \text{Trade Decifit}$$

Σχέση 2. Με την ψευδομεταβλητή της κρίσης***

$$\text{ΑΕΠ} = - 28,887 - 147,497 * \text{Inflation} + 0,004 * \text{Government Spending} + 9,018 * \text{Economic Freedom} - 13,770 * \text{Crisis}$$

ΑΕΠ δις ευρώ, **Inflation** σε απόλυτο νούμερο, **Government spending** σε χιλιάδες εκατομμύρια ευρώ, **Economic Freedom** σε 10βαθμια κλίμακα, **Trade Decifit** σε χιλιάδες εκατομμύρια ευρώ, Crisis τιμή 0 έως το 2008, τιμή 1 απο 2009 και μετά

*** Στη σχέση 2 δεν συμμετάσχει το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας λόγω στατικής σημαντικότητας .

Επίλογος – Συμπεράσματα

Κλείνοντας λοιπόν την παρούσα εργασία και συνοψίζοντας τα αποτελέσματα που αυτή έφερε, προκύπτουν τα κάτωθι συμπεράσματα:

- Αποδείχθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα ότι η τιμή του δείκτη οικονομικής ελευθερίας της σχετίζεται με το ΑΕΠ της, με σχέση αιτίας - αιτιατού. Με απλά λόγια, αποδείχθηκε ότι όσο πιο φιλελεύθερη είναι η οικονομία της Ελλάδας τόσο μεγαλύτερη δυναμική πλούτου έχει. Αυτή η ανάλυση άντλησε τις τιμές των συνιστωσών του δείκτη από την επίσημη ιστοσελίδα του (www.heritage.org, www.fraserinstitute.org) και τις τιμές ΑΕΠ από την επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (www.statistics.gr) για το χρονικό διάστημα από το 1995 έως και το 2016.
- Δημιουργήθηκαν δύο μοντέλα γραμμικής παλινδρόμησης με τη μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων με ανεξάρτητες μεταβλητές **Inflation, Government Spending, Trade Deficit & φυσικά Economic Freedom**. Στο δεύτερο μοντέλο χρησιμοποιήθηκε και μία ψευδομεταβλητή η οποία παίρνει την τιμή 0 & 1 για να αποτυπώσει το εφέ της κρίσης. Και στο δύο μοντέλα καταφέρνεται να ερμηνευτεί **πάνω από το 98% (!) της συνολικής διασποράς μέσα σε διάστημα 95 % εμπιστοσύνης** (σελίδα 77).
- Επιπρόσθετα, με τη παρούσα μελέτη είδαμε ότι η Ελλάδα είναι μια οικονομικά ανελεύθερη χώρα, καθώς είναι στη τρίτη θέση από το τέλος στην Ευρωπαϊκή Ένωση ούσα πολλές θέσεις κάτω από την Αλβανία, τη Ρουμανία, την Πολωνία κτλ. Επίσης, το πιο σημαντικό στοιχείο είναι ότι την ώρα που τόσο η παγκόσμια όσο και η Ευρωπαϊκή τάση είναι ανοδική (μεγαλύτερη οικονομική ελευθερία) η ελληνική τάση είναι καθοδική. Τέλος, για έκτη συνεχόμενη χρονιά η Ελλάδα βρίσκεται κάτω από τον παγκόσμιο μέσο όρο, ανοίγοντας ακόμα περισσότερο την ψαλίδα με την Ευρώπη.

Βιβλιογραφία

1. S. Lall, "Competitiveness indices and developing countries: An economic evaluation of the Global competitiveness report," *World Development*, vol. 29, no. 9, pp. 1501-1525, 2001.
2. J. Biddle, "The introduction of the Cobb-Douglas regression," *The Journal of Economic Perspectives*, vol. 26, no. 2, pp. 223-236, 2012.
3. F. Ulengin, B. Ulengin, and S. Onsel, "A power-based measurement approach to specify macroeconomic competitiveness of countries," *Socio-Economic Planning Sciences*, vol. 36, pp. 203-223, 2002.
4. J. Nevima and J. Ramík, "Application of multicriteria decision making for evaluation of regional competitiveness," in *Proc. 27th International Conference on Mathematical Methods in Economics*, Prague, 2009, pp. 239-244.
5. J. de Haan and J.-E. Sturm, "On the relationship between economic freedom and economic growth," *European Journal of Political Economy*, vol. 16, pp. 215-241, 2000.
6. L. C. Adkins, R. L. Moomaw, and A. Savvides, "Institutions, freedom and technical efficiency," *Southern Economic Journal*, vol. 69, pp. 92-108, 2002.
7. M. K. Justesen, "The effect of economic freedom on growth revisited: New evidence on causality from a panel of countries 1970-1999," *European Journal of Political Economy*, vol. 24, pp. 642-660, 2008.
8. M. Herciu and C. Ogrean, "Interrelations between economic freedom, knowledge economy and global competitiveness – comparative analysis Romania and EU average," *Studies in Business Economics*, vol. 6, pp. 46-59, 2011.
9. I. Majerová, "Global financial crisis and its impact on the least developed

- countries,” in Proc. 13th International Conference on Finance and Banking, Karviná, 2012, pp. 216-228.
10. J. M. Wooldridge, *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*, 2nd ed. Massachusetts: MIT Press, 2010.
 11. C. Hsiao, *Analysis of Panel Data*, 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
 12. B. H. Baltagi, *Econometric Analysis of Panel Data*, 3rd ed. Chichester: John Wiley & Sons, 2005.
 13. D. Asteriou and S. G. Hall, *Applied Econometrics: A modern Approach using EViews and Microfit*, 2nd ed. New York: Palgrave Macmillan, 2007.
 14. G. S. Maddala and K. Lahiri, *Introduction to Econometrics*, 4th ed. Chichester: John Wiley & Sons, 2009.
 15. A. Levin, C. Lin, and C. J. Chu, “Unit root tests in panel data: asymptotic and finite-sample properties,” *Journal of Econometric*, no. 108, pp. 1-24, 2002.
 16. G. S. Maddala, and S. A. Wu, “Comparative study of unit root tests with panel data and a new simple test,” *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, vol. 61, pp. 631-652, 1999.
 17. Adkins, Lee C., Ronald L. Moomaw, and Andreas Savvides. 2002. *Institutions, Freedom, and Technical Efficiency*. *Southern Economic Journal* 69 (July): 92–108.
 18. Agell, Jonas, Thomas Lindh, and Henry Ohlsson. 1997. *Growth and the Public Sector: A Critical Review Essay*. *European Journal of Political Economy* 13, no. 1: 33–52.
 19. Ali, Abdiweli. 1997. *Economic Freedom, Democracy, and Growth*. *Journal of Private Enterprise* 13 (fall): 1–20.

20. Ali, Abdiweli, and W. Mark Crain. 2001. Political Regimes, Economic Freedom, Institutions, and Growth. *Journal of Public Finance and Public Choice* 19, no. 1: 3–22.
21. ———. 2002. Institutional Distortions, Economic Freedom, and Growth. *Cato Journal* 21, no. 3: 415–26.
22. Ayal, Eliezer B., and Georgios Karras. 1998. Components of Economic Freedom and Growth: An Empirical Study. *Journal of Developing Areas* 32, no. 3: 327–38.
23. Barro, Robert J. 1997. *Determinants of Economic Growth: A Cross-Country Empirical Study*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
24. ———. 1999. Inequality, Growth, and Investment. Working Paper no. w7038. Cambridge, Mass.: National Bureau of Economic Research.
25. ———. 2000. Rule of Law, Democracy, and Economic Performance. In *2000 Index of Economic Freedom*, edited by Gerald P. O’Driscoll, Kim R. Holmes, and Melanie Kirkpatrick, 31–51. New York: Dow Jones.
26. Berggren, Niclas. 1999. Economic Freedom and Equality: Friends or Foes? *Public Choice* 100, nos. 3–4: 203–23.
27. Berlin, Isaiah. 1969. *Four Essays on Liberty*. Oxford: Oxford University Press. Bhagwati, Jagdish. 1999. Economic Freedom: Prosperity and Social Progress. Paper presented to the Conference on Economic Freedom and Development, Tokyo, June 17–18.
28. Carlsson, Fredrik, and Susanna Lundström. 2001. Political and Economic Freedom and the Environment: The Case of CO2 Emissions. Working Paper in Economics no. 29. Gothenburg, Sweden: Gothenburg University.
29. ———. 2002. Economic Freedom and Growth: Decomposing the Effects. *Public Choice* 112, nos. 3–4: 335–44.
30. Caudill, Steven B., Fernando Zanella, and Franklin G. Mixon Jr. 2000. Is

- Economic Freedom One Dimensional? A Factor Analysis of Some Common Measures of Economic Freedom. *Journal of Economic Development* 25 (June): 17–39.
31. Dawson, John W. 1998. Institutions, Investment, and Growth: New Cross-Country and Panel Data Evidence. *Economic Inquiry* 36 (October): 603–19.
32. ———. Forthcoming. Causality in the Freedom-Growth Relationship. *European Journal of Political Economy*.
33. Dollar, David, and Art Kraay. 2002. Growth Is Good for the Poor. *Journal of Economic Growth* 7, no. 3: 195–225.
34. Easton, Steven T., and Michael A. Walker. 1997. Income, Growth, and Economic Freedom. *American Economic Review* 87, no. 2: 328–32.
35. Eggertsson, Thorsteinn. 1990. *Economic Behaviour and Institutions*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press.
36. Esposto, Alfredo, and Peter Zaleski. 1999. Economic Freedom and the Quality of Life. *Constitutional Political Economy* 10, no. 2: 185–97.
37. Farr, W. Ken, Richard A. Lord, and J. Larry Wolfenbarger. 1998. Economic Freedom, Political Freedom, and Economic Well-Being: A Causality Analysis. *Cato Journal* 18, no. 2: 247–62.
38. Feld, Lars P., and Stefan Voigt. 2002. Economic Growth and the Rule of Law: Cross Country Evidence Using a New Set of Indicators. Paper presented to the Public Choice Society, San Diego, March 22.
39. Fölster, Stefan, and Magnus Henrekson. 2001. Growth Effects of Government Expenditure and Taxation in Rich Countries. *European Economic Review* 45, no. 8: 1501–20.
40. Goldsmith, Arthur A. 1995. Democracy, Property Rights, and Economic Growth. *Journal of Development Studies* 32, no. 2: 157–74.

- 41.———. 1997. Economic Rights and Government in Developing Countries: Cross-National Evidence on Growth and Development. *Studies in Comparative International Development* 32, no. 2: 29–44.
42. Grubel, Herbert G. 1998. Economic Freedom and Human Welfare: Some Empirical Findings. *Cato Journal* 18, no. 2: 287–304.
43. Gwartney, James G., and Robert A. Lawson. 2002. *Economic Freedom of the World: 2002 Annual Report*. Vancouver: Fraser Institute.
44. Gwartney, James G., Robert A. Lawson, and Randall G. Holcombe. 1998. *The Size and Functions of Government and Economic Growth*. Report to the Joint Economic Committee of the U.S. Congress, Washington, D.C. Available at <http://www.house.gov/jec/growth/function/function.htm>.
- 45.———. 1999. Economic Freedom and the Environment for Economic Growth. *Journal of Institutional and Theoretical Economics* 155, no. 4: 1–21.
46. Haan, Jakob de, and Clemens L. J. Siermann. 1996. New Evidence on the Relationship Between Democracy and Economic Growth. *Public Choice* 86, nos. 1–2: 175–98.
- 47.———. 1998. Further Evidence on the Relationship Between Economic Freedom and Economic Growth. *Public Choice* 95, no. 3–4: 363–80.
48. Haan, Jakob de, and Jan-Egbert Sturm. 2000. On the Relationship Between Economic Freedom and Economic Growth. *European Journal of Political Economy* 16, no. 2: 215–41.
- 49.———. 2001. How Robust Is the Relationship Between Economic Freedom and Economic Growth? *Applied Economics* 33, no. 7: 839–44.
- 50.———. Forthcoming. Does More Democracy Lead to Greater Economic Freedom? New Evidence for Developing Countries. *European Journal of Political Economy*.

51. Hall, Robert E., and Charles J. Jones. 1999. Why Do Some Countries Produce So Much More Output Than Others? *Quarterly Journal of Economics* 114, no. 1: 83–116.
52. Hanke, Steve H., and Stephen J. K. Walters. 1997. Economic Freedom, Prosperity, and Equality: A Survey. *Cato Journal* 17, no. 2: 117–46.
53. Hanson, John R., II. 2000. Prosperity and Economic Freedom. *The Independent Review* 4, no. 4: 525–31.
54. Hayek, Friedrich A. 1978. The Atavism of Social Justice. In *New Studies in Philosophy, Politics, Economics, and the History of Ideas*. London: Routledge.
55. Heckelman, Jac C. 2000. Economic Freedom and Economic Growth: A Short-Run Causal Investigation. *Journal of Applied Economics* 3, no. 1: 71–91.
56. Heckelman, Jac C., and Michael D. Stroup. 2000. Which Economic Freedoms Contribute to Growth? *Kyklos* 53, no. 4: 527–44.
57. ———. 2002. Which Economic Freedoms Contribute to Growth? Reply. *Kyklos* 55, no. 3: 417–20. International Monetary Fund (IMF). 2001. *World Economic Outlook: The Global Economy after September 11*. Washington, D.C.: International Monetary Fund.
58. Johansson, Dan. 2001. *The Dynamics of Firm and Industry Growth: The Swedish Computing and Communications Industry*. Stockholm: Royal Institute of Technology. Kasper, Wolfgang, and Manfred Streit. 1998. *Institutional Economics: Social Order and Public Policy*.
59. Cheltenham: Edward Elgar. Keefer, Philip. 1999. Does One Size Fit All? Fitting Economic Reforms to Political Institutions. *Journal for Institutional Innovation, Development, and Transition* 3 (March): 5–14.
60. Khan, Mohsin S., and Abdelhak S. Senhadji. 2000. Threshold Effects in the Relationship Between Inflation and Growth. Working Paper no.

00/110. Washington, D.C.: International Monetary Fund.

61. Knack, Stephen, and Philip Keefer. 1995. Institutions and Economic Performance: Cross-Country Tests Using Alternative Institutional Measures. *Economics and Politics* 7, no. 3: 207–27.
62. Kneller, Richard, Michael F. Bleaney, and Norman Gemmell. 1999. Fiscal Policy and Growth: Evidence from OECD Countries. *Journal of Public Economics* 74, no. 2: 171–90.
63. Leschke, Martin. 2000. Constitutional Choice and Prosperity: A Factor Analysis. *Constitutional Political Economy* 11, no. 3: 265–79.
64. Lindbeck, Assar. 2000. Swedish Economic Growth in an International Perspective. *Swedish Economic Policy Review* 7, no. 1: 7–37.
65. Lindert, Peter H., and Jeffrey G. Williamson. 2001. Does Globalization Make the World More Unequal? Working Paper no. 8228. Cambridge, Mass.: National Bureau of Economic Research.
66. Lundström, Susanna. 2002. The Effect of Democracy on Different Categories of Economic Freedom. Working Paper in Economics no. 79. Gothenburg, Sweden: Gothenburg University.
67. Melchior, Arne, Kjetil Telle, and Henrik Wiig. 2000. Globalisation and Inequality: World Income Distribution and Living Standards, 1960–1998. Studies on Foreign Policy Issues, report 6B. Oslo: Royal Norwegian Ministry of Foreign Affairs.
68. Murphy, Kevin M., Andrei Shleifer, and Robert W. Vishny. 1991. The Allocation of Talent: Implications for Growth. *Quarterly Journal of Economics* 106, no. 2: 503–30.
69. Nelson, Michael A., and Ram D. Singh. 1998. Democracy, Economic Freedom, Fiscal Policy, and Growth in LDCs: A Fresh Look. *Economic Development and Cultural Change* 46, no. 4: 677–96.
70. North, Douglass C. 1990. Institutions, Institutional Change, and

- Economic Performance. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press.
71. Norton, Seth W. 1998a. Poverty, Property Rights, and Human Well-Being: A Cross-National Study. *Cato Journal* 18, no. 2: 233–46.
72. ———. 1998b. Property Rights, the Environment, and Economic Well-Being. In *Who Owns the Environment?* edited by Peter J. Hill and Roger E. Meiners, 37–54. Lanham, Md.: Rowman and Littlefield.
73. O’Driscoll, Gerald P., Kim R. Holmes, and Mary Anastasia O’Grady, eds. 2002. *2002 Index of Economic Freedom*. New York: Dow Jones.
74. Olson, Mancur, Naveen Sarna, and Anand V. Swamy. 2000. Governance and Growth: A Simple Hypothesis Explaining Cross-Country Differences in Productivity Growth. *Public Choice* 102, nos. 3–4: 341–64.
75. Pitlik, Hans. 2002. The Path of Liberalization and Economic Growth. *Kyklos* 55, no. 1: 57–80. Romer, Paul M. 1990. Endogenous Technological Change. *Journal of Political Economy* 98, no. 5: S71–S102.
76. Sachs, Jeffrey D., and Andrew M. Warner. 1995. Economic Reform and the Process of Global Integration. *Brookings Papers on Economic Activity* 1: 1–118.
77. Scully, Gerald. 2002. Economic Freedom, Government Policy, and the Trade-Off Between Equity and Economic Growth. *Public Choice* 113, nos. 1–2: 77–96.
78. Scully, Gerald, and Daniel J. Slottje. 1991. Ranking Economic Liberty Across Countries. *Public Choice* 69, no. 2: 121–52.
79. Spindler, Zane A., and Xavier De Vanssay. 2002. Constitutions and Economic Freedom: An International Comparison. *South African Journal of Economics* 70, no. 6: 1135–42.
80. Srinivasan, T. N., and Jagdish Bhagwati. 2001. Outer-Orientation and

- Development: Are Revisionists Right? In *Trade, Development, and Political Economy: Essays in Honour of Anne O. Krueger*, edited by Deepak Lal and Richard H. Snape, 3–26. Basingstoke: Palgrave.
81. Sturm, Jan-Egbert, Erik Leertouwer, and Jakob de Haan. 2002. Which Economic Freedoms Contribute to Growth? A Comment. *Kyklos* 55, no. 3: 403–16.
82. Torstensson, Johan. 1994. Property Rights and Economic Growth: An Empirical Study. *Kyklos* 47, no. 2: 231–47.
83. Vanssay, Xavier De, and Zane A. Spindler. 1994. Freedom and Growth: Do Constitutions Matter? *Public Choice* 78, nos. 3–4: 359–72.
84. ———. 1996. Constitutions, Institutions, and Economic Convergence: An International Comparison. *Journal for Studies in Economics and Econometrics* 20, no. 3: 1–19.
85. Vijayaraghavan, Maya, and William A. Ward. 2001. Institutions and Economic Growth: Empirical Evidence from a Cross-National Analysis. Working Paper no. 001302. Clemson, S.C.: Center for International Trade, Clemson University.
86. Weede, Erich, and Sebastian Kämpf. 2002. The Impact of Intelligence and Institutional Improvements on Economic Growth. *Kyklos* 55, no. 3: 361–80.
87. World Bank. 2000. 2000 World Development Indicators [on CD-Rom]. Washington, D.C.: World Bank.
88. Wu, Wenbo, and Otto A. Davis. 1999. The Two Freedoms, Economic Growth and Development: An Empirical Study. *Public Choice* 100, nos. 1–2: 39–64.
89. The Heritage Economic Index, (2017), [/www.heritage.org/ind](http://www.heritage.org/ind)

90. Barro, R. J. (1996). Determinants of economic growth: a cross-country empirical study (No. w5698). National Bureau of Economic Research.

91. Carlsson, F., & Lundström, S. (2002). Economic freedom and growth: Decomposing the effects. *Public choice*, 112(3), 335-344.